

**T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

2020 YILI BÜTÇE SUNUŞU

Ziya SELÇUK
Millî Eğitim Bakanı

15 Aralık 2019

OKUNAN METİN GEÇERLİDİR

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR.....	iv
GRAFİKLER	vii
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ.....	1
1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI	22
1.1. Yönetim ve Organizasyon.....	23
1.2. İnsan Kaynağı	26
1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı	26
1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı	30
2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI	35
2.1. Örgün Eğitim	36
2.1.1. Okul Öncesi Eğitim.....	36
2.1.2. İlköğretim.....	39
2.1.3. Ortaöğretim	44
2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik.....	56
2.1.5. Özel Öğretim.....	64
2.1.6. Yükseköğretim	67
2.2. Yaygın Eğitim.....	67
2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme.....	68
3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE	69
3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması	69
3.1.1. Öğrenci Sayıları	69
3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları	72
3.1.3. Kız Çocuklarının Okullaşması	75

3.1.4.	Eğitim Kademelerine Göre ğrenci/Derslik ve ğrenci/ğretmen Sayıları	77
3.1.5.	Yükseköğretime Erişim.....	78
3.1.6.	Yaygın Eğitim	79
3.2.	Eğitim ve ğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar	85
3.2.1.	Pansiyon Hizmetleri	85
3.2.2.	Taşıma Hizmetleri	87
3.2.3.	Ücretsiz Ders Kitabı	92
3.2.4.	Eğitim ve ğretimin Teşvik demeleri	94
3.2.5.	Türkiye’de Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Olarak Yürütülen Eğitim ve ğretim Faaliyetleri	102
3.3.	Eğitim ve ğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması	105
3.3.1.	Öğretmen Yetiştirme	105
3.3.2.	Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme alışmaları	112
3.3.3.	Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci.....	119
3.3.4.	Türkçe Söz Varlığı Projesi	120
3.3.5.	Destekleme ve Yetiştirme Kursları	121
3.3.6.	İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP).....	122
3.3.7.	Fiziki Altyapı	122
3.3.8.	Güvenli Okul Projesi.....	128
3.3.9.	İş Sağlığı ve Güvenliği.....	128
3.3.10.	Sıfır Atık Projesi	129
3.3.11.	FATİH Projesi.....	129

3.3.12.	Bakanlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı	134
3.3.13.	Eğitim ve Öğretimle İstihdam İlişkisinin Geliştirilmesi	145
3.3.14.	Temel Eğitimde Erişim, Kalite ve Kapasite Artırmaya Yönelik Proje ve Çalışmalar	149
3.3.15.	Ortaöğretime Uyum Programı.....	150
3.3.16.	Ortaöğretimde Tasarım-Beceri Atölyelerinin Kurulması	151
3.3.17.	Lise Tema Doğa Eğitimi Programı	152
3.3.18.	Ölçme ve Değerlendirme	153
3.3.19.	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler.....	159
3.4.	Yükseköğretim Kurulu (YÖK)	171
3.5.	Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK).....	175
3.6.	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)	177
4.	BÜTÇE.....	179
	2020 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇE TEKLİFİ	182
	YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK, YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ.....	195

TABLÖLAR

Tablo 1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Personel Sayıları (2019) 27	
Tablo 2. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personele Yönelik Düzenlenen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2013-2019)29	
Tablo 3. Yükseköğretim Verileri (2019).....30	
Tablo 4. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2018-2019)31	
Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2018-2019)31	
Tablo 6. Ülkelere Göre Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarları (2019)34	
Tablo 7. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı Verileri (2019)63	
Tablo 8. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmî ve Özel/Açık Öğretim Dâhil) (2018-2019)69	
Tablo 9. Yaygın Eğitim Kursiyer Sayıları (Resmî ve Özel) (2017/2018)70	
Tablo 10. Öğrenci Sayıları (2006-2007 / 2018-2019).....70	
Tablo 11. Okullaşma Oranları (2002-2003/2011-2012)72	
Tablo 12. Okullaşma Oranları (2012-2013/2018-2019)73	
Tablo 13. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2018-2019) ..74	
Tablo 14. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2018-2019)77	
Tablo 15. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2018-2019)77	
Tablo 16. Hızlandırılmış Eğitim Programı Verileri83	

Tablo 17. Pansiyon Verileri (2018-2019)	86
Tablo 18. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumları (2018-2019).....	86
Tablo 19. Ücretsiz Ders Kitabı Sayıları ve Ödemeleri (2003-2019)	92
Tablo 20. Burs Alan Öğrenci Sayısı ve Aylık Tutarı (2002-2019).....	95
Tablo 21. OSB’lerde Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2019-2020)	98
Tablo 22. Eğitim ve Öğretim Desteği (2019-2020)	99
Tablo 23. Suriyeli Öğrencilere Ait Veriler (2019).....	103
Tablo 24. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2000-2019)	107
Tablo 25. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2019)	111
Tablo 26. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmî) (2018-2019)	123
Tablo 27. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2019)	124
Tablo 28. Özel Okul Verileri (2018-2019)	127
Tablo 29. Sınav Verileri (2019)	154
Tablo 30. Öğretmen Dağılımı (Yurt Dışı) (2019).....	161
Tablo 31. Okutman (Yurt Dışı) (2019)	162
Tablo 32. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (2019).....	164
Tablo 33. Bakanlığımızca Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Katkı Payı Ödemeleri (2014-2019)	166
Tablo 34. Kitap ve Eğitim Materyalleri (Yurt Dışı) (2019).....	170
Tablo 35. Eğitim Bütçesi (2002-2020)	180
Tablo 36. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2002-2020)	181
Tablo 37. 2020 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Fonksiyonel Sınıflandırma).183	
Tablo 38. 2020 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Ekonomik Sınıflandırma)....	184

Tablo 39. 2020-2022 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı)	185
Tablo 40. 2020 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Fonksiyonel ve Ekonomik Sınıflandırma)	186
Tablo 41. 2020 Yılı Bütçe Teklifi (Fonksiyonel Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı)	187
Tablo 42. 2020 Yılı Bütçe Teklifi (Ekonomik Sınıflandırma) (Birimlere Dağılımı)	188
Tablo 43. MEB Bütçe Teklifinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2020)	190
Tablo 44. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2002-2020)	192
Tablo 45. Yatırım Ödenekleri (2020)	194
Tablo 46. 2020 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçe Teklifinin 2019 Yılı ile Karşılaştırılması	195
Tablo 47. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2020)	196
Tablo 48. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2020)	198
Tablo 49. 2020 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçe Ödenek Teklifi (Ekonomik Sınıflandırma)	199

GRAFİKLER

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2019)	27
Grafik 2. Öğretmen Dışındaki Merkez ve Taşra Teşkilatında İstihdam Edilen Personel Sayısı (2003-2019)	28
Grafik 3. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı (2006-2007/2018-2019)	71
Grafik 4. Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları (%) (2006-2018) ..	79
Grafik 5. Taşınan Öğrenci Sayıları(İlköğretim)(2002-2003/2018-2019)	87
Grafik 6. Taşıma Giderleri (İlköğretim) (2002-2003/2018-2019).....	88
Grafik 7. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2011/2018-2019)	89
Grafik 8. Taşıma Giderleri (Ortaöğretim) (2010-2011/2018-2019).....	89
Grafik 9. Taşınan Öğrenci Sayıları (Özel Eğitim) (2004-2005/2018-2019)	90
Grafik 10. Taşıma Giderleri (Özel Eğitim) (2004-2005/2018-2019)	91
Grafik 11. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (2002-2019)	96
Grafik 12. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları (2006-2019)	101
Grafik 13. 2020 Yılı Bütçe Teklifinin Ödenek Dağılımı	179
Grafik 14. 2020 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Fonksiyonel Sınıflandırma)	183
Grafik 15. 2020 Yılı MEB Bütçesinin 2019 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması	184
Grafik 16. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2020)	189

Grafik 17. MEB Bütçe Teklifinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2020)	191
Grafik 18. MEB Yatırım Ödeneğinin Kon/Merkezi Yön. Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı (2002-2020)	193
Grafik 19. MEB Yatırım Ödenekleri (2002-2020)	193
Grafik 20. 2020 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçe Teklifinin 2019 Yılı ile Karşılaştırılması	196
Grafik 21. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2020)	197
Grafik 22. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2020)	197

KISALTMALAR

ABİDE	Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi
AK	Avrupa Konseyi
ALES	Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı
AR-GE	Araştırma-Geliştirme
BİLSEM	Bilim ve Sanat Merkezi
DYS	Doküman Yönetim Sistemi
EBA	Eğitim Bilişim Ağı
ECVET	The European Credit System for Vocational Education and Training (Mesleki Eğitim ve Öğretimde Kredi Transfer Sistemi)
EİT	Ekonomik İş Birliği Teşkilatı
EUROSTAT	European Community Statistical Office (Avrupa Birliği Resmî İstatistik Birimi)
EURYDICE	Avrupa Eğitim Bilgi Ağı
FATİH	Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
HEP	Hızlandırılmış Eğitim Programı
İEA	Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu
İİT	İslam İşbirliği Teşkilatı
İYEP	İlkokullarda Yetiştirme Programı
KEİ	Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü
KEP	Kayıtlı Elektronik Posta
MEBBİS	Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MEBCBS	Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi

MEBİM	Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi
MESGEP-2	Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Projesi-2
MTSK	Motorlu Taşıt Sürücüler Kursu
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
ÖSYM	Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi
PISA	Programme for International Student Assessment (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı)
RAM	Rehberlik ve Araştırma Merkezi
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
ŞEY	Şartlı Eğitim Yardımı
TALIS	Teaching and Learning International Survey (Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması)
TEFBİS	Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi
TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study (Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması)
TÖMER	Türkçe Öğretim Merkezi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü)
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)

VPN	Virtual Private Network (Sanal Özel Ağ)
YÖBİS	Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YÖKAK	Yükseköğretim Kalite Kurulu
YÖKDİL	Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavları
YTB	Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

GİRİŞ

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı ve Üniversitelerin 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifleri ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tekliflerini sunmak ve Bakanlık faaliyetlerimiz ile hedeflerimiz hakkında bilgi vermek üzere huzurlarınızda bulunmaktayım.

Bu vesile ile Genel Kurulumuzun Başkan ve tüm üyelerini saygı ile selamlıyorum.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim; istikbalimizi üzerine bina ettiğimiz ana sütundur. Güçlü toplum, güçlü ülke idealine ancak beşeri sermayenin iyi değerlendirilmesi, nitelikli bir eğitim-öğretim sürecinden geçirilmesiyle ulaşılabilir.

Herkesin eğitim ve öğretime eşit ve adil şartlar altında erişmesi, çağın gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışı kazanması, girişimci, yenilikçi, dil becerileri yüksek, iletişime ve öğrenmeye açık, öz güven ve sorumluluk sahibi, sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesi hep önceliklerimiz arasında yer almıştır.

Eğitim, bizim için her zaman bir ülke ve millet ödevidir. Bu anlayışla, toplumun tüm kesimlerini içine alan örgün ve yaygın eğitim ve öğretim hizmetlerini yerine getirebilmek için eğitim bütçemiz, 2020 yılında 177,6 milyar TL olarak belirlenmiştir. Bu rakam 2020 yılı merkezi yönetim bütçesinin yüzde 16,2'sini oluşturmaktadır.

2020 yılında; okul terklerinin ve öğrenci barınma sorunlarının en aza indirilmesine, güvenli eğitim ortamlarının sağlanmasına, kadın ve çocukların da içerisinde yer aldığı dezavantajlı kesimlerin eğitimden azami derecede faydalanmasına, eğitimin her kademesinde niteliğin artırılmasına yönelik tekli eğitime geçilmesine, okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasına, mesleki ve teknik eğitim atölye ve laboratuvarlarının modernizasyonuna, öğrencilerin ruhsal ve bedensel gelişimlerini gözeten eğitim ortamlarının oluşturulmasına, tasarım ve beceri atölyelerinin kurulmasına, öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin desteklenmesine yönelik yapacağımız çalışmalar ön planda olacaktır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında resmî ve özel 12 bin 987 okul öncesi, 24 bin 831 ilkokul, 19 bin 296 ortaokul ve 12 bin 638 lise ile toplam 69 bin 752 okulumuzda 1 milyon 141 bin 227 öğretmen ve açık öğretim öğrencileri de dâhil olmak üzere 17 milyon 923 bin 351 öğrencimiz ile eğitim ve öğretime devam ediyoruz.

Ülkemizde ve dünyada yaşanan bilimsel, teknolojik ve sosyokültürel gelişmeler, öğrencilerin gelecekte toplumun üretken bireyleri olabilmeleri için gereken nitelikleri değiştirmiştir. Bulduğumuz çağda öğrencilerin sahip olmaları gereken temel bilgi, beceri ve değerleri edindirme süreci de bu doğrultuda önem kazanmıştır. Bu durum, kendilerinden çok şey beklenen ve büyük umutlar bağlanan genç nesillerin daha donanımlı bir şekilde yetiştirilmesi için öğretim programlarının geliştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

2023 Eğitim Vizyonu ve 11. Kalkınma Planı kapsamında öğretim programlarının esnek, modüler ve uygulamalı yapıya kavuşturulması hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda; temel becerilere ilişkin zorunlu derslerin korunması şartıyla derinleşme, kişiselleştirme,

uygulamaya yeterli zaman sağlamak için zorunlu ders saati ve çeşitlerinin azaltılması, tüm eğitim kademelerinde ders çizelgelerinin yeniden yapılandırılması, özel eğitim ihtiyacı olan bireylere yönelik müfredatların geliştirilmesi, hayat boyu öğrenme programlarının çeşitliliği ve niteliğinin artırılarak kazanımlarının belgelendirilmesine ilişkin çalışmalarımıza kararlılıkla devam edeceğiz.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Öğrencilerimizin dört temel dil becerisi yeterliliklerinin tespit edilmesini ve bu doğrultuda dil düzeylerinin belirlenmesi çalışmaları bizler için ayrı bir önem ifade etmektedir. Buradan hareketle 2023 Eğitim Vizyonumuzda Türkçe dil yeterlilikleri konusuna ayrı bir başlık açarak Türkçe'nin korunması ve geliştirilmesini temel eğitimin omurgası olarak ele aldık ve "Türkçe Söz Varlığı Projesi" ile "Dört Beceride Türkçe Dil Yeterliliklerinin Belirlenmesi ve Ölçülmesi Projesini" hayata geçirdik.

Dört Beceride Türkçe Dil Yeterliliklerinin Belirlenmesi ve Ölçülmesi Projesi kapsamında öğrencilerin okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerine sahip olma durumlarını belirlemek amacıyla ilk kez bir Türkçe sınav uyguladık. Bu uygulamalar için 15 ilde uluslararası standartlarda dil laboratuvarları (Türkçe e-Sınav Merkezi) kurduk.

Söz varlığımız, Türkçemizin ait olduğu Türk kültürünü yansıtan bir aynadır. Türkçe Söz Varlığı Projesi ile yazılı ve sözlü dile dayalı öğrenci derlemi, çocuk yazını derlemi ve genel Türkçe derlemi oluşturmayı amaçlıyoruz.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim sisteminde eğitim politikaları başta olmak üzere müfredat, materyal, teknoloji gibi alanlarda yapılan her türlü reform ve iyileştirme çabalarının başarısı, uygulamada büyük ölçüde öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin mesleki yeterlilikleri, algı ve adanmışlıklarına bağlıdır. Bu çerçevede, odağı çocuğun refahı olan kapsayıcı ve nitelikli bir eğitim hizmetinin sağlanmasında, öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki becerilerinin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Eğitime ilişkin hareket noktamız; “Güçlü öğretmen, güçlü gelecek” tir. Değişim ve dönüşüm ancak ve ancak öğretmenle olacaktır. Güçlü bir gelecek hayalimiz varsa desteklenmesi gereken öğretmenlerimiz ve yöneticilerimizdir.

“Öğretmen Destek Noktaları” ile Türkiye'nin dört bir yanında mesleki gelişim programlarıyla dünyadaki güncel gelişmeler ışığında öğretmenlerimizin yanında olacağız. İl ve ilçe düzeyinde destek noktaları vasıtasıyla Türkiye'nin öğretmen eğitiminin, okullarındaki, sınıflarındaki her türlü iş ve işlemin nasıl geliştirileceğine dair ortak bir fikir, düşünce ve eylem alanı oluşturuyoruz. Destek noktaları vasıtasıyla sürdürülebilir ve sürekli eğitimi hedefliyoruz. Bu noktalarda, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri gibi Türkiye'nin bütün birikimi ile öğretmenlerin mesleki gelişimindeki her ihtiyacını karşılayabilecek bir yapı kurmayı hedefliyoruz.

Ayrıca, mevcut insan kaynağının en verimli şekilde kıymetlendirilmesi ve aidiyetin güçlenmesi için öğretmen ve yöneticilerin hakları konusunda gerekli duyarlılık gösterilerek öğretmen ve okul yöneticilerimizin atanmaları, çalışma şartları, görevde yükselmeleri, özlük hakları ve benzeri diğer hususları dikkate alan Öğretmenlik Meslek Kanunu'na ilişkin dosyamızı Cumhurbaşkanlığına sunduk.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfındaki mevcut personelimiz hakkında bazı bilgileri sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında görev yapan 946 bin 114 öğretmenimiz bulunmaktadır. Hükûmetlerimiz döneminde atanan öğretmen sayımız, mevcut resmî öğretmen sayısının %69'una karşılık gelmektedir. Bu aynı zamanda genç bir öğretmen kadrosuna sahip olduğumuzu gösterir. Nitekim 40 yaş ve altındaki öğretmen sayımız toplam öğretmen sayımızın %65'ine tekabül etmektedir.

Öğretmen başına düşen öğrenci sayımız; ilköğretimde 16'ya, ortaöğretimde de 11'e düşmüştür. Ülkemizin tüm coğrafi bölgelerindeki öğretmen doluluk oranları birbirine yakın bir orana yükseltilmiştir. Norm kadro doluluk oranları Doğu Anadolu Bölgesi'nde %90,61, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde %88,45, ülke genelinde ise %90,34 seviyesindedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bakanlığımız, 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde veriye dayalı yönetim anlayışını benimsemiş, bu anlayıştan hareketle eğitime ayrılan kaynakların daha etkin planlanabilmesi ve okul kapasitelerinin belirlenebilmesi amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemini (MEBCBS) hayata geçirmiştir.

Ülkemizdeki tüm okulların coğrafi verilerini toplayarak hızlı bilgi akışı, etkili ve doğru analizlerle daha verimli envanter yönetimi sağlayacak olan Coğrafi Bilgi Sistemi ile planlanması, izlenmesi, denetlenmesi çok daha kolay ve sağlıklı hale getirilen eğitim altyapımızı, derslik başına düşen

öğrenci sayısını azaltmak ve ikili öğretime son vererek tüm okullarımızda tam gün eğitim ve öğretime geçmek hedefleri doğrultusunda güçlendiriyoruz.

Bu çerçevede 2003 yılından bugüne kadar, 51 bin 912'si hayırsever vatandaşımız tarafından olmak üzere toplam 315 bin 884 adet yeni dersliğin yapımı tamamlanarak eğitim ve öğretimin hizmetine sunulmuştur. Bütün bu çalışmalar sonrasında derslik başına düşen öğrenci sayısı ilköğretimde 24'e, ortaöğretimde ise 20'ye düşmüştür.

Bu noktada bir çalışmamızdan da bahsetmek isterim. Türk eğitim sisteminin daha iyi hale gelmesinde hayırseverlerimizin büyük bir katkısı vardır. Eğitime katkı sağlamak isteyen her bir yurttaşımızın bu arzusunu daha kolay gerçekleştirebilmesi için yazılımsal bir alt yapı kurduk. Okul-yurttaş işbirliğini gerçekleştirmek için hazırladığımız bu altyapının pilot çalışmasını da tamamladık.

Geleceğimizin teminatı çocuklarımızın güvenli bir eğitim ve öğretim hayatı geçirmelerini, muhtemel şiddet olayları ile madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklardan korunmalarını sağlamak amacıyla 752 okulumuz Emniyet Genel Müdürlüğü Kent Güvenliği Yönetim Sistemine (KGYS) entegre edilmiştir.

Okul Profili Değerlendirme ile okullarımızı ilk kez "İzleme-Değerlendirme-Geliştirme" sürecine dâhil ettik. Yazılım ve uygulama altyapısını kurduk. Böylece her okulu anlık olarak izleme, mevcut durumunu değerlendirme ve geliştirme sistemini tesis ettik. Bu sistem sayesinde artık her okul kendi Okul Gelişim Planı'nı oluşturacak.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bütün çabamız kültür, sanat, spor, bilim ve hayat becerilerinde çocuklarımıza derinlikli bir bakış açısı sunmak ve onların ellerini kullanmalarına fırsat vererek teori ve pratiği birleştirmektir. İstedik ki çocuklarımız elleriyle, gözleriyle, duygularıyla, zihniyle, parmak uçlarıyla muhteşem bir sistem olan varlığının her detayını harekete geçirerek öğrensin. Bu kapsamda uzun vadeli bir gelecek yatırımı olan tasarım-beceri atölyelerini hayata geçirdik. Tasarım beceri atölyeleri sayesinde, çocuklarımızın ilkokuldan başlayarak tüm eğitim kademelerinde ilgi, yetenek ve mizaçları doğrultusunda tasarlayarak, duyarak, düşünerek, yaparak ve kendi alanında derinleşme imkânı bularak eğitim almasını istiyoruz.

Kasım 2019 tarihi itibarıyla okullarımızda ahşap, seramik, fen ve teknoloji, drama, bahçe ve hayvan bakımı gibi alanlar başta olmak üzere 5.000 atölye tamamlanmış olup 1.273'nün ise yapımı devam etmektedir.

Bakanlığımızın 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan takvime göre tasarım-beceri atölyelerinin yaygınlaştırılması amacıyla 2020 yılında orta ölçekli planlama yapılarak tüm ilçelerde toplamda 10.000 adet tasarım-beceri atölyesi kurulması planlanmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımızca 2014 yılından itibaren ülke genelinde ilkokul, ortaokul ve liselerde zenginleştirilmiş kütüphane açılmakta olup Kasım 2019 itibarıyla 81 ilde toplam 1.755 adet zenginleştirilmiş kütüphane kurulum ve donatımı gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık bir milyon civarında öğrencinin yararlandığı bu kütüphanelere Bakanlığımızca bir buçuk milyonun üzerinde eser temin edilmiştir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Öğrenme süreçlerinin teknolojik altyapıyla desteklenmesinde önemli mesafe kaydedilmiştir. Bugüne kadar 432 bin 288 adet etkileşimli tahta okullarımıza kurulmuştur. Yaklaşık 700 okul için, 11 bin adet etkileşimli tahtanın sözleşmesi yapılmış olup 2019 yılı sonuna kadar ilgili okullara kurulumu yapılacaktır. 13 bin 489 okula Sanal Özel Ağ (VPN) üzerinden geniş bant internet erişimi verilmektedir.

Altyapının verimli ve etkili kullanılabilmesi öğretmenlerimizin yetkinliğine ve özellikle de dijital eğitim içeriklerinin kalitesine, yeterliliğine ve kullanılabilir olmasına bağlıdır. Öğretmenlerimize özel olarak hazırlanan içeriklerin de yer aldığı dijital eğitim platformumuz Eğitim Bilişim Ağı (EBA), gelişen teknolojiyle uyumlu şekilde ve 2023 Eğitim Vizyonu hedefleri doğrultusunda tamamen yenilenmiştir. Ayrıca; TÜBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi'yle (ULAKBİM) imzalanan sözleşme ile; Millî işletim sistemi Pardus'un okullarda yaygınlaştırılması sağlanarak Türk yazılım endüstrisine destek de verilmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim ve öğretime erişimin artırılarak fırsat eşitliğinin sağlanması kapsamında; 2020 yılı bütçemizden öğrencilerimize doğrudan nakdî ve aynı olarak önemli destekler sağlamaya devam ediyoruz.

Bu çerçevede, ilköğretim ve ortaöğretimde 284 bin 535 öğrencimizin faydalandığı burslar için 1 milyar 20 milyon lira, 1 milyon 248 bin 983 öğrencimizin faydalandığı taşınmalı eğitim ve yemek yardım programı için 4,5 milyar lira, 385 bin 943 engelli evladımızın faydalanacağı eğitim

programları için 3 milyar 680 milyon lira, öğrencilerimize destekleme ve yetiştirme kursu çerçevesinde 1 milyar 800 milyon lira, özel okullara giden 157 bin 32 öğrencimize eğitim öğretim desteği kapsamında 804 milyon lira, pansiyonlarda barınan 344 bin öğrencimize barınma, harçlık ve giyim-kırtasiye desteği olarak 1 milyar 480 milyon lira, ücretsiz kitap desteği kapsamında 1 milyar 334 milyon lira, üniversitelerde harcı kaldırmamız sonucunda 2 milyar 186 bin üniversite öğrencisi için üniversitelerimize 600 milyon lira destek verilecektir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Ülkemizin ekonomik kalkınmasında ve gençlerin istihdamının sağlanmasındaki rolü nedeniyle mesleki ve teknik eğitimin yeri ve önemi yadsınamaz bir gerçekliktir. Gelişmiş toplumların önemli göstergelerinden biri de iş dünyasının veya sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan kaynağının varlığıdır. Bu nedenle mesleki ve teknik eğitime ayrı bir önem veriyoruz.

2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda ortaya konulan mesleki eğitimdeki hedefler, orta ve uzun vadede mesleki eğitimin prestijinin artmasını, mesleki eğitime yönelik talebin yükselmesini sağlayacaktır. Bu yeni dönemde hedeflere ulaşabilmek için kamu ve iş dünyasıyla iş birliği içerisinde çalışılmaya devam edilecektir. 2019 yılında mesleki eğitim paydaşları ile imzalanan iş birliği protokolleri ile ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Cağaloğlu Geleneksel Türk Sanatları Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi gibi model okullar faaliyete geçirilmiştir.

Savunma sanayisi alanında nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak üzere Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu'nun (MKEK) katkılarıyla "MKEK Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi" kurulması için çalışmalar başlatılmıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

İş dünyasının ihtiyaç duyduğu meslek ve alanlarda nitelikli işgücünün yetiştirilmesi için mesleki eğitimin kalitesinin artırılması ve eğitim-istihdam-üretim bağlantısının sağlıklı bir zeminde yürütülmesi gerekmektedir. Bu amaçla 2019-2020 eğitim ve öğretim yılının teması “Patent, Faydalı Model ve Tasarım” olarak belirlenmiş, “Mesleğim Hayatım Portalı” hayata geçirilmiştir.

Sektörden aldığımız dönütler doğrultusunda mesleki eğitim merkezlerinde eğitim gören öğrencilerimizin lise diplomasına daha kolay ulaşabilmesi için düzenleme yapılmıştır. Yapılan düzenleme ile mesleki eğitim merkezi öğrencileri lise diploması alabilmek için daha önce sadece açık lise yoluyla alabildikleri fark derslerini bundan sonra açık lise ile birlikte mesleki eğitim merkezlerinde yüz yüze eğitim yoluyla da alarak meslek lisesi diploması alabilecek ve meslek lisesi mezunlarına sağlanan bütün avantajlardan faydalanabilecektir.

Mesleki ve teknik ortaöğrenim kurumlarının döner sermaye gelirlerinden alınan %15’lik hazine kesintisi % 1’e düşürüldü. Böylece döner sermayelerin üretim kapasiteleri artırılarak daha fazla öğrencinin gerçek iş ortamında eğitim almasının önünü açmış olduk.

Milli Savunma Bakanlığı ile yaptığımız iş birliği çerçevesinde Askere Alma Kanununda yapılan değişiklik ile; lise ve dengi okul mezunlarına sağlanan 3 yıl erteleme hakkı, meslek lisesi mezunları için 3+3 yıla çıkartıldı. Böylece çocuklarımızın meslek liselerinde öğrenim görmeye özendirici bir adım da atılmış oldu.

Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerimizin mesleki bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi için sektörle iş birliği halinde gerçek iş ortamında şu ana kadar 14 bin öğretmenimizin eğitimi gerçekleştirilmiştir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Millî Eğitim Bakanlığı olarak özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin fiziksel, zihinsel ve mesleki gelişimlerine büyük önem vermekteyiz. Engelli bireylere toplumla bütünleşmeleri, bireysel yetenekleri doğrultusunda ihtiyaç duydukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri için destek olmak, onlara gerekli şartları ve ortamları hazırlamak en temel amaçlarımızdan biridir.

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylere yönelik kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları, özel eğitim sınıfları, özel eğitim okulları, evde veya hastanede eğitim hizmetlerimiz her geçen gün artarak devam etmektedir.

Ayrıca görme yetersizliği, işitme yetersizliği, dil-konuşma bozukluğu, bedensel yetersizliği, zihinsel yetersizliği olan bireyler ile otizm spektrum bozukluğu ya da özel öğrenme güçlüğü olan bireylerden, özel eğitim değerlendirme kurullarınca destek eğitimi almaları uygun görülenlerin eğitim giderleri, sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere sunulan eğitim hizmetlerinin niteliğini artırmak, sağlıklı ve nitelikli malzemelerden oluşan materyal teminini sağlamak amacıyla alanda en çok ihtiyaç duyulan materyaller temel alınarak 100 farklı çeşit olmak üzere toplamda 143 bin materyal seti hazırlanmıştır. Üretilen bu materyaller 81 vilayetimizde öğrenim gören özel çocuklarımızın okullarına gönderilmiştir. Söz konusu materyaller 6

bin özel eğitim sınıfının ve okulunun materyal ihtiyacını karşılamıştır. Bunun yanında dijital içerikli özel eğitim materyallerinin oluşturulmasına yönelik olarak çalışmalara başlanmıştır.

Ülkemizin stratejik alanlarına esas olmak üzere bilim, kültür, sanat, sanayi ve teknolojiye yüksek bir akademik düzey hedefi ile ülkemize katma değer oluşturma yolunda büyük önem verdiğimiz özel yetenekli bireylerin eğitimi için de çalışmalarımız devam etmektedir.

Geçtiğimiz yıl 160 olan Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) sayısı bu yıl her ilde en az bir tane bulunmak üzere 166'ya çıkarılmıştır. 2019 Eylül ayı itibarıyla BİLSEM'lerde toplam 63 bin 95 öğrenciye eğitim verilmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

2019-2020 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla tüm eğitim kademelerinde toplam 14 bin 332 özel okul bulunmaktadır.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında açık öğretim öğrencileri hariç tüm özel okullarda kayıtlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı %8,72'ye ulaşmıştır. Örgün eğitim içerisindeki özel okul sayılarının toplam okul sayısına oranı ise %19,2'dir.

Eğitim sisteminde ciddi bir yük üstlenen özel öğretim alanı önümüzdeki üç yıllık süreçte sistemin içinde daha esnek ve amaca yönelik bir yapıya dönüştürülecektir. Uluslararası standartlar gözetilerek gelişen özel öğretim, tüm okullar için destekleyici ve geliştirici bir işlev üstlenecektir.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında almış olduğumuz karar gereği özel öğretime teşvik uygulamasını kademeli olarak kaldırıyoruz. Bu kapsamda, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında eğitim-öğretim desteği kapsamına yeni öğrenci alınmamıştır. 2020 yılı bütçemizde, henüz öğretim kademesini tamamlamayan 84 bin 964 öğrencinin eğitim ve öğretim desteği olarak 329 milyon lira ödenek öngörülmüştür.

Ayrıca Organize Sanayi Bölgeleri içinde ve dışında açılan Özel Mesleki ve Teknik Eğitim okullarında öğrenim gören toplam 72 bin 68 öğrencimiz için 2020 yılında 475 milyon lira kaynak ayrılmıştır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim sürecinin önemli boyutlarından biri de hiç şüphesiz ki ölçme ve değerlendirmedir. Öğrencilerin okul yaşamı boyunca akademik, sosyal, sportif ve kültürel alanlarda edindiği çıktıları belirlemenin eğitim sistemimizin verimliliğini belirleyecek ve yapılacak planlamalara ışık tutacak olmasından hareketle bu süreci ayrıca önemsiyoruz.

Diğer taraftan 81 ilde okullarımızda hem sınıf içi ölçme ve değerlendirmenin sağlıklı olarak ele alınması hem de illerde okullarımızın eksik kalan yönlerinin tamamlanması için oluşturulan “Ölçme ve Değerlendirme Merkezleri”nin kurulmasını tamamladık ve hizmete aldık.

Elektronik Sınav Projesi kapsamında 81 ilde 126 sınav salonunda sınavlar yapıyoruz. Halihazırda bu salonlarda Motorlu Taşıt Sürücü Kursiyerleri Sınavları yapmaktayız. Diğer sınavların da elektronik ortamda yapılması için çalışmalarımız devam ediyor. Böylece sınav maliyetlerini önemli ölçüde azaltmamız mümkün olacak. 2020 yılında elektronik sınav salonu sayısını 126’dan 170’e çıkarmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Ölçme ve değerlendiriminin 3 temel ilkesi olan “güvenirlilik, geçerlik ve kullanılabilirlik” ilkeleri göz önünde bulundurularak Ankara'da bulunan sınav evrakının hazırlandığı ve basıldığı tesisimizi son teknolojilerle tamamen yeniledik.

Çağdaş öğrenme yaklaşımlarının ve öğrenme yaşantılarının vazgeçilmez bir parçası olan tamamlayıcı değerlendirme araçlarını eğitim ve öğretim sistemimize entegre etme çalışmalarımıza da devam etmekteyiz. Çocuğun sadece adını, soyadını, derste nasıl olduğunu, uslu mu, hareketli mi olduğunu bilmek bize yetmez. İlgisini, merakını, hayalini, elinin becerisini, evde ne okuduğunu, ne yaptığını, bütün bir süreci detayları ile bilmek gerekir. Bilelim ki çocuklarımızı izleyelim, değerlendirelim, eksik gördüğümüz yerlere müdahale edelim, öğrencilerimizi “tanıdığımız” haliyle yönlendirmek için e-portfolyo sistemini geliştirdik.

e-Portfolyo uygulamamız ile öğrencilerimizin erken çocukluktan lise mezuniyetine kadar eğitim yaşamları boyunca farklı alanlarda yapmış oldukları çalışmalara ulaşacak, öğrencinin ilgi ve merakını yıllara yayılan bir süreçle izleyecek, bir sonraki eğitim kademesindeki tercihlerin de veriye dayalı olarak yapılmasını sağlayacağız.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bahsetmek istediğim bir diğer husus da Türkiye olarak PISA 2018 de elde ettiğimiz sonuçlardır.

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından geliştirilen ve uluslararası ölçekte uygulanan bir izleme çalışmasıdır. Her üç yılda bir uygulanan PISA'nın temel amacı 15 yaş grubu öğrencilerin okulda edindikleri bilgi ve becerileri günlük yaşamda kullanma becerilerini değerlendirmektir. Türkiye, PISA uygulamalarına 2003 yılından bu yana katılmaktadır. PISA

uygulamalarında öğrencilerin okuma becerileri ile matematik ve fen alanlarındaki okuryazarlıkları değerlendirilmektedir. PISA 2018 uygulaması, bugüne kadar katılımın en yüksek olduğu PISA döngüsü olmuştur.

Okuma becerileri alanındaki değerlendirme sonuçlarına göre Türkiye performansını 2015 yılına göre önemli ölçüde artırarak ortalama puanını 428'ten 466'ya çıkarmıştır. Bu performansı ile Türkiye okuma becerileri sıralamasında 79 ülke arasında 50. sıradan 40. sıraya yükselmiştir.

Matematik alanındaki sonuçlara göre Türkiye performansını 2015 yılına göre önemli ölçüde artırarak ortalama puanını 420'den 454'e çıkarmıştır. Matematik alanında elde edilen 454 puan, Türkiye'nin PISA uygulamalarında elde ettiği en yüksek puandır. Bu performansı ile Türkiye matematik alanı sıralamasında 79 ülke arasında 50. sıradan 42. sıraya yükselmiştir.

Fen alanında Türkiye performansını 2015 yılına göre önemli ölçüde artırmış, ortalama puanını 425'ten 468'e çıkarmıştır. PISA 2018'de elde edilen bu puan, PISA döngüleri boyunca Türkiye'nin fen alanında elde ettiği en yüksek puandır. Türkiye'nin ortalama puanı (468), katılımcı ülke ve ekonomilerin fen alanındaki ortalama puanından (458) daha yüksektir. Bu performansı ile Türkiye fen alanı sıralamasında 79 ülke arasında 54. sıradan 39. sıraya yükselmiştir.

Bakanlık olarak 2018 PISA döngülerindeki sonuçların yer aldığı kapsamlı bir rapor hazırladık ve eğitim süreçlerimizi daha nasıl iyileştireceğimize yönelik veriler elde etmeye devam ediyoruz.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bilgilerinize sunmak istediğim bir diğer husus da Bakanlığımızın yurt dışı eğitim ve öğretim faaliyetleriyle ilgili gelişmelerdir.

Türk kültürünü yurt dışında tanıtmak ve yaymak, Türk dilini öğretmek, yurt dışındaki vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın kültürel bağlarını korumak, güçlendirmek, eğitim ihtiyacını karşılamak ve eğitim ve öğretim alanındaki uluslararası ilişkilerimizin geliştirilmesini sağlamak amacıyla Bakanlığımızın 61 ülkede 58'i eğitim müşavirliği ve 31'i eğitim ataşeliği olmak üzere toplam 89 temsilciliği bulunmaktadır.

Ülkemizin uluslararası alanda gelişen konumu ve yükselen rolüne paralel olarak, uluslararası kuruluşlarda etkinliğinin ve görünürlüğünün güçlendirilmesi hedefi çerçevesinde, üyesi olduğumuz uluslararası kuruluşların eğitim ve öğretime ilişkin faaliyetleri yakından takip edilmektedir. Ülkemiz başta UNESCO ve OECD olmak üzere çeşitli uluslararası kuruluşların yönetim kurullarında yer almakta ve bu vesile ile küresel eğitim politikalarına ilişkin karar alıcı ülkelerden biri olarak aktif rol üstlenmektedir.

Bu çalışmalara ek olarak, Türkiye ve diğer ülkeler arasındaki eğitim işbirliği çalışmalarına yasal zemin oluşturmak amacıyla uluslararası anlaşmalar imzalanmaktadır. Bugün itibariyle 123 ülke ile 423 anlaşma imzalanmış olup bu anlaşmalardan 69 ülke ile imzalanan 136 anlaşma eğitim işbirliği anlaşması, 105 ülke ile imzalanan 287 anlaşma da çok yönlü (kültür anlaşması, okul anlaşması, vb.) anlaşmadır.

Bakanlığımızca açılan, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın çocuklarının devam ettiği 16 ilkokul, 23 ortaokul, 27 lise, 2 Türkiye Türkçesi Öğretim Merkezi (TÖMER) olmak üzere toplam 68 eğitim kurumunda 1.691 öğretmen ve 88 okutmanımız ile 49 ülkede eğitim ve öğretim hizmeti vermekteyiz.

Bildiğiniz gibi, Ülkemizin eğitim alanında sahip olduğu birikimini insanlığın hizmetine sunmak ve yurt dışında insanlığın ortak birikim ve değerlerini esas alarak örgün ve yaygın eğitim hizmetleri vermek amacıyla Türkiye Maarif Vakfını kurduk. Türkiye Cumhuriyeti Devleti adına kurulan Vakıf, aynı zamanda yurt dışındaki vatandaşlarımızın çocuklarının eğitim ve öğretim ihtiyacını gidererek, onların anavatanlarıyla bağlarını sağlamlaştırma yönünde önemli bir görevi de ifa etmektedir. Bugün itibarıyla Türkiye Maarif Vakfı; 100 ülke ile resmî temas sağlamış, 47 ülkede temsilcilik açmış ve 41 ülkede toplam 314 okul, üniversite ve eğitim merkezi ile eğitim ve öğretim hizmeti sunmaktadır.

Ayrıca 1416 sayılı Kanun kapsamında yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak amacıyla, Bakanlığımız tarafından üniversiteler ve bazı kamu kurumları adına yurt dışındaki üniversitelere yüksek lisans ve doktora öğrencisi gönderilmektedir.

Şu an 46 farklı ülkede 3.950 öğrencimiz öğrenim görmektedir. 2020 yılı bütçemizde bu öğrencilerimizin eğitim giderleri için 597 milyon lira burs ödeneği öngörülmüştür.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bugün itibarıyla üniversite sayımız 129'u devlet, 73'ü vakıf olmak üzere 202'ye ulaşmıştır. Ayrıca Millî Savunma Üniversitesi ve 5 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumumuz mevcuttur. 2018-2019 eğitim ve öğretim döneminde öğrenci sayımız da 7 milyon 740 bin 502'ye ulaşmıştır. Ülkemiz bu öğrenci sayısı ile yükseköğretimde Avrupa'nın önde gelen ülkesi konumundadır. Öğretim elemanı sayımız ise 166 bin 225 olup bunun 81 bin 368'i öğretim üyesidir.

Ülkemizin kalkınma süreçlerine ciddi katkılar sunan yapısal değişim niteliğindeki ana projelerinden biri "Çeşitlilik: Misyon Farklılaşması Odaklı İhtisaslaşma"dır. Sürdürülebilir kalkınma süreçlerine ciddi katkılar sağlayan misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma Türk yükseköğretimine kazandırılan önemli bir açılamdır. Bu kapsamda yükseköğretimde ihtisaslaşma "bölgesel kalkınma odaklı üniversiteler" ve "araştırma üniversiteleri" olmak üzere iki koldan yürütülmektedir.

Ülkemizin 2023 yılında dünyanın önde gelen ekonomilerinden biri olma hedefine ulaşabilmesi, ancak üstün nitelikli bilgi üretimi ve insan kaynağı ile mümkün olabilecektir. Bu kapsamda ülkemizin geleceğinin değeri olan nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi, doktoralı insan kaynağının artırılması ve aynı zamanda disiplinler arası işbirliklerinin güçlendirilmesi amacıyla, YÖK 100/2000 Doktora Bursu projesi başlatılmıştır. 2016-2017 bahar döneminden bu yana 4.000'nin üzerinde öğrencimiz burslardan faydalanmıştır. Ülkemizin ihtiyaç duyduğu alanlarda, her yıl Türkiye'nin bilim hayatının 100 öncelikli alanı belirlenmekte ve her çağrıda bu liste güncellenmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Bütçe görüşmelerimiz kapsamında değineceğim son husus Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığımızın (ÖSYM) çalışmalarıdır.

ÖSYM ülkemizin önemli hizmet kurumlarından biridir. Bütün hizmetlerini e-Devlet standartları çerçevesinde yürütmekte, hızla gelişen bilimsel ve teknolojik yeniliklerden yararlanarak sürekli kendisini yenilemektedir.

ÖSYM bünyesinde 2019 yılı içinde 188 sınav koordinatörlüğü aracılığıyla yaklaşık 7 milyon 750 bin adayın katıldığı 10'u elektronik sınav olmak üzere 42 sınav gerçekleştirilmiştir. 2019 yılı ikinci yarısından itibaren Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavları (YÖKDİL) da ÖSYM tarafından gerçekleştirilecektir.

ÖSYM'nin 2020 yılında ise yaklaşık 11 milyon aday için sınav gerçekleştirileceği öngörülmektedir.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

Eğitim alanında gerçekleştireceğimiz bütün bu faaliyetler için;

- 91 milyar 467 milyon 345 bin TL'si personel giderleri,
- 14 milyar 367 milyon 680 bin TL'si sosyal güvenlik kurumuna devlet primi giderleri,
- 9 milyar 956 milyon 271 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar,
- 3 milyar 739 milyon 169 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler,
- 5 milyar 836 milyon 918 bin TL'si sermaye giderleri,
- 29 milyon 479 bin TL'si sermaye transferleri,

olmak üzere toplam 125 milyar 396 milyon 862 bin TL Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine tahsis edilmiştir. Bununla birlikte;

- 36 milyar 145 milyon 740 bin TL'si Yüksek Öğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve üniversitelerin bütçesi,
- 717 milyon 792 bin TL'si Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı bütçesi,
- 15 milyar 345 milyon 110 bin TL'si Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu bütçesi

olmak üzere toplam eğitim bütçemiz 177 milyar 605 milyon 504 bin TL olarak öngörülmüştür. Ayrıca ilköğretim öğrencilerinin ücretsiz ders kitabı

giderleri, taşınmalı ilköğretim/ortaöğretim uygulaması kapsamında öğle yemeği giderleri ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin taşıma giderleri için toplam 2 milyar 623 milyon TL kaynak da Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanacaktır.

**Sayın Başkan,
Değerli Milletvekilleri,**

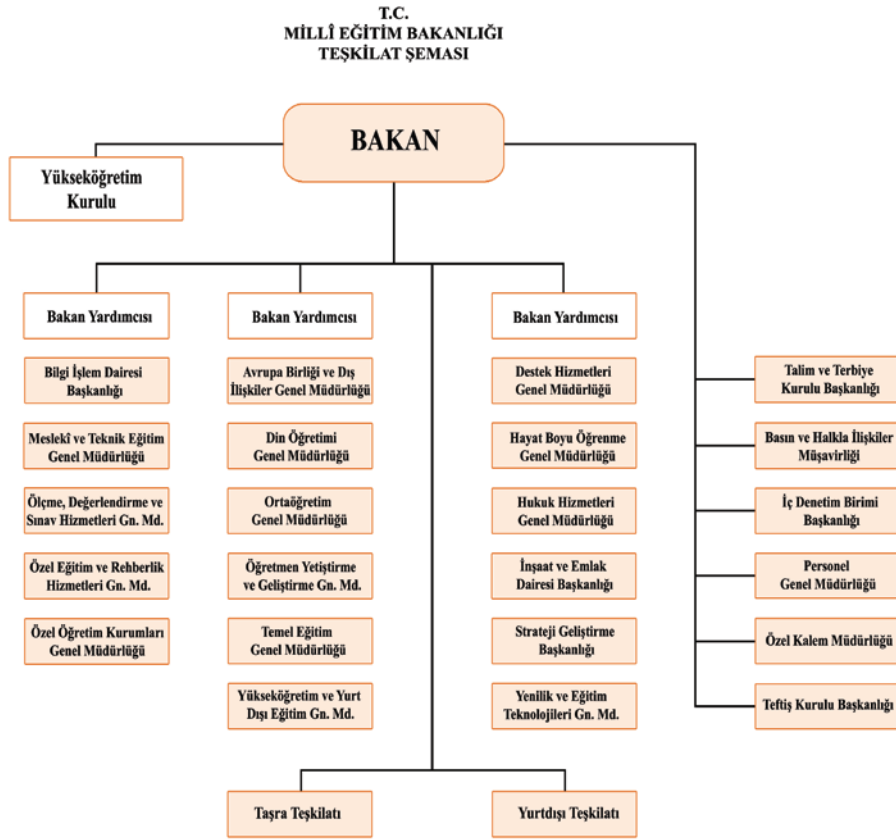
Eğitim, ülkemizin yarınını şekillendiren en önemli unsurdur ve insana dair yapılacak yatırımların en değerlisidir. Hükümetimiz bu bilinçle hareket etmekte, eğitim alanına yönelik yatırımlarını bilimsel ve pedagojik gelişmelerle koşut bir şekilde sürdürmektedir. Millî Eğitim Bakanı olarak şahsım, eğitim camiamız ve milletimiz adına; Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN başta olmak üzere bu sürece katkısı olan ve bize destek veren herkese teşekkür ediyorum. Eğitimin ortak memleket meselesi olarak görülüp bu desteğin sürdürülmesi önemlidir. Genel Kurulumuzun da bu desteği vereceğine olan inancım tamdır. Vereceğiniz destek için bir kez daha teşekkür ediyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı 2020 yılı bütçesinin eğitim ailemize, öğretmenlerimize, öğrencilerimize, velilerimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyor, muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

**Ziya SELÇUK
Millî Eğitim Bakanı**

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI

Millî Eğitim Bakanlığı, 1 no'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile merkez teşkilatı, taşra teşkilatı ve yurt dışı teşkilatı olarak yapılandırılmıştır. Bakanlık merkez teşkilatı; Bakanlık Makamı, bakan yardımcılarını ve hizmet birimlerinden oluşmaktadır.



1.1. Yönetim ve Organizasyon

Bakanlığımızın sahip olduğu kurumsal yapı ve kapasitenin etkin bir şekilde kullanılması için planlama, koordinasyon, izleme ve değerlendirme çalışmaları sürdürülmektedir.

Bakanlık görev alanına giren konularla ilgili bilgi, süreç, veri ve istatistikleri bütünsel bir yaklaşımla ele alan coğrafi bilgi sistemi ile entegre bir yönetim bilgi sistemi kurulumu çalışmaları tamamlanmıştır.

Vatandaşların hizmetlere doğru yerden eksiksiz belgelerle başvurmasının sağlanması, ortak hizmetlerin tüm birimlerde aynı şekilde sunulmasının sağlanması, gereksiz yazışmaların kaldırılması, başvurularda istenen belgelerin azaltılması, vatandaşlara başvurularının sonuçlanma süresinin bildirilmesi amacıyla hizmetler e-Devlet ortamına aktarılmaktadır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı hizmet standartları, Strateji Geliştirme Başkanlığı koordinesinde tamamlanarak Bakanlığımız internet sayfasında yayımlanmış ve görünürlüğü sağlanmıştır.

Kurumların ve/veya birimlerin hiyerarşik yapılarında meydana gelen değişikliklere uygun olarak yazışma kodlarındaki değişimi önlemek ve veri bütünlüğünü sağlamak amacıyla idari birim kimlik kodu uygulamasına geçilmiştir. Bu kapsamda Bakanlığımız tarafından 72.606 idari birim kimlik kodu üretilmiştir.

5018 sayılı Kanun gereğince idare tarafından hazırlanan ve geliştirilen iç kontrol sisteminin yeterliliği ve etkinliğine güvence vermek üzere, söz konusu yasa ve yönetmelikte öngörülen sistem denetimi, mali denetim, uygunluk denetimi ve bilgi teknolojileri denetim görevleri İç Denetim Birimi Başkanlığının yetki ve sorumluluğunda yürütülmektedir.

Eğitim hizmetlerinin vatandaşlarımıza; etkili, kaliteli, hızlı, ekonomik ve hesap verebilir nitelikte sunulması çağdaş yönetim anlayışının bir gereğidir. Temel insan haklarından biri olan eğitim hakkının vatandaşların memnuniyetini ve yararını esas alan bir yaklaşımla kullanılması bizim için vazgeçilmez bir öneme sahiptir.

Bütün boyutlarında insan unsurunun ön planda olduğu, girdisi ve çıktısı insan olan eğitim, ulusal hedeflere ulaşmanın, tüm alanlarda gelişme sağlamanın ve toplumsal adaletin vazgeçilmez bir unsurudur. Eğitimin temel amacı, bilgi ve becerinin bir parçası olmak suretiyle, insanın kişisel ve mesleki gelişimine yardımcı olmaktır. Bir nesil yetiştirmenin, bir medeniyet inşa etmek olduğu gerçeğinden hareketle; inisiyatif alan, eleştirel düşünen, iletişim becerisi yüksek, girişimci, yapıcı ve yaratıcı bireyler yetiştirmek toplumsal kalkınmanın en önemli dinamiğini oluşturmaktadır.

Örgütlerin yaşaması ve gelişmesi için temel koşul, kaynakların etkin, verimli ve yararlı bir şekilde kullanılmasıdır. Bu kaynakların öğretimin kalitesine etki eden yönlerinin eleştirel bir yaklaşımla analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi denetimle mümkün olmakta ve bu durum denetim faaliyetlerinin eğitim sistemi üzerindeki önemini artırmaktadır.

Bilgi toplumunda meydana gelen hızlı değişimler, eğitim sistemlerinin kendilerini sürekli olarak yenilemelerini zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede, Bakanlığımızın denetimi altında yürütülen eğitim faaliyetlerinin; Anayasa, yasalar, kalkınma planları ve yıllık programlarda belirlenen temel ilkeler doğrultusunda sürdürülmesi ve Bakanlığımızın önemli bir fonksiyonu olan denetim sistemiyle; eğitim hizmetlerindeki olası hataların giderilmesi, eksikliklerin tamamlanması ve hizmet sunumunda arzu edilen kalite düzeyinin yakalanması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda yol gösterici ve önleyici rehberliği öne çıkararak düzeltmeyi, iyileştirmeyi ve geliştirmeyi esas alan denetim hizmetleri Bakanlık maarif müfettişlerimizce yürütölmektedir. Denetim sisteminin etkinliğinin artırılması ve standart bir yapının oluşturulabilmesi amacıyla okul ve kurum türleri bazında denetim rehberleri hazırlanmıştır. Hazırlanan denetim rehberleri, mevzuat değişiklikleri ile paydaşlardan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda sürekli olarak güncellenmektedir. Bununla birlikte, eğitim ve yönetim alanında dünyada yaşanan yenilik ve gelişmeler doğrultusunda “Bakanlık Maarif Müfettişleri Görev Standartları” belirlenmiştir.

Rehberlik ve denetim hizmetlerinin çağdaş dünyada meydana gelen gelişmelere uyarlanmasına yönelik arayışımız devam etmektedir. Bu bağlamda okul ve kurumların kuruluş amaçlarına uygun olarak faaliyetlerini daha etkili, ekonomik ve verimli olarak sürdürebilmeleri ve her birinin kendi koşulları içerisinde bir bütün olarak değerlendirilmeleri için kurum tabanlı rehberlik, denetim, izleme ve değerlendirme sistemi oluşturulmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS) üzerinde çalışan bu yapı, bütün kurumların tür, özellik ve değerşkenlerini dikkate alarak öz denetim ve öz değerlendirme yapmalarına olanak sağlayan modüler bir sistemden oluşmaktadır.

Kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütölmelerini sağlamak için Bakanlık teşkilatı ve personeli ile ilgili inceleme, soruşturma, ön inceleme ve suç duyurularına ilişkin iş ve işlemler, disiplin hukuku genel ilkeleri çerçevesinde Bakanlık maarif müfettişleri ile muhakkikler tarafından yürütölmekte, mevzuata aykırı fiil ve hallerle ilgili idarece gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik önerilerde bulunmaktadır.

Teknolojinin sunmuş olduğu imkânlar kullanılarak inceleme, soruşturma ve ön inceleme hizmetlerinin süreç ve sonuçlarının dinamik olarak izlenmesi ve dönemsel değerlendirilmesi ile görevlerin yönetimi ana bileşenlerinden oluşan; bireysel ve kurumsal gelişime ve politika

geliştirmeye katkı sağlayacak nitelikte veri/rapor üretilen “e-Soruşturma” modülü geliştirilerek faaliyete geçirilmiş ve tüm aktörlerin kullanımına sunulmuştur.

Yapılan bu çalışmalarla birlikte, 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde; denetim sistemimizin kurumsal rehberlik ile inceleme, araştırma ve soruşturma bileşenlerinin ayrılarak, okul gelişimine yönelik kurumsal rehberliğin özel bir uzmanlık alanı olarak yapılandırılması ve denetim çalışmalarının kurumu geliştirme amaçlı rehberlik boyutunun ön plana çıkarılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, Bakanlık maarif müfettişlerinin araştırma, inceleme ve soruşturma görevlerinin yanında; yerinde yaptıkları yapılandırılmış gözlemler, veri toplama araçları ve paydaş görüşleri ile elde ettikleri bulgularla oluşturdukları analiz raporlarının gelişim odaklı tüm paydaşlarla paylaşılması ve raporların gelişimsel veri olarak kullanılması sağlanacaktır.

1.2. İnsan Kaynağı

Kurumlarda insan kaynaklarını, örgütün amaçları doğrultusunda en verimli şekilde kullanmak, insan kaynağının iç ve dış gelişmelere uygun olarak etkin bir şekilde planlanmasını, geliştirilmesini ve değerlendirilmesini gerektirmektedir.

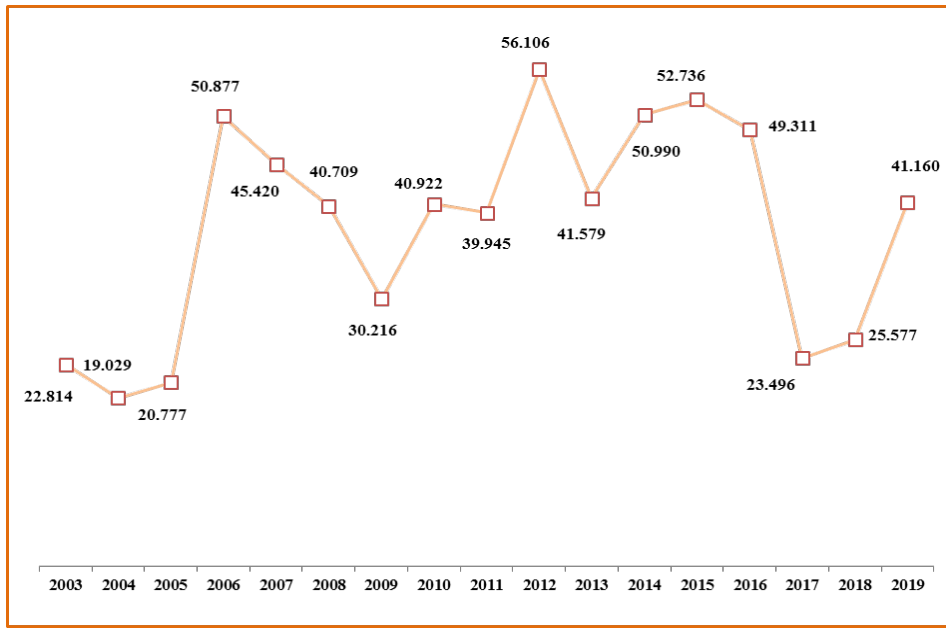
1.2.1. Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynağı

Kurumsal amaçlara ulaşmak amacıyla kurumun yapı ve stratejisiyle tutarlı iş gücünün bulunması, seçilmesi, eğitilmesi ve değerlendirilmesine yönelik etkinlikler bütünü olarak tanımlanan insan kaynakları yönetimi Bakanlığımızın önemle üzerinde durduğu temel süreçlerden biridir.

1.2.1.1. Öğretmen İstihdamı

Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında 103.399 sözleşmeli statüde olmak üzere toplam 946.114 öğretmen görev yapmaktadır. 2003 ile 2019 yılları arasında 651.664 öğretmen ataması gerçekleştirilmiştir.

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla Atanan Öğretmen Sayısı (2003-2019)



Not: Eylül 2019 tarihi itibarıyla

Tablo 1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı Personel Sayıları (2019)

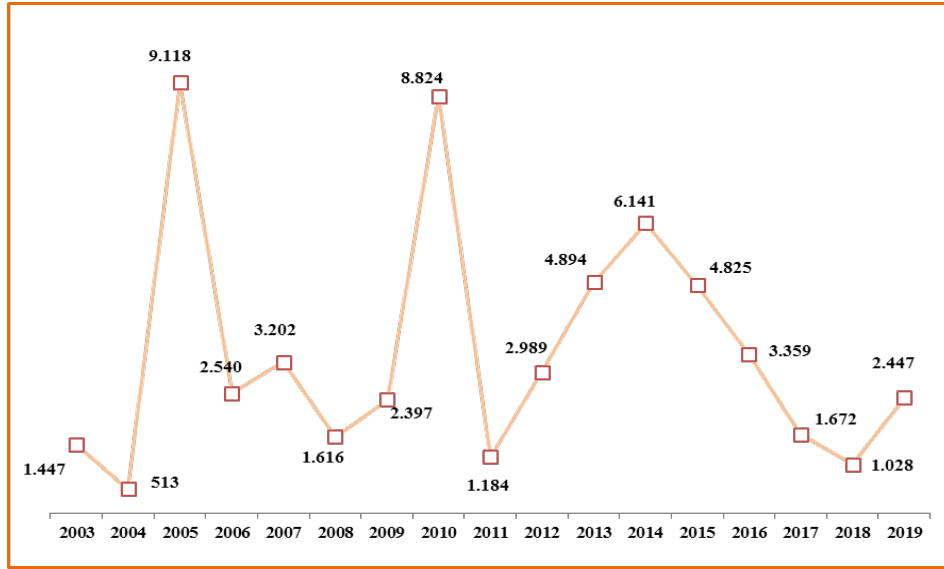
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	
Eğitim Kurumu Yöneticisi	85.426
Kadrolu Öğretmen (657 4/A)	757.289
Sözleşmeli Öğretmen	103.399
Toplam Personel Sayısı	946.114

Not: Ekim 2019 tarihi itibarıyla

1.2.1.2. Öğretmen Dışındaki Personel İstihdamı

Öğretmen dışındaki hizmet sınıflarında görev yapan personel sayısı 82.192'dir. 2019 yılında istihdamı sağlanan öğretmen dışındaki personel sayısı 2.447'dir. Atama biçimlerine göre dağılımlar incelendiğinde atananların tamamına yakını sosyal nitelikli atamalar kapsamında değerlendirilen engelli, şehit ve gazi yakını, korunmaya muhtaç çocuk statüsündeki personelden oluşmaktadır.

Grafik 2. Öğretmen Dışındaki Merkez ve Taşra Teşkilatında İstihdam Edilen Personel Sayısı (2003-2019)



Not: Eylül 2019 tarihi itibarıyla

Bilim ve teknolojideki gelişmeler her meslekte yeni bilgi ve teknolojileri öğrenmeyi ve çalışanların bu konularda yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bilgi toplumunda kurumlar; çalışanlarında karmaşık kurum içi ve dışı ilişkileri kavrayabilme yeterliliği, etkili takım çalışmasına uyum yeteneği gibi çok yönlü becerilere sahip olma özelliği aramaktadır.

Bunun gerçekleştirilmesinde ise okul ve taşra yöneticileri ile ilgili görev bazlı yeterliliklerin tespit edilmesi, bu tespitler doğrultusunda ihtiyaçların belirlenmesi ve ihtiyaçlara uygun eğitimlerin verilmesi önemli bir rol oynamaktadır.

2013-2019 yıllarına ait öğretmen dışındaki unvanlarda görev yapan personele düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgiler Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmen Dışındaki Unvanlarda Görev Yapan Personele Yönelik Düzenlenen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2013-2019)

Yıllar	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Faaliyet Sayısı Toplamı	Katılımcı Sayısı Toplamı
	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı		
2013	187	11.201	1.077	45.235	1.264	56.436
2014	124	20.240	704	33.402	828	53.642
2015	249	30.017	11.022	119.963	11.271	149.980
2016	194	19.242	6.184	119.793	6.378	139.035
2017	139	17.216	5.316	125.219	5.455	142.435
2018	134	16.035	6.507	185.630	6.641	201.665
2019	74	4.104	2.987	85.855	3.061	89.959
Toplam	1.101	118.055	33.797	715.097	34.898	833.152

Not: Eylül 2019 tarihi itibarıyla

Bakanlığımızca 2019 yılı içerisinde altı kez il millî eğitim müdürleri toplantısı gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bu toplantılara 863 katılımcı iştirak etmiştir.

1.2.2. Yükseköğretimde İnsan Kaynağı

Genç kuşaklara çağın gerektirdiği donanımı kazandırıp yeteneklerini keşfettirip kendilerini geliştirme imkânı sağlayarak onları geleceğe hazırlayan üniversiteler, çağdaş dünyanın vazgeçilmez kurumlarından. Artan önemlerine bağlı olarak üniversitelerin, her yaştan ve kesimden bilgi talep eden insanlara hizmet verebilecek kurumlara dönüşüm süreci hızla devam etmektedir.

Tablo 3. Yükseköğretim Verileri (2019)

Tür	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Üniversite	129	73	5	207
Fakülte	1.385	457		1.842
Yüksekokul	332	106		438
Meslek Yüksek Okulu	895	108	5	1.008
Enstitü	497	201		698
Araştırma Uygulama Merkezi	2.801	669	3	3.473
Bölüm	15.116	3.159	83	18.358
Program	15.480	9.352	316	25.148
Anabilim Dalı	28.821	2.497		31.318
Bilim Dalı	7.369	603		7.972
Yüksek Lisans Programı	10.309	2.460		12.769
Doktora Programı	5.092	513		5.605
Sanatta Yeterlilik Programı	122	14		136

Not: Eylül 2019 tarihli <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınan verilerdir. Millî Savunma Üniversitesi ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır.

Üniversitelerimizde görev yapan akademik personel sayısında yıllara göre büyük artış sağlanmıştır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında toplam öğretim elemanı sayısı 76.090 iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında bu sayı 166.225'e ulaşmıştır.

Tablo 4. Yükseköğretim Akademik Personel Sayısı (2018-2019)

Akademik Görevler	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
Profesör	22.250	4.199	4	26.453
Doçent	13.458	1.989	4	15.451
Doktor Öğretim Üyesi	31.740	7.688	36	39.464
Öğretim Görevlisi	29.131	6.978	352	36.461
Araştırma Görevlisi	44.883	3.513	0	48.396
Toplam	141.462	24.367	396	166.225

Not: <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlara Göre Dağılımı (2002-2003/2018-2019)

Öğretim Elemanları	Eğitim Öğretim Yılı		Artış Oranı %
	2002-2003	2018-2019	
Profesör	10.187	26.453	159,67
Doçent	5.401	15.451	186,08
Doktor Öğretim Görevlisi	12.621	39.464	212,69
Öğretim Görevlisi	12.371	36.461	194,73
Okutman	5.691	0	
Uzman, Çevirici, EÖPL, Diğer	2.393	0	
Araştırma Görevlisi	27.426	48.396	76,46
TOPLAM	76.090	166.225	118,46

Not: <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Uluslararası bilim, teknik ve sanat birikiminden daha fazla yararlanarak ülkemizin gelişimine ivme kazandırabilecek ve ülkemizi ihtiyaç duyulan alanlarda daha ileriye taşıyabilecek nitelikli insan gücünü yetiştirmek amacıyla yürütülen hareketlilik programları kapsamında yurt dışına daha fazla öğrenci gönderilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaçla, Bakanlığımız tarafından yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ve kamu kurumlarının yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamak üzere, 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun uyarınca yurt dışına öğrenci gönderilmektedir.

Türkiye’de hizmetine ihtiyaç duyulan bilim ve teknoloji transferinin gerçekleştirilmesi amacıyla yönelik olarak özellikle yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı ihtiyacını karşılamak üzere, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yurt dışı eğitim bursu verilmiştir. Başlangıçta yılda 120 öğrenciye burs verilirken, 1929 yılından 2005 yılına kadar 9.689 öğrenci yurt dışı burslardan yararlanmaya hak kazanmıştır. Başlangıcından bugüne kadar bu burslardan yararlanan öğrenci sayısı 19 bin 592’dir. Bu öğrencilerin 9 bin 903’ü 2002-2018 yılları arasında hükûmetlerimiz döneminde bursiyer olarak yurt dışına gönderilmiştir. 2019 yılında yurt dışına gönderilecek öğrenciler için süreç devam etmektedir. 2006 yılında hayata geçirilen “5 Yılda 5 Bin Öğrenci Projesi” ile program ivme kazanmıştır. Görüldüğü gibi Cumhuriyet tarihi boyunca 1416 sayılı Kanun kapsamında verilen yurt dışı yüksek lisans ve doktora burslarının yarısından fazlası son 12 yılda verilen burslardan oluşmaktadır.

Bakanlığımız yurt dışı bursiyerlerimizin şartlarında sürekli iyileştirmeler yapmakta, yaptığı düzenlemelerle öğrencilerimizin imkânlarını artırarak söz konusu bursu daha cazip hâle getirmektedir.

2014 yılında 1416 sayılı Kanun’da yapılan değişiklikle mecburi hizmet karşılığı yurt dışına gönderilenlerin öğrenimlerini başarıyla tamamladıktan sonra mecburi hizmet yükümlülüklerini ifa etmek üzere, adlarına gönderildikleri kurumların ilgili kadrolarına atanacakları hükmü getirilmiştir. Bununla birlikte devlet memuru olup burstan yararlanmak isteyen adaylar için öngörülmuş olan istifa şartı ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca yurt dışında lisansüstü eğitim amacıyla geçirilen sürelerin tamamının memuriyette geçirilmiş sayılarak, bu sürelerin her yılının bir kademe

ilerlemesine ve her üç yılının bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirileceği hükmü ilgili Kanun'a eklenmiştir.

Benzer şekilde 2016 yılında 1416 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle, yurt dışında öğrenim gören öğrencilerin bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarının tedavi giderlerinin karşılanması hükmü, devlet memuru olup burstan yararlanmak isteyen adaylar için aylıksız izin hakkı, ruh ve beden sağlığından dolayı öğrenime devam etme imkânı bulunmayan öğrencilerden tahsil masraflarının istenmemesi ve bu öğrencilerin mecburi hizmet ile yükümlü tutulmamaları da ilgili Kanun'a eklenmiştir.

2019 yılında 509 farklı alanda 1.195 yurt dışı burs kontenjanı açılmış olup ÖSYM'nin lisans programları tablosundaki 1.102 lisans alanı taranmış ve ilan edilen burs kontenjanlarına 432 farklı lisans alanından mezun olan öğrencilerin başvurabilmesi sağlanmıştır. Şu an 46 farklı ülkede 3.950 öğrencimiz eğitim görmektedir.

2013 yılından itibaren, dönüşlerinde Bakanlığımız merkez teşkilatında millî eğitim uzmanı olarak çalıştırılmak üzere Bakanlığımız adına yurt dışına burslu öğrenci gönderilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda; zihinsel engelliler eğitimi, özel yetenekliler eğitimi, eğitim sosyolojisi, eğitimde ölçme ve değerlendirme, eğitim teknolojileri, yabancı dil eğitimi gibi alanlarda yurt dışı lisansüstü bursu sağlanmıştır.

1416 sayılı Kanun kapsamındaki burslarda son 10 yılda ülkesine göre değişen miktarlarda %20 ile %70 oranında zam yapılmıştır. Bakanlığımız 2020 yılı bütçesinde yurt dışı burslar için 597.000.000 TL ödenek öngörülmüştür.

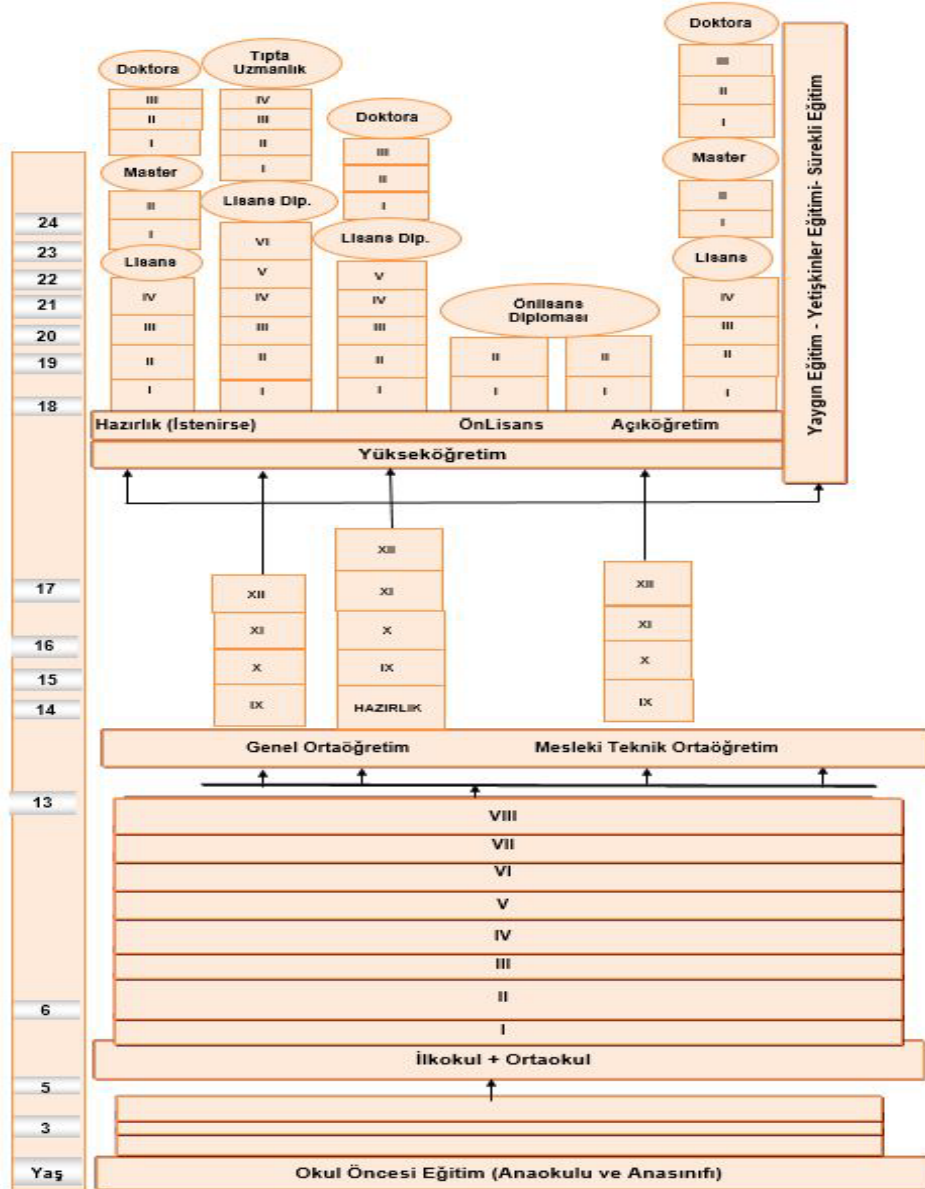
Yurt dışında lisans ve lisansüstü öğrenim gören bursiyerlere ödenen aylık burs miktarı ülkelere göre değişmekte olup Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Ülkelere Göre Lisans ve Lisansüstü Öğrenim Gören Bursiyerlere Ödenen Burs Miktarları (2019)

Ülkeler	Aylık Burs Miktarı	
	Lisans Öğrenimi	Lisansüstü Öğrenim
Almanya	1.330 €	1.490 €
ABD	1.620 \$	1.780 \$
Avusturya	1.240 €	1.380 €
Avustralya	1.820 \$	1.980 \$
Belçika	1.110 €	1.180 €
Çin	1.150 \$	1.220 \$
Danimarka	6.900 DK	8.640 DK
Fransa	1.380 €	1.590 €
Finlandiya	1.100 €	1.160 €
Hollanda	1.330 €	1.490 €
İngiltere	1.080 £	1.200 £
İrlanda	1.520 €	1.680 €
İspanya	1.030 €	1.150 €
İsveç	7.460 SK	8.340 SK
İsviçre	2.760 SF	3.040 SF
İtalya	1.030 €	1.150 €
Japonya	187.000 JY	230.000 JY
Kanada	1.730 C\$	1.870 C\$
Norveç	7.320 NK	8.140 NK
Tunus	1.030 \$	1.150 \$
Ürdün	1.270 \$	1.340 \$
Yeni Zelanda	1.270 \$	1.340 \$
Kazakistan	840 \$	930 \$
Romanya	860 €	950 €
Moğolistan	900 \$	1000 \$
Rusya	1.390 \$	1.530 \$

2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN YAPISI

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiş olan Türk Millî Eğitim Sistemi, “Örgün Eğitim” ve “Yaygın Eğitim” olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.



2.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim; belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir.

Örgün eğitim; resmî ve özel olarak okul öncesi, ilköğretim, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında verilen eğitimi kapsar.

2.1.1. Okul Öncesi Eğitim

Bireyin gelişiminin en kritik dönemi olarak kabul edilen okul öncesi eğitim hizmetleri ülkemizde resmî, özel anaokulları, anasınıfları ve uygulama sınıflarında yürütülmektedir. İsteğe bağlı bir eğitim kademesi olmasına rağmen resmî okullarda okul öncesi eğitim ücretsizdir.

Okul öncesi eğitimin yaygınlaşması ve kurumsallaşması yönünde yapılan çalışmalar ile 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla 5 yaş net okullaşma oranında bir önceki yıla göre 1,42 puanlık artışla %68,30'a ulaşmıştır. 4-5 yaş grubunda ise net okullaşma oranı %50,79'dur.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında resmî 2.624 anaokulunda 21.612 öğretmen ve 387.182 öğrenci; bünyesinde anasınıfı bulunan 19.919 okulda 38.286 öğretmen ve 815.484 öğrenci bulunmaktadır. Hedefimiz her çocuğun zorunlu eğitime başlamadan önce en az bir yıl okul öncesi eğitimi almasıdır.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında resmî ve özel 10.669 kurumda toplam 1.564.813 çocuk okul öncesi eğitim almıştır.

Okul öncesi eğitimde fiziki kapasitenin artırılması için tip projeler çeşitlendirilmiş ve yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. Mevcut fiziki mekânların tam kapasite kullanılması sağlanmış ve çeşitli projeler ile anaokulu ve ana sınıfı yapımına hız verilmiştir. Çeşitli nedenlerle kurum temelli modellere erişimde güçlük çeken çocuklar için alternatif hizmet sunum modelleri geliştirilmiştir. Özellikle öğrencinin değil öğretmenin taşınmasını temel alan gezici öğretmen modelinin pilot uygulamasına başlanmıştır. Benzer biçimde çocuk sayısı az olduğu için okul açılmayan, birbirine yakın olan okulsuz yerleşim yerlerinin tek bir merkezde birleştirildiği “Taşıma Merkezi Ana Sınıfı” modelinin de pilot uygulaması devam etmektedir. Çalışan anne ve babanın taleplerini karşılamak için yaz okulları ve çocuk kulüpleri uygulamaları yaygınlaştırılmıştır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlere yönelik olarak “MEB Öğretmenler İçin Etkinlik Kitabı” ve bu kurumlara devam eden çocuklara yönelik olarak da “El Ele Okul Öncesi Eğitime 1-2-3” eğitim materyalleri hazırlanmış, öğretmen ve öğrencilere ücretsiz dağıtılmıştır.

Fırsat eşitliği kapsamında özellikle okula erişimi zor olan kırsal yerleşim yerlerinde yaşayan aileler olmak üzere yoksul hane halkı için çocuk gelişimini destekleyici temel materyaller geliştirilmiş olup bu eğitim ve öğretim yılında ailelere dağıtılacak eğitim setleri ile pilot uygulama başlatılmıştır.

Bakanlığımız dışında okul öncesi eğitim veren kurumlara eğitim liderliği yapılmış, program geliştirme çalışmalarına destek olunmuştur. Bu kurumlara ait verilerin tek çatı altında toplanarak düzenli olarak izlenmesi sağlanmıştır.

Bakanlığımız 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan;

- “*Erken çocukluk eğitim hizmeti yaygınlaştırılacaktır*” hedefi kapsamında 5 yaşındaki çocukların zorunlu eğitim kapsamına alınması, kırsal ve düşük yoğunluklu yerleşim bölgelerindeki çocuklar için esnek zamanlı ve alternatif erken çocukluk eğitimi modelleri uygulanması, şartları elverişsiz yerleşim birimlerindeki çocukların beslenme ve araç-gereç ihtiyaçlarının karşılanması, erken çocukluk eğitiminde yoksul hane halkına çocuk gelişimini destekleyici temel materyaller sağlanması ve toplum temelli erken çocukluk hizmetlerinin yayılımı bağlamında *merkezler, atölyeler ve gezici otobüs sınıflarının devreye sokulması*,
- “*Erken çocukluk eğitim hizmetlerine yönelik bütünlük bir sistem oluşturulacak*” hedefi kapsamında resmî ve özel, farklı kurum ve kuruluşların inisiyatifinde yürütülen her yaş grubundaki tüm erken çocukluk eğitim hizmetlerinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik *ortak kalite standartları oluşturulması, uygulamaların izlenmesi, çocukla ilgili tüm yerel kurum ve kuruluşların harekete geçirilmesi ve tamamlayıcı bir iş birliği çerçevesinin teşvik edilmesi*,
- “*Şartları elverişsiz gruplarda eğitimin niteliğinin artırılması*” hedefi kapsamında farklı kurum ve kuruluşlar ile halk eğitim merkezleri iş birliğinde *anne babalara yönelik çocuk gelişimi ve psikolojisi odaklı eğitimlerin yaygınlaştırılması; göçmen, geçici koruma altındaki ve mevsimlik tarım işçisi çocuklarla okulsuz köy ve köy altı yerleşim yerlerindeki çocukların bulunduğu okullarda hızlandırılmış, yoğun ve bir arada yaşamı destekleyici öğretim programları oluşturulması; erken çocukluk eğitiminde özel gereksinimli çocukların uyumunun sağlanması için öğretmen eğitimlerinin verilmesi*

çalışmalarına devam edilmektedir.

2.1.2. İlköğretim

Anayasamız başta olmak üzere diğer kanunlarda da belirtildiği üzere; ilköğretim, öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için devlet okullarında mecburi ve parasız olarak verilir. İlköğretim kurumları; 4 yıl süreli ve zorunlu ilkokullar, 4 yıl süreli zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam hatip ortaokullarından oluşur.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında resmî 22.931 ilkokulda; 268.065 öğretmen ve 5.005.214 öğrenci, 16.570 ortaokul ve imam hatip ortaokulunda; 5.028.838 öğrenci ve 304 yatılı bölge okulunda 5.613 öğretmen ve 70.437 öğrenci bulunmaktadır.

Temel eğitim çağındaki çocukların eğitim hakkından yararlanmaları amacıyla; dezavantajlı öğrenciler başta olmak üzere temel eğitimin tüm kademelerinde; eğitime erişim ve devamların sağlanacağı projelere ağırlık verilmektedir. Öncelikle kaliteli erken çocukluk eğitim hizmetlerinden başlayarak okul öncesi, ilkokul ve ortaokul düzeyinde eğitime erişimin sağlanmasının yanı sıra eğitim hizmet kalitesinin artırılması ve toplumsal farkındalık düzeyinin artırılmasına yönelik projeler ve çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda yürütülmüş ve hâlihazırda sürdürülen projelerimizden bazıları şunlardır;

- Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi
- İlköğretim Okullarında Devam Oranlarının Artırılması Projesi
- Engeli Olan Çocuklar İçin Kapsayıcı Erken Çocukluk Eğitimi Projesi
- Su Elçileri Projesi
- Romanların Yoğun Olduğu Alanlarda Sosyal İçermenin Desteklenmesi Projesi

- Temel Eğitim Kurumlarında Demokrasi Kültürünün Güçlendirilmesi Projesi
- Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi
- Fidanlar, Fidanlarla Büyüyor Etkinliği Projesi
- Öğrenciler Sinema ile Buluşuyor Etkinliği Projesi
- Mobil Trafik Eğitim Tırı

2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda çocukların düşünsel, duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarını destekleyen tasarım-beceri atölyeleri kurulması, ulusal standartların ve pilot uygulama modelinin oluşturulması, pilot uygulama kılavuzunun hazırlanması ve pilot okul ve atölyelerin belirlenmesi ile ilgili çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız ile Gençlik ve Spor Bakanlığı iş birliğinde ilkokul ve ortaokul öğrencilerine yönelik olarak 2018 yılında başlatılan "Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi" kapsamında bugüne kadar 54.634 öğrenci yüzme kurslarından ücretsiz olarak faydalanmıştır. 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında da projeye devam edilecektir.

Ülkemizin yeşil dokusunun geliştirilmesine katkıda bulunmak, ağaç ve orman sevgisini geliştirmek, öğrencilerin çevreye duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak ve toplumda çevre koruma konusunda farkındalığı artırmak amacıyla Bakanlığımız ile Tarım ve Orman Bakanlığı arasında "Fidanlar, Fidanlarla Büyüyor İş Birliği Protokolü" imzalanmıştır. Protokol kapsamında 81 ilde ve ağaçlandırmaya uygun şartların sağlandığı ilçelerde eş zamanlı fidan dikim etkinlikleri düzenlenmektedir. 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında da projeye devam edilecektir.

Öğrencilerin sosyal gelişimlerini desteklemek ve sinema kültürünü kazanmaları amacıyla Bakanlığımız, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği iş birliğiyle "Öğrenciler Sinema ile Buluşuyor Etkinliği" düzenlenmiştir. 2019 yılında üçüncüsü düzenlenen "Sinemaya

Gitmeyen Çocuk Kalmasın İş Birliği Protokolü” ile bugüne kadar ülke genelinde 243.864’ü ilk kez olmak üzere 407.701 öğrenci sinema ile buluşmuştur.

Okul öncesi, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinde trafik bilincinin geliştirilmesine yönelik yapılacak çalışmalar kapsamında Emniyet Genel Müdürlüğüne ait “Mobil Trafik Eğitim Tırı” ile ülke genelinde belirlenen okullarda eğitimler verilmektedir.

Birinci sınıf öğrencilerimizin okuma heyecan ve başarılarını kutlamak için okullarımızda düzenlenen “Okuma Bayramı” etkinliklerinde öğrencilerimizin bireysel beceri ve farklılıklarının gözetilmesi, Türk milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini destekleyen etkinliklerden oluşması ve etkinlikler yapılırken rekabetçi bir ortamının oluşturulmamasına yönelik gerekli tedbirler alınmıştır.

Ayrıca ulusal düzeyde; öğrencilerimizin fiziksel, psiko-sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak, sağlıklı beslenme, trafik ve çevre duyarlılığı, enerji tasarrufu, doğal varlıkları koruma gibi konularda erken yaşta farkındalıklarını geliştirmek, teknolojiyi etkin kullanmalarını sağlamak amacıyla pek çok proje ve çalışma yürütülmektedir.

“Engeli Olan Çocuklar İçin Kapsayıcı Erken Çocukluk Eğitimi Projesi” ile engeli olan çocukların erken çocuklukta kaliteli kapsayıcı eğitim yoluyla sosyal yaşama katılımlarına katkı sağlanması, uzun vadede istihdam edilmesi, ekonomik ve sosyal yaşama erişimlerinin kolaylaştırılması hedeflenmektedir. Proje; Antalya, Bursa, Konya, İzmir, Gaziantep ve Samsun illerinde toplamda 90 pilot okulda yürütülmektedir.

Bakanlığımız ile Hayal Ortakları Derneği arasında imzalanan “Bilim Seti Başılaşma İş Birliği Protokolü” ile çocukları bilime yaklaştırmak, onlara bilimi sevdirmek, çocukların zihinlerindeki bilim tanımını değiştirmek ve daha iyi bir dünya için geleceğin öncü yenilikçilerini yetiştirmek amaçlanmıştır. Söz konusu protokol kapsamında öğretmen rehberliğinde sınıf içi etkinliklerde kullanılmak üzere 1.491 adet bilim seti dağıtılmıştır.

2023 Eğitim Vizyonunda belirtildiği üzere ilkokul ve ortaokullarda bazı yeniliklere ve düzenlemelere gidilmiştir. Bu kapsamda, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ve Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde ilkokula kayıt yaşı ile ilgili olarak değişiklik yapılmıştır. Düzenleme ile öncelikle ilkokula başlama yaşı, ara tatil ve mesleki çalışmalar, teneffüs süreleri ve blok ders, müdür yardımcısı ve öğretmenlerin nöbet görevleri ile okul öncesi eğitimde eğitime erişim modelleri ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan değişikler aşağıda detaylı şekilde verilmiştir.

İlkokula Başlama Yaşı

Eylül ayı sonu itibarıyla 69 ayını dolduran çocuklar ilkokula kaydedilmiştir. Ancak çocuğun gelişim durumuna bağlı olarak okula erken başlama veya kaydın ertelenmesine de imkân sağlanmıştır. Bu düzenleme ile eylül ayı sonu itibarıyla 66, 67 ve 68 aylık çocukların, velisinin yazılı isteği ile ilkokula kaydedilebilmesi; 69, 70 ve 71 aylık çocukların velisinin yazılı talebiyle okul öncesi eğitime yönlendirilebilmesi veya kayıtlarının bir yıl ertelenbilmesi imkânı verilmiştir.

Ara Tatil ve Mesleki Çalışmalar

Çalışma takvimine ara tatiller eklenerek çalışma dönemlerinin daha dengeli hâle gelmesi sağlanmıştır. Öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını kaybedecek kadar okuldan uzaklaşmamaları için yaz tatili süresi iki hafta kısaltılmıştır. Yaz tatilinden alınan iki hafta her dönem için birer haftalık ara tatil olacak şekilde düzenlenmiştir. Bu ara tatillerde yönetici ve öğretmenler kendi okullarında mesleki çalışmalarını yürüteceklerdir.

Teneffüs Süreleri ve Blok Ders

Eğitimin bir parçası olarak görülen teneffüs süreleri tekli eğitim yapılan okullarda en az 15 dakika, ikili eğitim yapılan okullarda ise en az 10 dakika olarak belirlenmiştir. Çocukların teneffüs ihtiyaçları ve dersleri dikkatle dinleme süreleri de göz önünde bulundurularak ortaokullarda uygulanan blok ders uygulaması yürürlükten kaldırılmıştır.

Okul Öncesi Eğitime Erişim Modelleri

Okul öncesi eğitime erişimi artırmak için gezici öğretmen sınıfı, gezici sınıf, taşıma merkezi ana sınıfı, yaz eğitimi gibi Bakanlığımızca çeşitli modeller geliştirilmiştir. Okul öncesi eğitim kurumu bulunmayan, yeteri kadar çocuk olmadığı için eğitim kurumu açılmayan, nüfusu az ve dağınık kırsal yerleşim yerlerindeki çocukların okul öncesi eğitim almalarını sağlamak amacıyla yaz aylarını da kapsayacak şekilde esnek zamanlı, toplum temelli, ücretsiz eğitim veren taşıma merkezi ana sınıfı ve gezici öğretmen sınıfı uygulaması tasarlanmış ve pilot uygulaması yapılmıştır. Gezici otobüs içerisinde ücretsiz okul öncesi eğitim hizmeti vermek amacıyla gezici sınıf uygulaması gibi benzeri okul öncesi eğitim modelleri ise hâlen devam etmektedir.

2.1.3. Ortaöğretim

Ortaöğretim, öğrencilere ortak bir genel kültür vererek yükseköğretime, mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlamayı; öğrencileri bedenî, zihnî, ahlâkî, manevi, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştirmeyi; demokrasi ve insan haklarına saygılı, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış olarak geleceğe hazırlamayı amaçlamaktadır.

Ortaöğretim kurumları, millî eğitimin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri doğrultusunda, evrensel hukuka, demokrasi ve insan haklarına uygun; öğrenci merkezli, aktif öğrenme ve demokratik kurum kültürü anlayışıyla işlevlerini yerine getirmektedir.

Öğrencilerimizin ilgi ve yeteneklerini keşfetmelerini ve geliştirmelerini sağlamak, dünyadaki çağdaşları ile rekabet edebilecek bir donanım erişmiş nesiller olarak yetiştirmek, eğitim sistemini daha demokratik, esnek ve sivil bir yapıya kavuşturmak, eğitim alanındaki özel sektör payını artırmak ve ortalama eğitim süresini yükseltmek amacıyla kapsamlı bir eğitim reformunu hayata geçirmeye dönük çalışmalar yürütülmektedir.

Temel hak ve özgürlüklere saygılı, insan haklarını esas alan, daha demokratik ve özgürlükçü bir eğitim felsefesi inşa edilmiştir. Ayrıca eğitim ile ilgili diğer mevzuat (yönetmelik ve yönergeler), müfredat ve öğretim programları demokrasi ve insan hakları açısından taranmakta ve analiz edilmektedir. Böylece başta müfredat olmak üzere, eğitime ilişkin pedagojik ve yönetsel tüm materyallerin millî-manevi değerlerimizle ve demokratik ilkelerle uyumlu hâle getirilmesi amaçlanmaktadır.

Kazanılan becerilerin içselleşmesinde her türlü öğrenme içeriği ilgili, ilişkili, geçiren, analitik ve birbirini tamamlayıcı olarak tasarlanacak ve hayata geçirilecektir. Bu doğrultuda müfredat; çocukların ilgi, yetenek ve mizaçları doğrultusunda esnek, modüler ve uygulamalı olarak iyileştirilecektir. Zorunlu ders saatleri ve çeşitleri tüm kademelerde

azaltılarak, temel derslerde derinleşilebilmesi, kişiselleştirme yapılabilmesi ve uygulama etkinliklerinin yürütülebilmesi için gereken zaman sağlanmış olacaktır.

Okul terklerinin ve öğrenci barınma sorunlarının en aza indirilmesine, güvenli eğitim ortamlarının sağlanmasına, kadın ve çocukların da içerisinde yer aldığı dezavantajlı kesimlerin eğitimden azami derecede faydalanmasına yönelik faaliyetlere aksatılmadan devam edilmektedir. Eğitim ve öğretimde niteliğin yükseltilmesi, okullar arasındaki nitelik ve nicelik farklılıklarının giderilerek fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması, çağ nüfusu içindeki herkese öğrenim hakkının kullandırılması ve kaynakların rasyonel olarak kullanılması yönündeki çalışmalar sürdürülmektedir.

Ortaöğretim; genel ortaöğretim, mesleki ve teknik ortaöğretim ve din öğretimi olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

2.1.3.1. Genel Ortaöğretim

Genel ortaöğretim kurumları Anadolu liseleri, fen liseleri ile sosyal bilimler liselerinden oluşmaktadır.

Fen liselerinde, fen ve matematik; sosyal bilimler liselerinde, edebiyat ve sosyal bilimler alanlarında nitelikli insan yetiştirilmesi ve yükseköğretimde ilgili alanlara kaynaklık edilmesi amaçlanmaktadır.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında resmî 2.664 Anadolu lisesinde 99.270 öğretmen, 1.506.913 öğrenci; 310 fen lisesinde 8.095 öğretmen, 122.352 öğrenci; 91 sosyal bilimler lisesinde 2.616 öğretmen, 38.821 öğrenci ile eğitim ve öğretim faaliyetleri sürdürülmüştür. Ayrıca, 3.176 özel genel lise, 1 açık öğretim lisesi bulunmaktadır.

Eğitim sisteminde, bireylerin kişilik ve kabiliyetlerini geliştiren, hayat boyu öğrenme yaklaşımı çerçevesinde iş gücü piyasasıyla uyumunu güçlendiren, özel sektörün katkısını artıran, fırsat eşitliğine dayalı, kalite odaklı dönüşüm sürdürülmektedir.

Bakanlığımız 2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda öğrencilere üretim kültürünü aşlamak, düşündüğünü hayata geçirebilen, yenilikçilik, yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme ve girişimcilik gibi çağın gerektirdiği becerilere sahip, ekonomik ve sosyal gelişmelere katkı sağlayan bireyler yetiştirmek amacıyla Anadolu liseleri, sosyal bilimler liseleri ve fen liselerinde tasarım-beceri atölyeleri kurulması çalışmaları sürdürülmektedir. Bu kapsamda 2020 yılında; 300 pilot okulda bilim ile kültür-sanat alanlarında iki atölyenin kurulması, söz konusu okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler gerçekleştirilmesi, tasarım-beceri atölyelerinin kullanımına yönelik uygulama ve etkinlik kitapçıklarının hazırlanması, öğrencilere yönelik tasarım-beceri kampları gerçekleştirilmesi ve öğrencilerin atölyelerde yaptıkları çalışmaları sergileyebilecekleri bir fuar düzenlenmesi planlanmaktadır.

2.1.3.2. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim

Mesleki ve teknik eğitimin ülkelerin ekonomik kalkınmasında ve gençlerinin istihdamının sağlanmasındaki rolü önemlidir. Türkiye ekonomisi için nitelikli işgücü ihtiyacının karşılanması mesleki ve teknik eğitimle sağlanmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim ile öğrencilerin meslek ahlakına haiz iyi bireyler olarak yetişmelerinin yanı sıra esnek bir yapı içinde ilgi, yetenek ve yetkinlikleri doğrultusunda iş hayatına atılması ve isteğe bağlı olarak bir üst öğrenime geçişleri amaçlanmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim; ortaöğretim düzeyinde çeşitli programlar uygulayan mesleki ve teknik Anadolu liseleri, çok programlı Anadolu liseleri ve mesleki eğitim merkezlerinde verilmektedir. Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında 55 alan 203 dalda, mesleki eğitim merkezlerinde ise 27 alan 142 meslek dalında eğitim ve öğretim faaliyetleri devam etmektedir.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında resmî 4.226 mesleki ve teknik ortaöğretim okulunda, 138.869 öğretmen ve 1.511.876 öğrenci ile eğitim ve öğretim yapılmıştır. Yetenek sınavı ile öğrenci alan 82 güzel sanatlar lisesi ve 77 spor lisesi 2018-2019 eğitim ve öğretim yılından itibaren mesleki ve teknik ortaöğretim kapsamına alınmıştır.

Son 15 yılda mesleki eğitimin niteliğinin artırılması için önemli adımlar atılmıştır. Yapılan bu başarılı çalışmalar, mesleki ve teknik eğitimin toplum nezdindeki algısının daha olumlu hale gelmesini ve öğrencilerin mesleki ve teknik eğitimi tercih eder hale gelmelerini sağlamıştır.

Türkiye genelinde çıraklık eğitiminin tanıtılması ve farkındalık oluşturulması amacıyla tanıtım ve bilgilendirme kampanyaları yapılmıştır. Yapılan çalışmaların sonucunda 6764 sayılı Kanun düzenlemesinden önce “Mesleki Eğitim Merkezi Programı”na devam eden öğrenci sayısı 75.129 iken 94.566’ya çıkmıştır.

2023 Eğitim Vizyonu kapsamında oluşturulan "Mesleğim Hayatım" (<https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/>) portalı, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu alanlarda nitelikli iş gücünün yetiştirilmesine katkı vermek, mesleki eğitimin kalitesini artırmak ve eğitim-istihdam-üretim bağlantısının sağlıklı bir zeminde yürütülmesini sağlamak amacıyla yapılan çalışmaların önemli bir ayağıdır. Öğrenciler için yol gösterici olacak bu portal ile öğrenci, öğretmen, aile, işverenler, iş arayanlar ve ilgili kurumlar gibi çok sayıda paydaş ortak bir noktada buluşma imkânını yakalayacaktır.

Türkiye'nin ortaöğretim alanında savunma sanayi sistemlerine yönelik ilk mesleki ve teknik Anadolu lisesi olan ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Ankara’da açılmıştır. Savunma sanayinin ihtiyacı olan nitelikli iş gücünün yetiştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) ile ASELSAN arasında imzalanan iş birliği protokolü kapsamında kurulan ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında ilk öğrencileriyle eğitim ve öğretime başlamıştır.

Bakanlığımız ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan “Geleneksel Türk Sanatlarını Gelecek Nesillere Aktarma ve Yaşatma İş Birliği Protokolü” kapsamında bu alanda eğitim verecek Geleneksel Türk Sanatları Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi İstanbul’da kurulmuştur. Geleneksel Türk Sanatlarının yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması amacıyla “Geleneksel Türk Sanatları Alanı Çerçeve Öğretim Programı” geliştirilmiştir. Bu çerçeve öğretim programı kapsamında; Hüsni hat,

tezhip, minyatür, çini, ebru, kalemişi, kâtı' ve cilt sanatlarına yer verilmiştir.

İstanbul Teknik Üniversitesi ile yapılan iş birliği protokolü kapsamında açılan İstanbul Teknik Üniversitesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde yabancı dil ağırlıklı eğitim materyalleri hazırlanacak, yabancı dil dersleri İTÜ koordinasyonunda gerçekleştirilecektir.

Mesleki eğitim merkezlerinde eğitim gören öğrencilerimizin lise diplomasına daha kolay ulaşabilmesi için yapılan düzenleme ile öğrencilerin daha önce sadece açık lise yoluyla alabildikleri fark derslerini açık lise ile birlikte mesleki eğitim merkezlerinde yüz yüze eğitim yoluyla da alabilmeleri sağlanmıştır. Böylelikle mesleki eğitim merkezlerinde eğitim gören öğrenciler de meslek lisesi diploması alabilecek ve meslek lisesi mezunlarına sağlanan bütün avantajlardan faydalanabilecektir.

“Meslek Lisesi Öğrencileri Ailelerimizle Buluşuyor Projesi” ile meslek lisesi öğrencilerimizin toplum hizmetinde yer almaları sağlanmıştır. Bu proje ile bugüne kadar 13.217 öğretmenimiz, 39.197 öğrencimiz ile birlikte okulun bulunduğu mahallede/bölgede 53.886 ihtiyaç sahibinin evinde küçük onarım, bakım ve tamir işlerini yapmışlar ve onların hayatlarını kolaylaştırıcı bilgilendirme faaliyetlerini gerçekleştirmişlerdir.

Ülkemizde meslekî ve teknik eğitim niteliğinin artırılması, toplumda bu alanda farkındalık oluşturulması; lise ve üniversite öğrencilerinin eğitimleri sürecinde edindikleri bilgiyi beceriye dönüştürebilen, ürün geliştirebilen, bilimsel düşünebilen, girişimci ve rekabetçi bireyler olarak yetiştirilmesi; endüstriyel ve teknolojik gelişmelerin tanıtılması, sergilenmesi ve deneyimlerinin paylaşılmasını sağlamak amacıyla 13. Uluslararası MEB Robot Yarışması Samsun'da düzenlenmiştir. Yarışma, 12 kategoride 5.999 katılımcı, 3.849 robot, 878 kurum ve 16 ülkenin katılımı ile başarıyla gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilerin yeteneklerini geliştirmek, doğal ve sağlıklı, yerli ahşap oyuncak çeşitliliğini artırmak, yetenekli öğrencileri sektöre kazandırmak, yeni, ergonomiye uygun, araştırma-geliştirme odaklı, patent başvurusu yapılabilecek şekilde, ülke ekonomisine katkı sağlayabilecek oyuncakların tasarlanmasını sağlamak amacıyla “Ahşap Oyuncak Yarışması” düzenlenmiştir. 11-12 Haziran 2019 tarihlerinde Bursa’da düzenlenen yarışmaya serbest ve temalı kategoride olmak üzere 100 okul katılım sağlamıştır.

Öğrencilerin sahip oldukları yetenek kümeleriyle ilişkilendirilmiş becerilerin uygulama düzeyinde kazandırılabilmesi amacıyla; pilot olarak seçilen Ankara, İstanbul, Tokat ve Zonguldak illerindeki Esertepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Fatih Sultanahmet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Bursa İstanbul Başakşehir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Zübeyde Hanım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile Kozlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine 2019-2020 eğitim ve öğretim yılından itibaren faaliyete geçmek üzere tasarım-beceri atölyeleri kurulmuştur. Ayrıca diğer okullarımızda tasarım-beceri atölyelerinin kurulmasına yönelik sektör ve paydaş kuruluşların desteğinin alınması için protokoller yapılmaktadır.

Öğrencilerimizin sektörde talep edilen bilgi ve becerileri, gerçek çalışma koşullarında kazanması ve bu sayede öğrencilerin istihdam edilmelerinin kolaylaştırılması amacıyla mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki döner sermaye işletmelerinin aylık gayrisafî hasılatından tahsil edilen hazine payı oranı % 15’ten %1’e düşürülmüştür. Bu sayede okullarımızda döner sermaye faaliyetlerinin artması ve öğrencilerimizin üretim ortamında mesleki becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim kurumlarına bağlı okulların döner sermaye işletmelerinde üretilen ürünler ile sunulan hizmetlerin tanıtılması, bu ürün ve hizmetlere ihtiyaç duyanların erişiminin sağlanarak öğrencilerimize daha fazla uygulama yapma ve mesleki becerilerini geliştirme imkânı oluşturulması amacıyla "Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları Ürün

Katalogu" oluşturulmuştur. <http://mtdose.meb.gov.tr> adresinden ulaşılabilen katalogda mesleki ve teknik eğitim kurumlarına bağlı döner sermaye işletmelerinde üretilen ürünler ve sunulan hizmetler belirli kategoriler altında özellikleri ve görselleriyle birlikte yer almaktadır.

Tüm bölgelerde mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında verilen mesleki ve teknik eğitime ilişkin verileri il bazında tespit eden ve iller bazında teknoloji ve üretim kapasitesini de dikkate alan mesleki eğitim haritalandırma çalışması tamamlanmıştır. Bu haritalandırma çalışması yoluyla veri tabanına işlenen sektörler ve sektörlerle ait çalışan profil bilgileri ile eğitim alan öğrenci sayılarının iller bazında değerlendirilmesi mümkün olabilmektedir.

UNICEF ile Bakanlığımız arasında imzalanan çalışma programı doğrultusunda "Çıracılık Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme Materyalleri Hazırlama Projesi" kapsamında yürütülen e-Sınav soru hazırlama çalışmalarında, 27 alana ait 142 dalda 340 alan öğretmenin katılımı ile yaklaşık 25.000 soru hazırlanmıştır.

Eğitim-istihdam-üretim ilişkisinin güçlendirilmesi amacıyla mesleki ve teknik eğitimde patent, faydalı model ve tasarım farkındalığı artırılarak tüm mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının bu alanlardaki girişimleri desteklenecektir. Bu bağlamda öğrencilerin mizaç, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda uygun öğrenme fırsatlarının sunulduğu, iş ve meslek ahlakını merkeze alan, yenilikçi, istihdama hazırlayan, iktisadi ve sosyal sektörlerin ihtiyaçlarına göre geliştirilen ve paydaşlarla iş birliği içinde sürekli yenilenen bir mesleki ve teknik eğitim sistemini oluşturmak için gerekli çalışmalar devam etmektedir.

2.1.3.3. Din Öğretimi

Bakanlığımız, öğrencilerimizin din, ahlak, değerler ve din kültürü alanında ortak ve doğru bilgiye dayalı bilgilenmelerini ve kültürlenmelerini sağlamak için gerekli çalışmaları hassasiyetle yürütmektedir. Ülkemizdeki din eğitim ve öğretiminin temel dayanağını Anayasamızın 24. maddesinde belirtilen “... *din ve ahlak eğitim ve öğretimi devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitimi ve öğretimi ancak kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır...*” hükmü oluşturmaktadır.

Öte yandan, 1924 yılında yürürlüğe giren Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile imam hatip okulları millî eğitim sistemimiz içerisinde yer almıştır. İmam hatip okulları, ortaokul ve lise kademeleri bulunan, öğrencilere akademik ve mesleki yeterliliklerin yanı sıra spor, sanat, sosyal ve kültürel faaliyet imkânları sunan eğitim kurumlarıdır. Kuruluşundan bugüne kadar halk-devlet bütünleşmesinin tezahürü olan eğitim kurumlarımızda sunulan bu eğitimlerin neticesinde hem fen ve sosyal bilimler bakımından donanımlı hem de dini ilimlerde birikimli; çağın ihtiyaçlarını bilen; millî, manevi, ahlaki ve insani değerlerle kuşanmış bireyler yetişmiş ve yetişmektedir.

Ülkemizde din öğretimi ve eğitimi konusunda elde edilen tecrübe ve kazanımların ışığında; ilkokul, ortaokul ve lise kademelerinde “din kültürü ve ahlak bilgisi, Kur’an-ı Kerim, Peygamberimizin hayatı ve temel dini bilgiler” dersleri okutulmaktadır.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 1.623 imam hatip lisesinde 498.002, 3.394 imam hatip ortaokulunda da 761.785 öğrenci eğitim ve öğretim görmüştür.

2023 Eğitim Vizyonunda da vurgulandığı üzere Anadolu imam hatip liselerinde öğrencilerimiz, program çeşitliliği ile ilgi ve istidatları doğrultusunda geleceğe hazırlanmaktadır. Bu bağlamda;

➤ Fen ve sosyal bilimler programı ile öğrencilerimizin akademik başarıları desteklenmekte,

➤ Arapça, İngilizce, Almanca, İspanyolca, Rusça ve Çince hazırlık sınıfları bulunan okullar ile farklı dil becerilerini geliştirme seçenekleri sunulmakta,

➤ Örgün eğitimle birlikte imam hatip ortaokullarında hafızlık eğitimi seçeneği sunulmakta ve Kur'an-ı Kerim'in anlamını öğrenme konusunda çalışmalar yapılmakta,

➤ Hafız öğrencilerimizin hafızlıklarının pekiştirilmesi ve mesleki yönlendirilmeleri için projeler uygulanmakta,

➤ Geleneksel ve çağdaş görsel sanatlar, musiki ve spor programları ile öğrencilerimizin kabiliyetlerinin geliştirilmesi kapsamında hüsn-i hat, ebru, tezhip sanatları ile Türk tasavvuf, Türk halk musikisi, Türk sanat musikisi ve farklı spor alanlarında yeteneklerini geliştirmelerine imkânlar sunulmaktadır.

Türkiye Diyanet Vakfı iş birliğinde uluslararası Anadolu imam hatip liselerinde 80'i aşkın ülkeden gelen öğrenciler, ülkemiz öğrencileri ile birlikte öğrenim görmekte, 9. sınıfın ilk döneminde yoğunlaştırılmış Türkçe öğretim programı uygulanmakta, program bittikten sonra eğitim ve öğretim Türkçe olarak devam etmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin geldiği ülkelerle iş birliğinin artırılması, din eğitimi taleplerinin karşılanması, yükseköğretim öncesi din eğitimi almalarına imkân sağlanması, uluslararası hareketlilik ve kültür alışverişi hedeflenmiştir.

Anadolu imam hatip liselerimizde Türk öğrencilere yönelik olarak Arapça, İngilizce, Almanca, İspanyolca ve Rusça dillerinde; yabancı uyruklu öğrenciler için de Türkçe dilinde olmak üzere toplam 6 dilde münazara etkinlikleri yapılmaktadır. Çince dilinde münazara etkinliği de bu yıl yapılacaktır.

2023 Eğitim Vizyonunda yer alan “Öğrenme Süreçlerinde Dijital İçerik ve Beceri Destekli Dönüşüm” kapsamında “içerik geliştirme ekosistemi ve ulusal dijital içerik arşivi” oluşturma çalışmaları yapılmış, bu kapsamda hazırlanan ders kitaplarına yönelik etkinlikler, etkileşimli uygulamalar, soru havuzu ve ders sunularının bulunduğu web siteleri öğretmen ve öğrencilerin kullanımına sunulmuştur. Bu siteler aracılığıyla etkileşimli hale getirilen ders kitapları tablet, cep telefonu ve bilgisayarlara indirilerek çevrimiçi ve çevrimdışı olarak kullanılabilir.

Anadolu imam hatip liselerinde ve imam hatip ortaokullarında görev yapan öğretmenler için “Öğretmen Gelişim Programı”, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri için “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenleri Gelişim Programı” ve imam hatip okulları yöneticileri için “Yönetici Gelişim Programı” ile personelimizin mesleki bilgi, beceri, tutum ve değerler alanlarında gelişimlerine yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda imam hatip okullarındaki eğitim yöneticilerine eğitim yönetimi, yönetim, kalite geliştirme, süreç izleme ve değerlendirme, liderlik becerisi, takım ruhu, eğitim projeleri, akademik gelişim, kariyer planlama vb. konularda seminer/çalıştay ve atölye çalışmaları yapılmaktadır.

Yaz eğitim etkinlikleri kapsamında öğretmenlerimizin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla “Felsefe ve Hikmet Okumaları”, “Kültür ve Sanat Okumaları”, “Maarif Okumaları”, “15 Temmuz Okumaları”, “Gönül Coğrafyası Okumaları”, “Tefsir Okumaları”, “Hadis

Okumaları” ve “Fıkıh Okumaları” etkinlikleri ile Arapça dil eğitimi programları gerçekleştirilmiştir.

“Kalite Takip Sistemi” ile Anadolu imam hatip liseleri ve imam hatip ortaokulları" eğitim ortamları ve fiziki imkânlar, öğretmenler ve eğitim yöneticileri, akademik gelişimi, kariyer planlama ve bir üst öğrenime hazırlık, mesleki gelişim (öğrenci), değerler eğitimi, bilim, sanat, spor, sosyal ve kültürel etkinlikler, okul tarafından gerçekleştirilen örnek ve özgün uygulamalar/projeler ile izleme-değerlendirme" başlıklarında okul, ilçe ve il düzeyinde belirlenen hedefler doğrultusunda okullarda yapılan eylemler belirli periyotlarla değerlendirilmekte ve okullar arasındaki farklılıkların azaltılması için çaba sarf edilmektedir.

Bakanlığımız 2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda okullarımızda Akademik Danışma Kurulları oluşturulmuştur. Bu kapsamda; başta proje okulları olmak üzere Anadolu imam hatip lisesi öğrencilerinin bir üst öğrenime hazırlanırken fen bilimleri ve sosyal bilimler alanlarındaki yeterliklerini artırmak, ilgi ve kabiliyetleri doğrultusunda daha donanımlı bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlamak amacıyla başarılı projeler hayata geçirilmektedir. Akademisyenler derslere girmekte, seminer, konferans, okuma grupları ve atölye çalışmaları ile öğrencilerin kariyer gelişimlerine destek vermektedirler.

Evliya Çelebi Değişim Projesi kapsamında Anadolu imam hatip liseleri arasında öğrenci değişimiyle ülkemizin kültürel zenginlik ve çeşitliliği tanıtılacaktır. Bu programla öğrencilerin millî, manevi ve insani değerlerle kuşanması, farklı kültür çevrelerinde yetişmiş öğrencilerin sosyokültürel açıdan birbirlerini tanımaları ve kardeşlik duygularının gelişmesine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

11. Kalkınma Planı çerçevesinde millî, manevi ve evrensel değerler esas alınarak küresel gelişmelere ve ihtiyaçlara uygun eğitim içerikleri ve öğretim programları hazırlanacaktır. Kız çocukları başta olmak üzere eğitime erişim artırılacak, eğitim ortamları gözden geçirilecek, okullar arası başarı farkı azaltılarak okullar izleme ve değerlendirmeye alınacaktır. Üniversitelerin de desteğiyle rehberlik faaliyetleri yürütülecek, öğrencilerin kazanımlarını çeşitlendirme ve artırmaya yönelik olarak etkin bir izleme ve değerlendirme yürütülecektir.

2.1.4. Özel Eğitim ve Rehberlik

Özel Eğitim Hizmetleri

Millî Eğitim Bakanlığı olarak özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin fiziksel, zihinsel ve mesleki gelişimlerine büyük önem vermekteyiz. Engelli bireylere toplumla bütünleşmeleri, bireysel yetenekleri doğrultusunda ihtiyaç duydukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri için destek olmak, onlara gerekli şartları ve ortamları hazırlamak en temel amaçlarımızdan biridir.

Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her türlü sosyal haktan ve eşit eğitim fırsatlarından yararlanması, toplumsal yaşantı ile bütünleşme ve sosyal becerilerinin desteklenmesi amacıyla öncelikle, özel eğitim ihtiyacı olmayan akranlarıyla birlikte olmak üzere en az düzeyde sınırlandırılmış eğitim ortamlarına erişimlerinin sağlanması esastır. Buna göre özel eğitim ihtiyacı olan bireylere yönelik eğitim hizmetleri;

- Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları,
- Özel eğitim sınıfları,
- Özel eğitim okulları,
- Evde veya hastanede eğitim

kapsamında yürütülmektedir.

Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerden sağlık problemi nedeniyle örgün eğitim kurumlarından yararlanamayan öğrencilere evde eğitim hizmeti sunulmakla birlikte, sağlık problemi nedeniyle sağlık kuruluşlarında yatarak tedavi gören öğrenciler için de hastane sınıflarında eğitim hizmeti verilmektedir.

Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitimlerini sürdüren öğrenciler için eğitim kurumlarında destek eğitim odaları açılmakta ve bu öğrencilerin eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanmaları amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 12.807 destek eğitim odası ile kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilerimize destek eğitim hizmeti verilmektedir. 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında destek eğitim odalarında 44.206 öğrenciye 73.027 öğretmen ile destek eğitim hizmeti verilmiştir.

Söz konusu dersliklerin belirlenen standartlara ulaştırılması için fiziki ortam, eğitim materyalleri ve donatım malzemeleri yenileme çalışmaları kapsamında 79 destek eğitim odası standardizasyonu tamamlanmıştır.

Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için esnek, bireysel ihtiyaçlara göre çeşitlendirilmiş, yenilikçi eğitim ortamları oluşturularak eğitimin kalitesinin artırılması amacıyla “Bütünleştirici Eğitim İçin Özel Eğitim Hizmetlerinin Kalitesinin Artırılması Projesi” başlatılmıştır.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında özel eğitim okullarında toplam 53.814 özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciye eğitim verilmiştir. Yine bu eğitim ve öğretim yılında okul öncesi dönemde 1.260, ilkokul düzeyinde 115.556, ortaokul düzeyinde 130.624 ve lise düzeyinde 48.257 olmak üzere toplam 295.697 öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitim verilmiştir. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları kapsamında hizmet sunan özel eğitim sınıflarında ise ilkokul düzeyinde 25.836, ortaokul düzeyinde 23.468 ve lise düzeyinde 15.633 olmak üzere toplam 64.937 öğrenciye eğitim

verilmiştir. Ayrıca özel eğitim okullarına devam eden tüm öğrencilere ücretsiz taşıma ve öğle yemeği hizmeti sunulmaktadır.

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında eğitime devam edemeyecek öğrenciler için Bakanlığımızca özel eğitim okulları açılmaktadır. Bu kapsamda 2018 – 2019 eğitim ve öğretim yılında okul öncesi dönemde 44 özel eğitim anaokulunda 2.110 öğrenciye, ilkökul düzeyinde 405 okulda 12.045 öğrenciye, ortaokul düzeyinde 413 okulda 12.204 öğrenciye, ortaöğretim düzeyinde 444 okulda 25.951 öğrenciye eğitim hizmeti verilmiştir.

Özel eğitim kurumlarının fiziki altyapısının öğrencilerin erişimine uygun ve güvenli hâle getirilmesi, teknolojik altyapısının güçlendirilmesi, uygun materyal ve donatım malzemelerinin temin edilmesi ve öğrencilerin sunulan hizmetlerden daha üst düzeyde yararlanması için kurumların güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda 38 meslek atölyesinin donatımı yapılmıştır.

Orta/ağır düzeyde zihinsel yetersizliği ya da otizmi olan bireylerin temel yaşam becerilerini kazanmaları amacı ile özel eğitim uygulama okullarına 16 adet uygulama evi yapılmıştır. Ayrıca, okulların fiziki altyapılarının güçlendirilmesi kapsamında 46 okul/kurumun daha erişilebilirlik kapasitesi standart düzeye ulaştırılmıştır.

Ayrıca eğitim müfredatındaki değişimlere paralel olarak tüm özel eğitim programları da güncellenmiştir.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere, sağlıklı ve nitelikli malzemelerden oluşan materyal teminini sağlamak amacıyla alanda en çok ihtiyaç duyulan materyaller temel alınarak 100 farklı çeşit olmak üzere toplamda 143.000 materyal seti hazırlanmıştır. Üretilen bu materyaller 81 ilde öğrenim gören çocuklarımıza gönderilmiştir. Söz konusu materyaller 6.000 özel eğitim sınıfının ve okulunun materyal ihtiyacını karşılamıştır. Bunun yanında

dijital içerikli özel eğitim materyallerinin oluşturulmasına yönelik olarak çalışmalara da başlanmıştır.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere sunulan eğitim hizmetlerinin niteliğini artırmak öğrencileri görsel, işitsel, dokunsal açıdan destekleme, ve öğretimi yapılan konuların somutlaştırılmasını sağlamak amacıyla “Ses Temelli Okuyorum Yazıyorum Eğitim Materyali Seti”, “Okul Öncesinde Eğitim Gören Kaynaştırma Öğrencileri İçin Sosyal Uyum ve Uyarlama Kitabı”, “Okul Öncesinde Eğitim Gören Özgül Öğrenme Güçlüğü Riski Taşıyan Öğrencilere Yönelik Eğitim Seti”, “Kavram Öğretimi Materyal Seti” ve “Özel Eğitimde Dil ve Konuşma Becerileri Eğitim Seti” hazırlanmıştır.

Başta işitme engelli öğrenciler olmak üzere işaret dili öğrenmek isteyen tüm bireylere yönelik olarak; kullanım kolaylığı sağlayan, basitten zora doğru sıralanmış görsel ağırlıklı içeriğe sahip Türk İşaret Dili Web Portalı hazırlanmıştır. Bu web portalında yaş gruplarına yönelik görseller, video çekimleri, etkinlik ve çalışma sayfaları bulunmaktadır. Ayrıca 5.000 sözcüklü Türk İşaret Dili Sözlüğü hazırlanarak dağıtım yapılmıştır.

Erken çocukluk ve okul öncesi dönemde eğitim gören özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler; özel eğitim uygulama okulları ve görmeyen/az gören öğrenciler için beden eğitimi ve spor grubu dersleri kapsamında 88 adet eğitim aracı hazırlanmıştır.

Özel Yetenekli Öğrenciler

Ülkemizin stratejik alanlarına esas olmak üzere bilim, kültür, sanat, sanayi ve teknolojiye yüksek bir akademik düzey hedefi ile ülkemize katma değer oluşturma yolunda büyük önem verdiğimiz özel yetenekli bireylerin eğitimi için de çalışmalarımız artarak devam etmektedir.

Bu kapsamda geçtiğimiz yıl 160 olan BİLSEM sayısı bu yıl 81 ilde olmak üzere 166'ya çıkarılmıştır. 2019 Eylül ayı itibarıyla eğitim ve öğretim yılında bilim ve sanat merkezlerinde toplam 63.095 öğrenci bulunmaktadır.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında özel yetenekli bireyleri tanılama sürecinde 1, 2 ve 3. sınıf düzeyindeki 791.485 öğrenci grup tarama uygulamasına tablet bilgisayar üzerinden katılmıştır.

Özel yetenekli öğrenciler, BİLSEM'lerin yanı sıra destek eğitim odalarından da yararlanabilmektedir.

Rehberlik Hizmetleri

Bakanlığımız tarafından ülke genelinde okullarda yürütülen rehberlik hizmetlerinin koordine edilmesi, öğrencilere ve ailelere yönelik psikolojik danışmanlık hizmetlerinin sunulması çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda başta çocuğa yönelik şiddet olmak üzere, risk altındaki tüm çocuklara yönelik yetiştirici uzman ve öğretmen eğitimleri gerçekleştirilmiş olup bu personel aracılığıyla bilgilendirici seminerler, psikososyal hizmetler, danışmanlık tedbirleri, kişisel/sosyal rehberlik, mesleki rehberlik, aile rehberliği gibi uygulamalar ülke çapında yürütülmektedir.

Okul ve kurumlardaki rehberlik hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin gerekli her türlü çalışmalarla birlikte ildeki özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılanmaları ile bu bireylere yönelik rehberlik hizmetleri okul rehberlik servisleri ve toplam 242 rehberlik ve araştırma merkezinde (RAM) yürütülmektedir.

Bakanlığımıza bağlı resmi okul ve kurumlarda rehberlik hizmetlerinin bir program dâhilinde yürütülmesi ve raporlaştırılması, rehberlik hizmetleri paydaşları arasında daha etkin ve hızlı bir iletişimin sağlanması, verilen rehberlik hizmetlerinin etkinliğinin artırılması, anlık ve sürekli takibin yapılabilmesi, geçmiş dönem içerisindeki faaliyetlerin ayrıntılı olarak değerlendirilmesi, rehberlik hizmetleri çalışmalarının daha sistematik bir şekilde yapılandırılması ve geleceğe yönelik etkin rehberlik hizmetleri politikaları üretilebilmesi amacıyla e-Rehberlik Modülü oluşturulmuştur. Modülün kullanımına ilişkin yeterlilikleri artırmak amacıyla www.orgm.meb.gov.tr adresinde e-Rehberlik Modülü kullanım kılavuzu ve videoları yayınlanmıştır. Modül 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla kullanıma açılmıştır.

Bakanlığımız ile Anadolu Üniversitesi arasında yapılan protokol çerçevesinde 4-12 yaş arası bireylere yönelik geliştirilen Türkiye'nin ilk yerli zekâ testi "Anadolu-SAK Zekâ Ölçeği'nin (ASİS)" etkin ve amacına uygun olarak kullanılabilmesi için "Anadolu-SAK Zekâ Testi Eğitici Eğitimi ve Uygulayıcı Eğitimi Kursu" ile "Mesleki Gelişim Programı" hazırlanmıştır. ASİS'in ülke geneline yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) iş birliği ile 3-23 yaş arası bireylere yönelik bilgisayar uyarlamalı psikolojik ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Sözleşmesi imzalanmıştır.

Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin erken müdahalede ve özel eğitim hizmetlerinden yararlanması amacıyla tanılama araçlarının geliştirilmesi çalışmalarına başlanmıştır. Öğrenme güçlüğü alanında geliştirilen yurt içi ve yurt dışı testler, kitler ve bataryalar incelenerek her bir alt testte değerlendirilecek beceri alanları belirlenip bu alanlara ilişkin madde havuzu oluşturulmuştur. Uzman görüşü kapsamında gerekli düzeltmeler yapılarak testin deneme uygulaması gerçekleştirilmiş, uygulama sonuçları doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak yaygınlaştırma çalışmalarına başlanmıştır.

Öğrencilerimizin üst öğrenim kurumlarına geçişleri aşamasında ilgi, değer ve yetenekleri doğrultusunda mesleki rehberlik çerçevesinde tercih danışmanlığı hizmetinin sunulması çalışmaları yürütülmektedir. Bu doğrultuda ülkemiz genelinde hizmet sunan tercih danışmanlığı komisyonları oluşturulmaktadır. Öğrenci ve velilerimizin sunduğumuz bu hizmetten nitelik ve nicelik olarak en üst düzeyde fayda sağlayabilmeleri için komisyonlarımız; okullarda, rehberlik ve araştırma merkezlerinde, alışveriş merkezlerinde, il/ilçelerin görünür noktalarında hizmet vermek üzere kurulmuştur.

“Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı” kapsamında öğrenci eğitimi, bilgilendirme, farkındalık çalışmaları, aile rehberliği, öğretmen eğitimleri ve önleyici rehberlik hizmetleri yürütülmektedir. Bu kapsamda sağlıklı yaşam, alkol, tütün, madde ve teknoloji bağımlılığına ilişkin olarak yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin eğitim alması sağlanmıştır. Ayrıca bağımlılık konusunda politika geliştirme sürecine katkı sağlaması amacıyla “Türkiye’de 16 Yaş Lise Öğrencilerinde Sigara-Alkol-Madde ve Teknoloji Kullanımı Araştırması” gerçekleştirilmiştir. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Eğitim Programı kapsamında gerçekleştirilen eğitimlere ilişkin veriler Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı Verileri (2019)

MODÜL	Öğretmen ve Yönetici	Öğrenci	Veli
Sağlıklı Yaşam	645.677	9.131.491	2.195.379
Teknoloji Bağımlılığı	496.282	7.889.426	1.929.422
Tütün Bağımlılığı	393.130	5.402.319	1.232.645
Alkol Bağımlılığı	248.335	2.725.961	710.911
Madde Bağımlılığı	783.245	9.728.981	2.514.398

Okul rehberlik servislerinin fiziki donanımlarının standartlaştırılması kapsamında rehberlik hizmetlerinin daha nitelikli ortamlarda sunulması amacıyla farklı tür ve kademelerdeki okul rehberlik servisleri için fiziki donanım standartları belirlenmiş, bu standartlar doğrultusunda pilot uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama değerlendirmeleri sonucunda rehberlik servislerinin fiziki donanımı standart hale getirilmiş ve yaygınlaştırma çalışmalarına başlanmıştır.

Eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi ve bu konuda farkındalık oluşturulması amacıyla hazırlanan dijital içerikler EBA'ya yüklenerek öğretmenlerin "Haziran Dönemi Mesleki Çalışma Planı"na eklenmiştir. Bu kapsamda "Model Okul" çalışmaları başlatılmış, "Model Okul Erken Uyarı Eğitimi" uygulayıcıları belirlenmiştir.

Geçici koruma statüsündeki bireylere yönelik olarak kapsayıcı rehberlik hizmetleri çalışmalarına devam edilmektedir. Bu kapsamda "Gönüllü Suriyeli Eğitici Uyum Eğitimleri" düzenlenmiş, ileri düzey psikososyal müdahale eğitimleri ve travmatik yaşam olayları sonrası koordinasyon eğitimleri planlanmıştır.

İhmal ve istismar çalışmaları kapsamında okul rehberlik hizmetlerinin bir parçası olarak koruma ve önleme çalışmaları, danışmanlık tedbiri eğitimi ve uygulamaları, psikososyal müdahale hizmetleri ve aile eğitimleri gerçekleştirilmiştir. Müfredat temelli çalışmalar yapılmış, “Psikososyal Destek Programı” kapsamında ihmal ve istismarın önlenmesine yönelik olarak öğretmen eğitimleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ile iş birliği içerisinde risk faktörlerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Kapsamlı okul rehberlik programları çerçevesinde okul öncesinden ortaöğretim son sınıfına kadar akademik, sosyal-duygusal ve kariyer gelişimi alanlarında sınıf rehberlik programlarının güncellenmesine yönelik çalışmalara başlanmıştır.

2.1.5. Özel Öğretim

Özel öğretim kurumları 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa göre açılan örgün ve yaygın eğitim kurumlarını kapsamaktadır. Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren bu kurumlar; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim okullarından oluşan örgün eğitim kurumları ile çeşitli kurslar, motorlu taşıt sürücü kursları, hizmet içi eğitim merkezleri, ulaştırma hizmetleri mesleki eğitim ve geliştirme kursları, iş makineleri operatörlük kursları, denizcilik ve gemi adamları yetiştirme kursları, pilot yetiştirme kursları, uzaktan öğretim kursları, sosyal etkinlik merkezleri, özel öğretim kursları, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden oluşan yaygın eğitim kurumlarıdır. Ayrıca ortaokul, imam hatip ortaokulu, ortaöğretim kurumları ile yükseköğretime devam eden öğrencilere barınma hizmeti sunmak amacıyla kurulan özel öğrenci yurdu, özel öğrenci pansiyonu, özel öğrenci apartları ve özel öğrenci stüdyo daireleri de Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Özel öğretim kurumları kapsamında faaliyet gösteren kişisel gelişim, mesleki gelişim ve yetenek kurslarında uygulanan programlar yenilenecek iş dünyasının talep ettiği tanımlanmış bilgi ve becerilere yer verilecektir. Bu bilgi ve becerileri değerlendirmeye yönelik geçerli, güvenilir ve kalite güvencesi sağlanmış ölçme ve değerlendirme süreçleri uygulanacaktır. Ölçme ve değerlendirme sürecini başarıyla tamamlayan kursiyerlere iş dünyasının talep ettiği bilgi ve becerilere sahip olduklarını kanıtlayan kurs bitirme belgeleri düzenlenecektir.

Çeşitli nedenlerle öğrenimlerini sürdüremeyenlere her türlü iletişim araçları ile eğitim ve öğretim yapan uzaktan öğretim kurumları, fiziksel sınırlara bağlı kalmaksızın istenen zaman diliminde ve yerde daha az maliyetle sertifika alma olanağı sunmak amacıyla faaliyet sürdürmektedirler. Bu alanda Bakanlığımızca günümüz şartlarına uygun düzenlemeler yapılarak hayata geçirilmiştir.

Özel Öğrenci Barınma Hizmeti veren yerlerin Bakanlığımızın gözetim ve denetiminde faaliyetlerini sürdürmesi ve kurum standartlarının artırılması amacıyla Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir.

Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nda düzenleme yapılarak sosyal etkinlik merkezi tanımı getirilmiştir. Bu merkezler, il millî eğitim müdürlükleri ile belediyeler arasında yapılan ve Bakanlıkça onaylanan ortak iş birliği protokolleri çerçevesinde, Bakanlığın verdiği iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ile belediyelerce açılmakta ve işletilmektedir. İlköğretim ve/veya ortaöğretim öğrencilerinin ödev ve projelerine ilişkin araştırmalar yaptığı, öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin yürütüldüğü bu merkezlerde ata sporlarından çağdaş sanat faaliyetlerine kadar öğrenciler istedikleri etkinliklerde yer alabilmektedirler.

2023 Eğitim Vizyonunda belirlenen "özel motorlu taşıt sürücü kurslarının eğitim ve sınav standartlarının yükseltilerek kalitelerinin artırılması" hedefi doğrultusunda sürücü kurslarında verilen eğitim kalitelerinin yükseltilmesi, direksiyon uygulama sınavlarında ülke genelinde uygulama birliği sağlanması, etkili bir denetimin yapılması ve sınavların daha güvenli yürütülmesi amacıyla mevzuat güncellenmiş, animasyon filmleri hazırlanmış ve e-Trafik Denetim Modülü uygulamaya konulmuştur.

Trafik güvenliği konusundaki eğitim faaliyetlerine ilişkin çalışmalarını yönlendirmek, idari ve yasal düzenlemelere ilişkin çalışmalar yapmak, kamuoyunun aydınlatılması için yapılacak çalışmalarını değerlendirmek, eylem planları hazırlamak ve trafik güvenliği eğitimi konusunda kurumlar arası iş birliği ve koordinasyonu sağlamak amacıyla "Trafik Genel Eğitim Planı" hazırlanmıştır. Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenleyen söz konusu plan ilgili paydaşlarla iş birliği halinde uygulamaya konulmuştur. Ayrıca okul öncesi ve ilköğretim öğrencilerine trafik kurallarını öğretmek, trafik bilinci ve kültürünü oluşturmak amacıyla sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle iş birliği protokolleri imzalanmıştır.

2023 Eğitim Vizyonunda yer alan "Özel okullar ile resmi okullar arasındaki sosyal dayanışma ve bütünleşmeyi artırmak için ortak proje ve platformlar oluşturulacaktır." hedefi doğrultusunda resmi okullar ve özel okullar arasındaki iş birliği çalışmalarının desteklenmesi ve deneyimlerinin paylaşılmasına yönelik olarak "Hami Projesi" başlatılmıştır.

MEB 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan "Veriye dayalı yönetim anlayışı çerçevesinde, süreçler iyileştirilerek başta okullarımız olmak üzere tüm yönetim kademelerinde bürokratik iş yükünün azaltılması" hedefine yönelik olarak özel okulların açılma, kapanma vb. iş ve işlemlerinin dijitalleştirilmesi ile ilgili çalışmalar başlatılmıştır.

2.1.6. Yükseköğretim

Yükseköğretim; millî eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılı kapsayan her kademedeki eğitim ve öğretimin tümüdür.

Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelerarası Kurul yükseköğretimin üst kuruluşlarıdır. Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokulları ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokulları yükseköğretim kurumlarıdır.

Bugün itibarıyla üniversite sayımız 129 devlet, 73 vakıf olmak üzere 202'ye ulaşmıştır. Ayrıca Millî Savunma Üniversitesi ve 5 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumunda eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

2.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar.

Yaygın eğitimin özel amacı, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; örgün eğitim sistemine hiç girmemiş olan veya herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademedен çıkmış vatandaşlara örgün eğitimin yanında veya dışında; okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim olanağı hazırlamak, bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelere uyumlarını kolaylaştırıcı eğitim olanağı sağlamak, millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı ve benimsetici nitelikte eğitim yapmak, toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve

örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak, ekonominin gelişimi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslek edinmelerini sağlayıcı olanaklar hazırlamak, beslenme ve sağlıklı yaşam tarzını benimsetmek, çeşitli mesleklerde çalışanlara, gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak, boş zamanlarını yararlı bir biçimde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmaktır.

2.2.1. Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenme, okullar ile sınırlı kalmayan; evde, işte, hayatın her alanında gerçekleşebilen; öğrenmenin yaş, sosyal, ekonomik statü ve eğitim seviyesine bakılmaksızın, herhangi bir engel olmadan sürdürülebileceğini gösteren temel kavramlardan biridir.

Ülke olarak hayat boyu öğrenme alanındaki nihai hedefimiz, farklı öğrenim ve yaş seviyelerindeki bireylerin istihdam edilebilirliklerini ve sosyo-kültürel gelişimlerini sağlamak amacıyla bilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirerek, öğrenmeye erişimlerini artırarak öğrenen bireyden, öğrenen topluma ve öğrenen Türkiye'ye doğru bir dönüşümü gerçekleştirmektir. Bu gayeyi yerine getirmek için; hayat boyu öğrenme alanında beşeri, mali, fiziki ve teknolojik kapasitenin güçlendirilmesi ve hizmet kalitesinin artırılması; hayat boyu öğrenme fırsatlarının ve sunumunun artırılması; hayat boyu öğrenme izleme ve değerlendirme sisteminin güçlendirilmesi hedeflenmiş ve bu noktada önemli mesafe kat edilmiştir.

3. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE

3.1. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılması

3.1.1. Öğrenci Sayıları

2018-2019 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla örgün eğitimde öğrenim gören toplam öğrenci sayımız 18 milyon 108 bin 860'tır.

Tablo 8. Eğitimde Öğrenci Sayıları (Örgün) (Resmî ve Özel/Açık Öğretim Dâhil) (2018-2019)

Eğitim Kademesi	Öğrenci Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Örgün Eğitim Toplamı	18.108.860	9.394.125	8.714.735
Örgün Eğitim (Resmi)	15.088.592	7.727.273	7.361.319
Örgün Eğitim (Özel)	1.440.577	787.958	652.619
Örgün Eğitim (Açık Öğretim)	1.579.691	878.894	700.797
Okulöncesi Toplamı	1.564.813	814.821	749.992
Resmi Okulöncesi	1.306.139	677.114	629.025
Özel Okulöncesi	258.674	137.707	120.967
İlkokul Toplamı	5.267.378	2.708.089	2.559.289
Resmi İlkokul	5.005.214	2.569.800	2.435.414
Özel İlkokul	262.164	138.289	123.875
Ortaokul Toplamı	5.627.075	2.857.143	2.769.932
Resmi Ortaokul	5.099.275	2.604.908	2.494.367
Özel Ortaokul	338.046	180.956	157.090
Açık Ortaokul	189.754	71.279	118.475
Ortaöğretim (Genel+Mesleki) Toplamı	5.649.594	3.014.072	2.635.522
Resmi Ortaöğretim	3.677.964	1.875.451	1.802.513
Özel Ortaöğretim	581.693	331.006	250.687
Açıköğretim Lisesi	1.389.937	807.615	582.322

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, 2018-2019

Tablo 9. Yaygın Eğitim Kursiyer Sayıları (Resmî ve Özel) (2017/2018)

Eğitim Kademesi	Kursiyer Sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Yaygın Eğitim Toplamı	10.783.964	5.020.504	5.763.460
Yaygın Eğitim (Resmi)	8.244.635	3.364.360	4.880.275
Yaygın Eğitim (Özel)	2.539.329	1.656.144	883.185

Not: Yaygın eğitim kursiyerlerinin istatistikî bilgileri bir yıl geriden alınmaktadır.

Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Sayısı ve Oranları

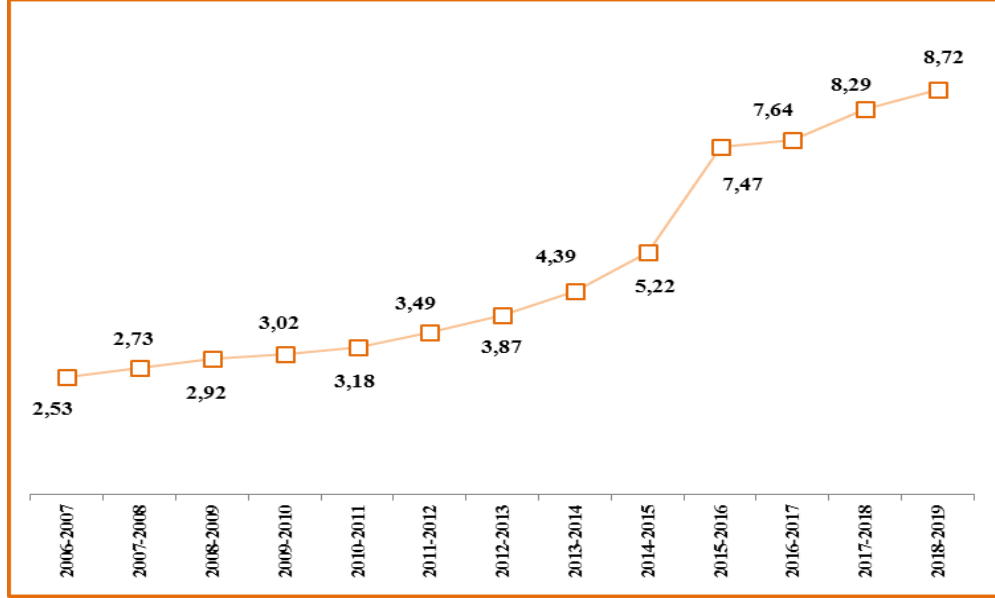
Özel öğretim kurumlarının nitelik ve niceliğinin artırılması, eğitim sistemimizde kalite odaklı eğitim hizmetlerinin verilmesine katkı sağlayacaktır. 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında tüm özel okullarda kayıtlı öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı (açık öğretim hariç) %8,72 olmuştur. Örgün eğitim içerisindeki özel okul sayılarının toplam okul sayısına oranı ise %19,20'dir.

Tablo 10. Öğrenci Sayıları (2006-2007 / 2018-2019)

Yıl	Resmî Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Özel Öğrenci Artış Oranı (%)	Özel Öğrenci / Toplam Öğrenci (%)
2006-2007	13.873.208	360.042	14.233.250	-	2,53
2007-2008	13.784.080	386.797	14.170.877	7,43	2,73
2008-2009	14.074.079	423.253	14.497.332	9,43	2,92
2009-2010	14.688.342	458.108	15.146.450	8,24	3,02
2010-2011	15.164.318	498.118	15.662.436	8,73	3,18
2011-2012	14.821.197	535.788	15.356.985	7,56	3,49
2012-2013	15.239.702	613.064	15.852.766	14,42	3,87
2013-2014	15.228.934	698.912	15.927.846	14,00	4,39
2014-2015	14.950.897	823.515	15.774.412	17,83	5,22
2015-2016	14.540.339	1.174.409	15.714.748	42,61	7,47
2016-2017	14.731.376	1.217.755	15.949.131	3,69	7,64
2017-2018	14.946.713	1.351.712	16.298.425	11,00	8,29
2018-2019	15.088.592	1.440.577	16.529.169	6,57	8,72

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2006-2018, T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı özel okul öncesi kurumları dâhil edilmiştir. Resmî öğrenci sayılarına açık öğretim öğrenci sayıları dâhil değildir.

**Grafik 3. Özel Öğrencilerin Toplam Öğrenci İçindeki Payı (%)
(2006-2007/2018-2019)**



Son yıllarda özel okullara yönelik teşvik ve dönüşüm programı sayesinde özel okul sayılarında önemli bir artış kaydedilmiştir. Örneğin, 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında 1.603 özel ortaöğretim okulu bulunmakta iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında özel ortaöğretim okulu sayısı 3.589'a ulaşmıştır.

3.1.2. Örgün Eğitim Okullaşma Oranları

Bakanlığımız tarafından uygulanmakta olan politikalar neticesinde, tüm eğitim ve öğretim kademelerimizin okullaşma oranlarında önemli artışlar sağlanmıştır.

Tablo 11. Okullaşma Oranları (2002-2003/2011-2012)

Öğretim Yılı	Brüt/Net	Okul Öncesi		İlköğretim(1)	Ortaöğretim	Yükseköğretim*
		Yaş	Okullaşma Oranı			
2002/03	Brüt	3-5 Yaş	-	96,49	80,76	27,12
	Net	4-5 Yaş	-	90,98	50,57	14,65
2003/04	Brüt	3-5 Yaş	-	96,3	80,97	28,15
	Net	4-5 Yaş	-	90,21	53,37	15,31
2004/05	Brüt	3-5 Yaş	-	95,74	80,90	30,61
	Net	4-5 Yaş	-	89,66	54,87	16,6
2005/06	Brüt	3-5 Yaş	-	95,59	85,18	34,46
	Net	4-5 Yaş	-	89,77	56,63	18,85
2006/07	Brüt	3-5 Yaş	-	96,34	86,64	36,59
	Net	4-5 Yaş	-	90,13	56,51	20,14
2007/08	Brüt	3-5 Yaş	-	104,54	87,55	38,19
	Net	4-5 Yaş	-	97,37	58,56	21,06
2008/09	Brüt	3-5 Yaş	-	103,84	76,62	44,27
	Net	4-5 Yaş	-	96,49	58,52	27,69
2009/10	Brüt	3-5 Yaş	26,92	106,48	84,19	53,43
	Net	4-5 Yaş	38,55	98,17	64,95	30,42
2010/11	Brüt	3-5 Yaş	29,85	107,58	89,70	58,45
	Net	4-5 Yaş	43,10	98,41	66,07	33,06
2011/12	Brüt	3-5 Yaş	30,87	108,42	92,56	66,23
	Net	4-5 Yaş	44,04	98,67	67,37	35,51
	Net	5 Yaş	65,69	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2018-2019

Not: Okul öncesi okullaşma oranları 3-5, 4-5 ve 5 yaşların net okullaşma oranlarıdır.

* Yükseköğretim okullaşma oranları TÜİK'ten alınmıştır.

Tablo 12. Okullaşma Oranları (2012-2013/2018-2019)

Öğretim Yılı	Okullaşma Oranı	Okul Öncesi		İlköğretim	İlkokul	Ortaokul	Ortaöğretim	Yükseköğretim
		Yaş	Okullaşma Oranı					
2012/13	Brüt	3-5 Yaş	30,93	107,58	107,52	107,64	96,77	74,86
	Net		26,63	98,80	98,86	93,09	70,06	38,50
	Brüt	4-5 Yaş	44,04	-	-	-	-	-
	Net		37,36	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	55,35	-	-	-	-	-
	Net		39,72	-	-	-	-	-
2013/14	Brüt	3-5 Yaş	28,03	110,36	111,94	108,80	103,26	81,7
	Net		27,71	99,31	99,57	94,52	76,65	39,89
	Brüt	4-5 Yaş	37,94	-	-	-	-	-
	Net		37,46	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	43,49	-	-	-	-	-
	Net		42,54	-	-	-	-	-
2014/15	Brüt	3-5 Yaş	37,12	103,97	101,10	107,12	107,36	88,94
	Net		32,68	97,10	96,30	94,35	79,37	39,49
	Brüt	4-5 Yaş	46,83	-	-	-	-	-
	Net		41,57	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	66,02	-	-	-	-	-
	Net		53,78	-	-	-	-	-
2015/16	Brüt	3-5 Yaş	38,61	102,95	99,19	107,13	109,85	95,91
	Net		33,26	96,44	94,87	94,39	79,79	40,87
	Brüt	4-5 Yaş	49,27	-	-	-	-	-
	Net		42,96	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	70,19	-	-	-	-	-
	Net		55,48	-	-	-	-	-
2016/17	Brüt	3-5 Yaş	41,16	100,73	95,97	105,29	106,94	102,01
	Net		35,52	96,51	91,16	95,68	82,54	41,71
	Brüt	4-5 Yaş	52,08	-	-	-	-	-
	Net		45,7	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	73,94	-	-	-	-	-
	Net		58,79	-	-	-	-	-
2017/18	Brüt	3-5 Yaş	44,73	99,74	96,86	102,46	108,39	107,40
	Net		38,52	96,12	91,54	94,47	83,58	45,64
	Brüt	4-5 Yaş	57,64	-	-	-	-	-
	Net		50,42	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	83,75	-	-	-	-	-
	Net		66,88	-	-	-	-	-
2018/19	Brüt	3-5 Yaş	45,40	99,40	98,40	100,33	108,88	109,46
	Net		39,11	96,05	91,92	93,28	84,20	44,10
	Brüt	4-5 Yaş	57,91	-	-	-	-	-
	Net		50,79	-	-	-	-	-
	Brüt	5 Yaş	85,22	-	-	-	-	-
	Net		68,30	-	-	-	-	-

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2018-2019

Tablo 13. Yaş Gruplarına Göre Net Okullaşma Oranları (2018-2019)

Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın
3 Yaş 2015 Doğumlu (Ocak-Eylül arası)	12,40	12,42	12,39
4 Yaş	38,06	38,02	38,10
5 Yaş	75,17	75,54	74,78
3-5 Yaş	44,05	44,18	43,92
4-5 Yaş	56,24	56,41	56,07
6-9 Yaş	98,28	98,21	98,36
10-13 Yaş	98,64	98,71	98,57
14-17 Yaş	88,22	88,88	87,52

Not: Yaş gruplarına (doğum yılları) göre net okullaşma oranları hesaplanırken; öğrencinin ait olduğu eğitim kademesine (öğrenim türüne) bakılmaksızın, ilgili yaş grubunda bulunan toplam öğrencilerin, ilgili yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilmiştir.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Bakanlığımıza bağlı 2.624 resmî anaokulu, 3.635 özel anaokulu olmak üzere toplam 6.259 anaokuluna ulaşılmıştır. Yine bu eğitim ve öğretim yılında resmî ve özel okul öncesine devam eden çocuk sayısında bir önceki yıla göre 63 bin 725 artış sağlanmıştır.

İlköğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %90,98 iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında %96,05'e yükselmiştir.

Ortaöğretimde cinsiyet ve bölgesel farklılıkları giderici bir biçimde okullaşma oranını gelişmiş ülkeler düzeyine çıkarmak; öğrencilerimize esnek bir yapı içinde, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, ortak bir genel kültür vererek üst öğrenime ve geleceğe hazırlamak amaçlanmaktadır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %67,52 olan kızların brüt okullaşma oranı, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında %105,32'ye çıkarılarak bu alanda önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %45,16 olan kızların net okullaşma oranı, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında %83,88'e çıkarılarak önemli bir artış sağlanmıştır.

Ortaöğretimde brüt okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %80,76 iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında %108,88'e yükselmiştir.

Ortaöğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %50,57 iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında %84,20'ye yükselmiştir.

3.1.3. Kız Çocuklarının Okullaşması

Kız çocuk brüt okullaşma oranının erkek çocuk brüt okullaşma oranına olan göreceli büyüklüğünü gösteren cinsiyet oranları, ilköğretimde 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %85,63 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %91,10'a çıkmış, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında ise %100,79'a ulaşmıştır.

1997-1998 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %82,43 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %96,26'dır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %91,91 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %100,89'dur. 2018-2019 eğitim ve öğretim yılına gelindiğinde ise ilköğretimde kız çocukların brüt okullaşma oranı %99,80 iken erkek çocukların brüt okullaşma oranı %99,02 olarak gerçekleşmiş ve kız çocukların brüt okullaşma oranının erkek çocukların brüt okullaşma oranını geçtiği görülmüştür.

Ülkemizde dezavantajlı grupların, engelli çocuklarımız ile kız çocuklarımızın toplumsal hayata katılımını sağlamak amacıyla yürütülen çalışmalarla birlikte, yukarıdaki verilere göre ilköğretimde kız ve erkek çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %13,83 puan iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %8,98 puan olarak gerçekleşmiş, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında ise aradaki fark kapanmış ve %0,78 puan oranında kız çocuklarımızın lehine artış gerçekleşmiştir.

Ortaöğretimde kız ve erkek çocuklar arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %74,70 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %72,32'ye düşmüş ve 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında ise %93,83'e ulaşmıştır.

Ortaöğretimde erkek ve kız çocukların brüt okullaşma oranları arasındaki fark 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %25,84 puan iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında bu fark %6,92 puana düşürülmüştür.

Yükseköğretimde kız ve erkek öğrenciler arasındaki cinsiyet oranları 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %69,58 iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %74,33'e çıkmış, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında ise %96,35'e ulaşmıştır.

Yükseköğretimde erkek ve kız öğrencilerin brüt okullaşma oranları arasındaki fark 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında %6,97 puan iken 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %7,96 puan olarak gerçekleşmiş, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında ise %4,06 puan olmuştur.

3.1.4. Eğitim Kademelerine Göre Öğrenci/Derslik ve Öğrenci/Öğretmen Sayıları

2002'den günümüze kadar yapılan derslikler ve öğretmen atamaları ile gerek öğretmen başına düşen öğrenci sayıları gerekse derslik başına düşen öğrenci sayılarında önemli iyileştirmeler sağlanmıştır.

Tablo 14. Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2018-2019)

	2002-2003	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
İlköğretim*	36	25	24	24	24
Ortaöğretim	30	23	23	21	20
Genel Ortaöğretim	34	20	22	21	21
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	26	27	23	21	19

*İlkokul ve ortaokullarda derslik başına düşen öğrenci sayısı hesaplanırken; genellikle aynı dersliği ilkokul ve ortaokul birlikte kullandığından, ilkokul ve ortaokul birlikte değerlendirilmiştir.

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 36 iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 24'e; ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 30 iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 20'ye düşmüştür.

Tablo 15. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2002-2003/2018-2019)

	2002-2003	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
İlköğretim	28	16	17	16	16
İlkokul	-	18	17	17	18
Ortaokul	-	15	17	16	15
Ortaöğretim	18	13	13	12	11
Genel Ortaöğretim	21	12	13	12	12
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	15	13	13	12	11

2002-2003 eğitim ve öğretim yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayımız ilköğretimde 28 iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 16'ya, ortaöğretimde 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 18 iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 11'e düşmüştür.

3.1.5. Yükseköğretime Erişim

Eğitimin her kademesinde okullaşma oranları büyük bir hızla artarken yükseköğretimdeki okullaşma oranları da bundan payını almaktadır. 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.918.483 olan üniversitelerde okuyan öğrenci sayısı, 2018-2019 yılında 7.740.502'ye ulaşmıştır. Benzer şekilde 2002 yılında devlet ve vakıf üniversiteleri sayısı 76 iken 2019 yılında 129 devlet, 73 vakıf olmak üzere 202'ye ulaşmıştır. Ayrıca Millî Savunma Üniversitesi ve 5 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır.

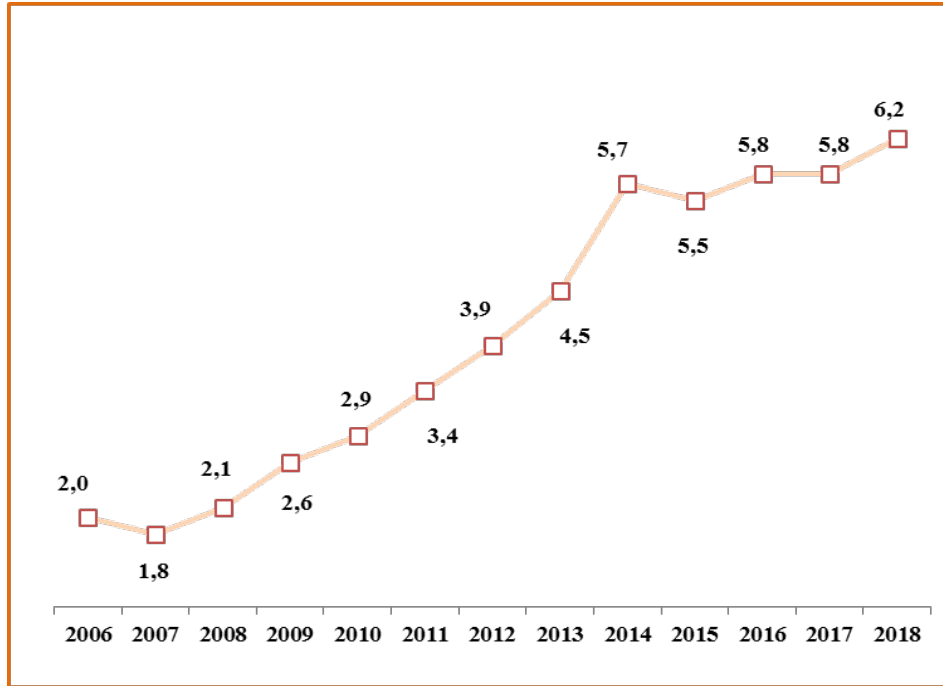
2018-2019 eğitim ve öğretim yılında yükseköğretim kurumlarında 2.829.430 ön lisans, 4.420.699 lisans, 394.174 yüksek lisans, 96.199 doktora olmak üzere toplam 7.740.502 öğrenci bulunmaktadır.

Yükseköğretimde net okullaşma oranı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında %14,65 iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında %44,10'a yükseltilmiştir.

3.1.6. Yaygın Eğitim

Türkiye, EUROSTAT tarafından yayımlanan verilere göre Avrupa Birliği Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım oranlarının artırılmasında en yüksek artış oranına sahip ikinci ülkedir. 2006 yılında %2 olan Türkiye'nin hayat boyu öğrenmeye katılım oranı %210'luk artışla, 2018 yılında %6,2'ye ulaşmıştır.

Grafik 4. Hayat Boyu Öğrenmeye Katılım Oranları (%) (2006-2018)



Not: Veriler Avrupa Birliği İstatistik Birimi'nden alınmıştır.

24 Eylül 2019 tarihi itibarıyla Türkiye'nin tüm il ve ilçelerinde resmî 994 halk eğitim merkezi ve 24 olgunlaşma enstitüsü olmak üzere toplam 1.018 yaygın eğitim kurumu bulunmaktadır. Bu kurumlarda 01 Ocak-04 Ekim 2019 tarih aralığında açılan 95.573 mesleki ve teknik kursa 2.121.370 kursiyer; 144.518 genel kursa ise 2.835.106 kursiyer, 23.910 okuma-yazma kursuna ise 174.416 kursiyer katılmıştır.

Protokoller kapsamında Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı kurslara katılan kursiyerlere ilişkin e-Yaygın Sisteminden alınan verilere göre 01 Ocak-04 Ekim 2019 tarihleri arasında 39.879 adet kurs açılmış olup 874.219 kursiyer bu kurslardan faydalanmıştır.

Hayat boyu öğrenme faaliyetleri kapsamında uygulanan kurs programları ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli olarak güncellenmekte ve yeni programlar hazırlanmaktadır. 2007 yılında 321 olan kurs programı sayısı 2019 yılı Kasım ayı itibarıyla 72 alanda 3.414'e ulaşmıştır. Bununla birlikte 2023 Eğitim Vizyonundan ve günün ihtiyaçlarından hareketle dijital, finans, sağlık, ekoloji ve sosyal medya gibi 21. yüzyıl becerileri arasında yer alan okuryazarlıklara ilişkin farkındalık ve beceri eğitimleri düzenlenecektir.

Açık öğretim okullarında 2003-2004 eğitim ve öğretim yılında kayıtlı 623.716 aktif öğrenci bulunurken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 1, 2 ve 3. dönem yeni kayıt yaptıran ve kayıt yenileyen aktif öğrenci sayısı 1.579.691 olmuştur.

Öğrenci-öğretmen, öğrenci-eğitim materyali etkileşimini sağlama, öğrenme materyali sunma, sunulan öğrenme materyalini paylaşma ve tartışma, dersleri yönetme, canlı ders, elektronik ortamda ölçme, değerlendirme ve geri bildirim sağlama, öğrenme materyallerini düzenleme, alınan eğitimler ile ilgili kayıtları tutma, takip etme ve ilgili raporları alma gibi işlevleri yerine getirmek amacıyla "Uzaktan Eğitim Platformu" teknik alt yapı, donanım ve yazılım hazırlıkları tamamlanmıştır.

Kitap, animasyon, ses, video ve canlı dersler aracılığıyla milyonlarca öğrenciye zamandan ve mekândan bağımsız eğitime erişim ve her zaman her yerde öğrenme imkânı sağlayan Uzaktan Eğitim Platformu'nun yazılım ve dijital içerikleri Bakanlık personelimizce geliştirilmektedir. Bu kapsamda matematik, fizik, kimya, biyoloji, Türk dili ve edebiyatı, İngilizce, tarih, coğrafya, tefsir, hadis, hitabet, din kültürü ve ahlak bilgisi,

Arapça ve Kuran-ı Kerim derslerinin dijital içerik üretim çalışmaları devam etmektedir. Söz konusu derslere ait 730 senaryo, 75 video, 171 etkileşimli etkinlik, 12 animasyon, 9 flaş kart ve 170 ses dosyası üretilmiştir.

e-Devlet aracılığıyla açık öğretim okullarında öğrenim gören vatandaşlarımıza herhangi bir irtibat bürosuna gitmeden istedikleri yer ve zamanda belge (mezuniyet, öğrenci durum belgesi) alabilmeleri imkânı sağlanmıştır. Bugüne kadar e-Devlet üzerinden 1 milyon 464 bin 718 öğrencimiz belge almıştır.

Yurt dışında yaşayan ve açık öğretim okullarımızda eğitim gören vatandaşlarımızın sınav merkezi sayısı bugün itibarıyla 18 ülkede 35'e çıkarılmıştır.

AB tarafından Ülkemizde geçici koruma altındaki Suriyelilerin eğitim alanında ve diğer alanlarda desteklenmesi amacıyla "Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonlarının Desteklenmesi Projesi" ile Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin acil eğitim ihtiyaçlarına yönelik destek sağlanmıştır.

Bakanlığımız ile Türkiye Yeşilay Cemiyeti arasında imzalanan "İş Birliği Protokolü" kapsamında her yaşta bağımlılıkla mücadele etmek için Bağımlılıkla Mücadele Projesi kapsamında "Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi Kurs Programı" hazırlanmış olup Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık alanında yaygın eğitim programları arasında yerini almıştır. 81 ilden yetiştirilen toplam 704 formatör öğretmen yardımıyla ülke genelinde 32 bin rehber öğretmene bağımlılıkla mücadele eğitimi verilerek uygulayıcı öğretmenler yetiştirilmiştir. Ülke genelinde 110.603 kursa 3.983.022 kişi katılmıştır.

Türkiye Vodafone Vakfı ve Türkiye Bilişim Vakfı arasında imzalanan protokol ile Bakanlığımıza bağlı kurumlarda öğrenim gören öğrenci/kursiyer kadınların girişimci ruhunu ortaya çıkarmaya çalışan proje kapsamında, kadın kursiyerlerin ürünlerinin tanıtımının yapılacağı ve pazarlanacağı “Dijital Mağaza” (oncekadin.gov.tr) oluşturulmuştur. Projenin yeni döneminde girişimcilik eğitimleri “Önce Kadın” mobil uygulaması üzerinden uzaktan eğitim yoluyla verilecektir. “Dijital Mağaza” uygulaması ile 81 ilden tüm kadınlar zaman ve mekân kısıtlaması olmaksızın girişimcilik eğitimleri alabilmekte ve ürünlerini satışa sunabilmektedir.

Projenin ilk 2 yılında 20 ilde 26 bin 594 kadına halk eğitim merkezlerinde bilgi iletişim teknolojileri ve girişimcilik üzerine eğitimler verilmiştir. Eğitim alan kadınlar, kendileri için özel olarak oluşturulan oncekadin.gov. tr adresindeki dijital mağaza üzerinden ürünlerini satışa sunarak el emeklerini kazanca dönüştürmüşlerdir.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN’ın himayelerinde 2018 yılında başlatılan okuryazarlık seferberliği kapsamında 01-Ocak-20 Eylül 2019 tarihleri arasında 21.966 okuma-yazma kursu açılmış ve bu kurslara 162.684 kursiyer katılmıştır.

UNICEF ile Bakanlığımız iş birliğinde yürütülen Hızlandırılmış Eğitim Programı (HEP) kapsamında alan taraması eğitimleri verilmiş ve alan taramalarının akabinde kurslar açılmıştır. HEP kapsamında eğitim sürecinden uzak kalmış veya örgün eğitim imkânlarına erişemeyen 10-17 yaş aralığındaki geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilerin örgün eğitim sistemine dâhil edilmesi süreçlerinin hızlandırılması hedeflenmektedir. HEP kapsamında öğrenim görerek örgün eğitime yönlendirilen geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilere ait veriler Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. Hızlandırılmış Eğitim Programı Verileri

Şehir	Kız Öğrenci	Erkek Öğrenci	Toplam
Ankara	436	365	801
İstanbul	993	1.125	2.118
Gaziantep	707	759	1.466
Şanlıurfa	709	704	1.413
Hatay	816	1.253	2.069
Konya	201	269	470
İzmir	349	479	828
Adana	585	670	1.255
Mersin	632	609	1.241
Bursa	336	376	712
Kilis	173	184	357
Kayseri	256	161	417
TO PLAM	6.193	6.954	13.147

Not: Ağustos 2019 itibarıyla

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafında finanse edilen “Suriye Krizine Yanıt Olarak Türkiye’de Dayanıklılık Projesi: Yetişkinler İçin Türkçe Dil Eğitimi Projesi” kapsamında 18-57 yaş arasındaki Suriyeli yetişkinlere harmanlanmış öğrenme modeli (uzaktan ve yüz yüze) ile A1, A2 ve B1 seviyelerinde Türkçe dil eğitimleri verilmektedir. Proje ile hedef 52.000 Suriyelinin dil becerilerinin geliştirilerek sosyal uyumlarının kolaylaştırması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 318 eğitici uzaktan öğrenme, uzaktan öğrenmede öğretim yöntem ve teknikleri, sınıf yönetimi, iletişim, rehberlik, uzaktan öğrenmede ölçme ve değerlendirme, yetişkin eğitimi gibi başlıklarda eğitici eğitimine alınmıştır. Kursiyerlerin uzaktan öğrenme kapsamındaki içeriklere ulaşabilmesi için e-ogrenme.gov.tr adresi üzerinden verilen eğitimlerden yaklaşık 25.000 kursiyer faydalanmıştır.

Bakanlığımız, Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) ve Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği iş birliğiyle yürütülen “Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler ve Ev Sahibi Toplum İçin Ekonomik Fırsatların Desteklenmesi Projesi” kapsamında Suriyeli ve Türk vatandaşların istihdamını kolaylaştırmaya yönelik olarak 800 yetişkin Suriyeli ve 800 Türk vatandaşına mesleki kurslar verilecektir. Uygulama illeri olan Adıyaman, Denizli, Diyarbakır, İstanbul ve Tekirdağ’da bulunan 18 halk eğitim merkezinde bu kapsamda istihdam talebinin olduğu sektörleri belirlemeye yönelik ihtiyaç analizi çalışmaları başlatılmış olup gerçekleştirilen saha ziyaretleri ile özellikle de bölgenin işgücü ihtiyacını karşılayacak, nitelikli bireylerin yetiştirilmesi süreci başlamıştır.

Avrupa Birliği’nin yetişkin eğitimi için belirlediği ve tüm üye ülke vatandaşlarının sahip olması gereken anahtar yeterliliklerden olan dijital yeterliliklerin geliştirilmesi, yetişkinlerin daha iyi bir yaşama erişmesi ve hayat boyu öğrenme fırsatlarına erişimlerinin artırılması amacıyla “Daha İyi Bir Yaşam İçin Erişilmesi Zor Olan Yetişkinlerin Dijital Becerilerinin Geliştirilmesi Projesi” yapılandırılmıştır.

2023 Eğitim Vizyonu da göz önünde bulundurularak toplumun temeli kabul edilen ailelerin eğitime yönelik etkinlikler hayat boyu öğrenme kapsamında artırılacak ve bu konuda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Radyo Televizyon Üst Kurulu, Türkiye Belediyeler Birliği ve özel sektör kurum ve kuruluşlarının katılımı desteklenecektir. Bu kapsamda;

- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından protokol metnine ilişkin görüşün alınmasının ardından iş birliği çalışmalarının tamamlanması,
- Hazırlanan programların onay sürecinin tamamlanması,
- Programa ilişkin yasal altyapının tamamlanması,

- Programın Türkiye genelinde yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında eğitici ve formatör eğitimlerinin tamamlanması,
- Açılacak kurslar vasıtasıyla saha çalışmalarının sürdürülmesi

planlanmaktadır.

Diğer taraftan ilgili bakanlık ve kurumlarla iş birliği ve koordinasyon dâhilinde başta çocuk ve kadına yönelik olmak üzere şiddetle mücadele bağlamında eğitimler düzenlenecektir.

3.2. Eğitim ve Öğretime Erişimin Artırılmasına Yönelik Uygulamalar

3.2.1. Pansiyon Hizmetleri

Bakanlığımıza bağlı resmî ve örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören, maddi imkânları sınırlı ve başarılı öğrencilerimize yatılı okullarda barınma imkânı sağlanmakta, yatılı okulların pansiyonlarına her yıl bütçe kanununda belirlenen tutarda pansiyon ödeneği gönderilmektedir. Ayrıca bu öğrencilere giyim, kırtasiye ve cep harçlığı yardımı verilmektedir.

Ortaöğretim düzeyinde yeni pansiyonların yapımı sağlanarak pansiyonların kapasitesi artırılabilecek, yatılılık imkânlarının ihtiyaç duyan tüm öğrencilere ülke genelinde yayılımı sağlanacak ve pansiyon hizmetleri tüm öğrencilerimize ücretsiz olarak sunulacaktır. Bu suretle taşınmalı eğitimin azalması ve elverişsiz şartlardaki öğrencilerin okul terkinin azaltılması hedeflenmektedir.

Tablo 17. Pansiyon Verileri (2018-2019)

İlgili Birim	Pansiyonlu Okul Sayısı	Paralı Yatılı Öğrenci Sayısı	Parasız Yatılı Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Yıllık Ödenen Pansiyon Ücreti (TL)
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	304	0	44.008	44.008	3.370
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	982	11.641	128.587	140.228	3.370
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	832	1.395	84.714	86.109	3.780
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	909	2.237	79.676	81.913	3.370
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	35	1	1.082	1.083	3.370
Toplam	3.062	15.274	338.067	353.341	

Not: Millî Eğitim İstatistikleri- 2018-2019.

Bakanlığımız okullarında 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 1.489 pansiyonda 285.750 öğrenci barınmakta iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 3.062 pansiyonda 353.341 öğrenci barınmıştır.

Tablo 18. Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumları (2018-2019)

	Yurt Sayısı			Yurttan Kalan Öğrenci Sayısı		
	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam
Ortaokul	187	559	746	3.494	11.109	14.603
Ortaöğretim	438	1.155	1.593	10.339	19.462	29.801
Yükseköğretim	1.303	943	2.246	77.061	52.845	129.906
Toplam	1.928	2.657	4.585	90.894	83.416	174.310

Not: Millî Eğitim İstatistikleri- 2018-2019.

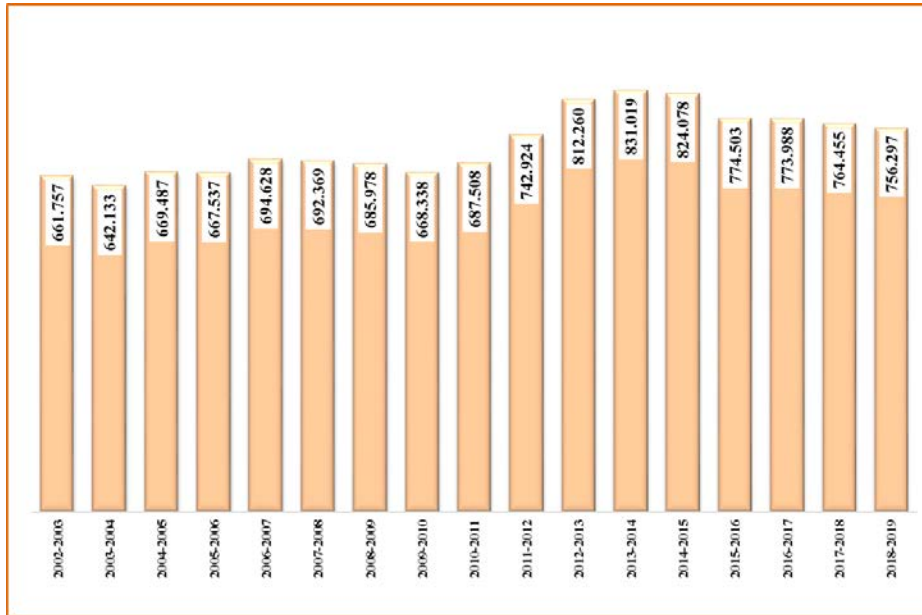
3.2.2. Taşıma Hizmetleri

Bakanlığımızca yürütülmekte olan “öğrenci taşıma uygulaması” Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında toplam 1.324.960 öğrenci (ilköğretim+ortaöğretim+özel eğitim) taşıma hizmetlerinden faydalanmış ve 2.847.104.330 TL ödeme yapılmıştır.

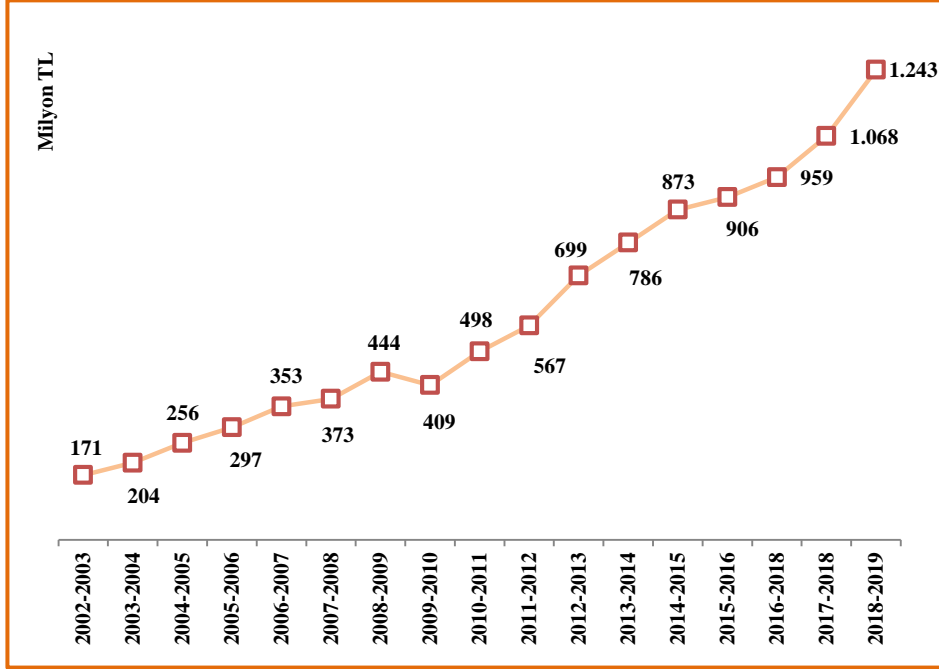
2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 756.297 ilköğretim öğrencisi taşınmış olup bunların 690.769’u öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 5. Taşınan Öğrenci Sayıları(İlköğretim)(2002-2003/2018-2019)



* Not: 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı için 1 Haziran 2019 tarihli veriler baz alınmıştır.

Grafik 6. Taşıma Giderleri (İlköğretim) (2002-2003/2018-2019)

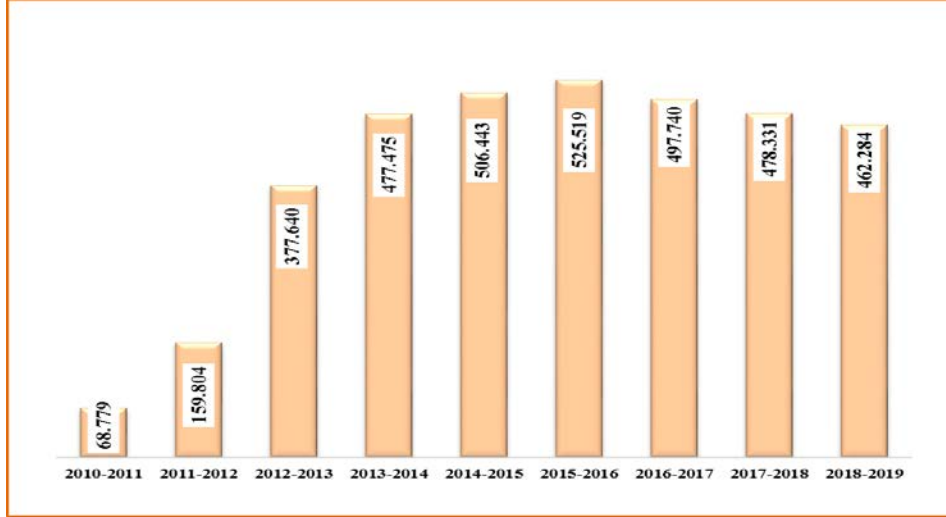


* Not: 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı için 1 Haziran 2019 tarihli veriler baz alınmıştır.

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında ilköğretim öğrencilerinin taşınmasına yönelik faaliyetlerin devamlılığının sağlanması amacıyla 2020 yılı bütçemizde 1.486.000.000 TL ödenek öngörülmüştür.

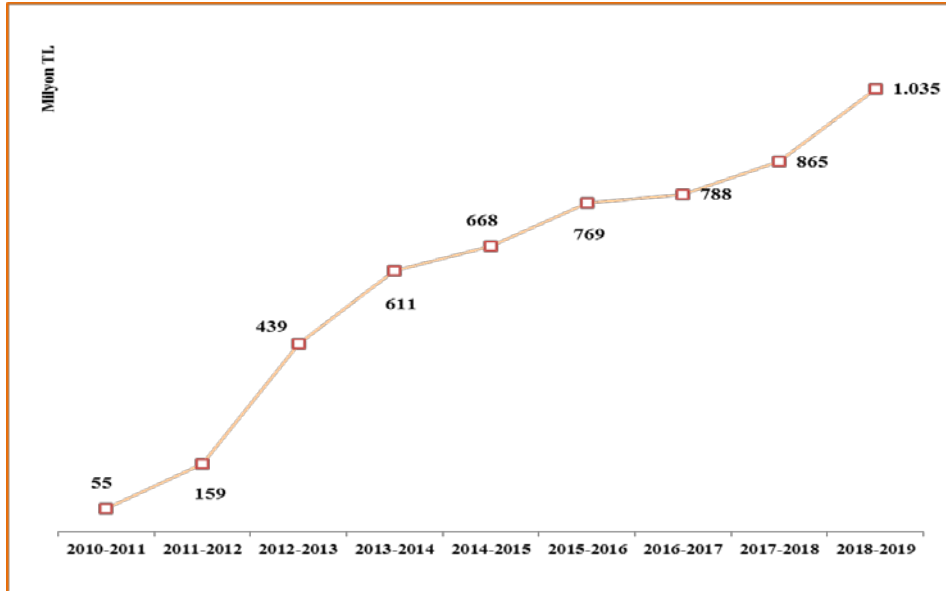
2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 462.284 ortaöğretim öğrencisi taşınmış, 475.461 öğrenci de öğle yemeği hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 7. Taşınan Öğrenci Sayıları (Ortaöğretim) (2010-2011/2018-2019)



* Not: 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı için 1 Haziran 2019 tarihli veriler baz alınmıştır.

Grafik 8. Taşıma Giderleri (Ortaöğretim) (2010-2011/2018-2019)



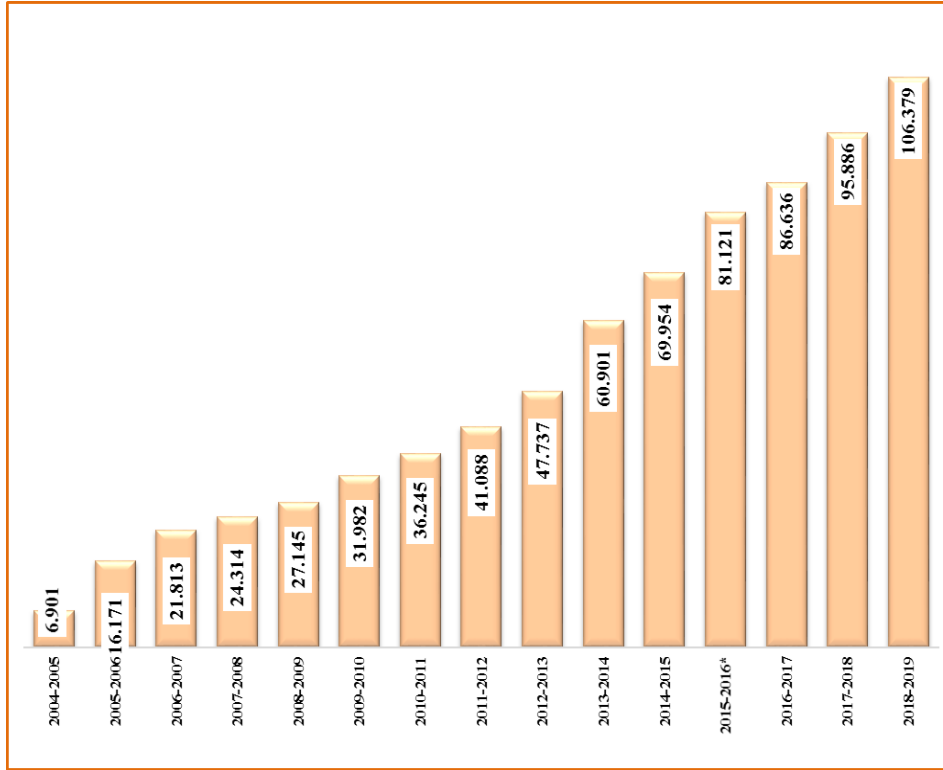
* Not: 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı için 1 Haziran 2019 tarihli veriler baz alınmıştır.

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşınan ortaöğretim öğrencilerinin taşıma giderleri için 2020 yılı bütçesinde 1.228.000.000 TL ödenek öngörülmüştür.

Diğer taraftan uygulama kapsamında taşınan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine öğle yemeği de verilmekte olup giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanmaktadır. Bu amaçla 2020 yılı bütçesinde 1.015.000.000 TL kaynak öngörülmüştür.

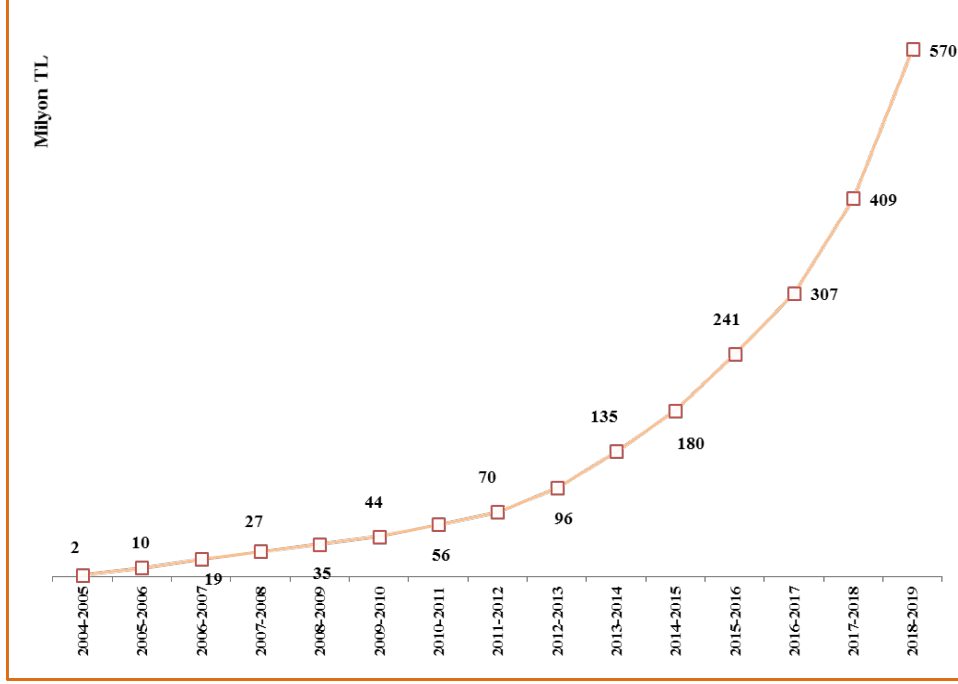
2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 106.379 özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci/kursiyer taşınmıştır.

Grafik 9. Taşınan Öğrenci Sayıları (Özel Eğitim) (2004-2005/2018-2019)



* Not: 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı için 1 Haziran 2019 tarihli veriler baz alınmıştır.

Grafik 10. Taşıma Giderleri (Özel Eğitim) (2004-2005/2018-2019)



* Not: 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı için 1 Haziran 2019 tarihli veriler baz alınmıştır.

Uygulama kapsamında taşınan özel eğitim öğrenci giderleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan karşılanmaktadır. Söz konusu Fonun 2020 yılı bütçesinden bu alana 785.000.000 TL kaynak tahsisi öngörülmüştür.

3.2.3. Ücretsiz Ders Kitabı

Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğine yönelik olarak yürütülen uygulamalardan bir diğeri de ücretsiz ders kitabı dağıtımdır. Bu uygulama kapsamında 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı için Kasım ayı itibarıyla örgün ve yaygın eğitim öğrencilerine toplam 153.804.515 adet ders kitabı dağıtılmış, bu kitaplar için 834.161.366 TL ödeme yapılmıştır. 2003 yılından 2019 yılına kadar ise toplam 3.004.092.971 adet ders kitabının dağıtımını yapılmıştır.

Tablo 19. Ücretsiz Ders Kitabı Sayıları ve Ödemeleri (2003-2019)

Yıllar	İlköğretim		Ortaöğretim		Toplam Kitap Adedi	Toplam Ödeme TL
	Kitap Adedi	Ödeme	Kitap Adedi	Ödeme		
2003	81.834.281	157.523.013			81.834.281	157.523.013
2004	83.858.320	154.442.289			83.858.320	154.442.289
2005	106.510.090	174.997.782			106.510.090	174.997.782
2006	104.892.620	180.041.463	37.414.989	87.542.479	142.307.609	267.583.942
2007	122.070.013	201.989.666	35.062.367	66.292.656	157.132.380	268.282.322
2008	128.233.848	211.128.104	39.341.906	72.570.757	167.575.754	283.698.861
2009	129.004.189	186.466.684	58.428.930	99.542.475	187.433.119	286.009.159
2010	133.472.874	210.161.602	63.121.837	115.085.003	196.594.711	325.246.605
2011	129.364.298	226.656.047	85.993.271	149.477.788	215.357.569	376.133.835
2012	143.024.804	213.143.528	62.625.912	111.901.589	205.650.716	325.045.117
2013	133.586.334	204.389.156	76.167.232	125.564.566	209.753.566	329.953.722
2014	133.809.961	201.014.046	82.888.410	155.579.215	216.698.371	356.593.261
2015	156.377.910	215.388.408	80.321.981	179.697.764	236.699.891	395.086.172
2016	172.710.447	255.833.421	90.711.678	191.728.488	263.422.125	447.561.908
2017	135.923.781	257.146.036	77.503.137	228.152.149	213.426.918	485.298.186
2018	91.588.852	472.052.079	74.444.184	401.011.495	166.033.036	873.063.574
2019	89.318.460	497.968.810	64.486.055	336.192.555	153.804.515	834.161.366
Toplam	2.075.581.082	4.020.342.135	928.511.889	2.320.338.979	3.004.092.971	6.340.681.114

Not: Kasım 2019 tarihli veriler baz alınmıştır.

İlk defa 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında “Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı” kapsamına alınan özel okulların ders kitapları da ücretsiz olarak verilmeye başlanmış ve bu uygulamaya 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında da devam edilmiştir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında kullanılmak üzere açık öğretim kurumlarında öğrenim gören açık öğretim öğrencilerinin ders kitapları, görme engelli öğrencilerimizin Braille kabartma yazı ile basılan ders kitapları, özel eğitim merkezlerinde öğrenim gören ve zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin ders kitaplarının baskı ve dağıtımları gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca okuryazarlık seferberliği kapsamında okuma-yazma bilmeyen vatandaşlarımız için yoğunlaştırılmış temel düzey okuma yazma kitaplarının da baskı ve dağıtımları yapılmıştır.

Bakanlığımız tarafından ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 2020 yılı için 823.000.000 TL kaynak tahsisi öngörülmüştür. Ortaöğretim öğrencilerinin ücretsiz ders kitabı için 2020 yılı Bakanlık bütçesine ise 511.000.000 TL ödenek tahsis edilmiştir.

KKTC’de ve yurt dışında Bakanlığımıza bağlı faaliyet gösteren okullarımızın ders kitabı ihtiyacı da “Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtımı” kapsamında karşılanmaktadır. Ayrıca, Batı Trakya’da yaşayan soydaşlarımızın çocukları için hazırlanan ders kitapları, ilgili ülke ve kuruluşlara ücretsiz olarak gönderilmektedir.

3.2.4. Eğitim ve Öğretimin Teşvik Ödemeleri

3.2.4.1. Şartlı Eğitim Yardımları

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında yapılan Protokol çerçevesinde Türkiye çapında Şartlı Eğitim Yardımı Programı uygulanmakta olup ihtiyaç sahibi ailelere, çocuklarını düzenli olarak okula göndermeleri şartıyla her ay eğitim yardımı verilmektedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanan şartlı eğitim yardımıyla 2003 yılından 2019 yılına kadar ilk ve ortaöğretimdeki öğrencilerimizin annelerine 7 milyar 243 milyon 587 bin 496 TL ödeme yapılmıştır.

Kız çocuklarımızın okullaşma oranları ile ilköğretimden ortaöğretime geçiş oranlarını artırmak amacıyla, kız çocuklarımıza verilen yardım miktarları erkek çocuklardan daha yüksek tutulmuştur. İlköğretime devam eden kız çocuklarına 40 TL, erkek çocuklarına 35 TL, ortaöğretime devam eden kız çocuklarına 60 TL, erkek çocuklarına ise 50 TL aylık ödenmektedir.

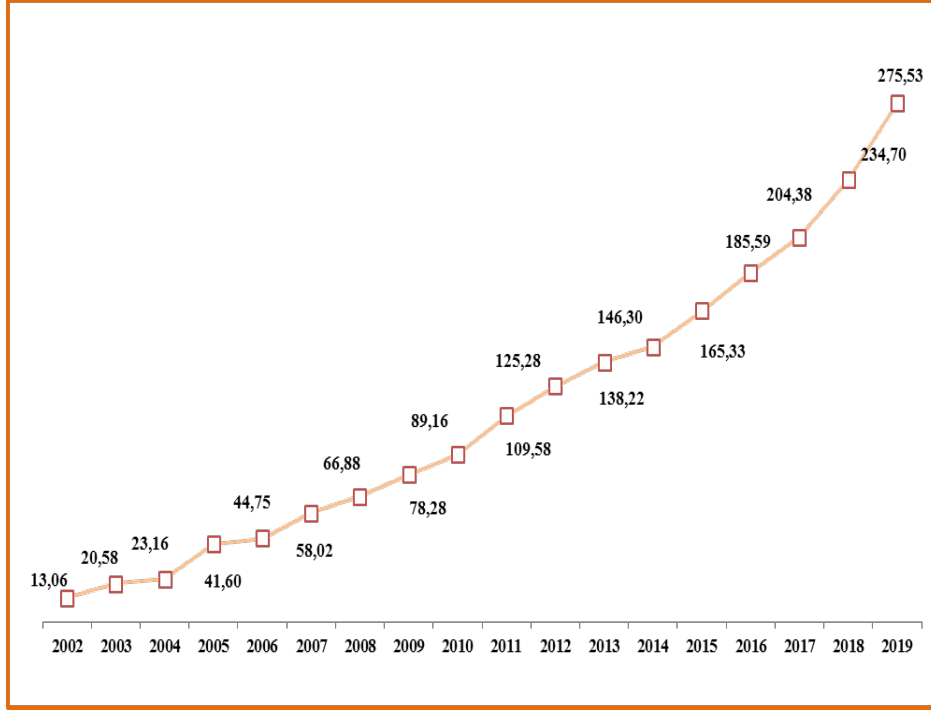
3.2.4.2. Burslar

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine verilen aylık yurtiçi burs ücreti 2002 yılında öğrenci başına 13,06 TL iken 2019 yılında 275,53 TL öngörülmüştür. İlköğretim ve ortaöğretimde burs alan öğrenci sayısı 2002 yılında 109 bin 894 iken bu sayı 2019 yılında 270 bin 423'e yükselmiştir.

Tablo 20. Burs Alan Öğrenci Sayısı ve Aylık Tutarı (2002-2019)

Yıl	Burs Göstergesi	Aylık Tutar (TL)	Öğrenci Sayısı
2002	400	13,06	109.894
2003	600	20,58	101.382
2004	600	23,16	96.348
2005	1 000	41,60	116.262
2006	1 000	44,75	122.464
2007	1 200	58,02	140.258
2008	1 300	66,88	172.940
2009	1 400	78,28	184.295
2010	1 500	89,16	212.103
2011	1 700	109,58	234.188
2012	1 750	125,28	254.128
2013	1 800	138,22	254.833
2014	1 900	146,30	243.117
2015	1 990	165,33	242.351
2016	1 990	185,59	207.445
2017	1 990	204,38	258.281
2018	1 990	234,70	273.724
2019	1 990	275,53	270.423

**Grafik 11. Burs Ücretleri (İlköğretim ve Ortaöğretim) (TL)
(2002-2019)**



3.2.4.3. Özel Mesleki ve Teknik Eğitim Okullarının Desteklenmesi

Organize sanayi bölgelerinde (OSB) açılan özel mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören her öğrenci için 2012-2013 eğitim ve öğretim yılından başlamak üzere, resmî okullarda öğrenim gören bir öğrencinin okul türüne göre devlete maliyetinin bir buçuk katını geçmemek üzere, her eğitim ve öğretim yılı itibarıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlığımız tarafından müştereken belirlenen tutarda teşvik verilmesine yönelik olarak 5580 sayılı Kanununun 12. maddesinde yapılan değişiklik 04.07.2012 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur.

Ayrıca, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 12'nci maddesi çerçevesinde OSB dışında açılan özel meslekî ve teknik okullarda öğrenim gören öğrenciler için eğitim ve öğretim desteği verilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle OSB dışında açılacak özel mesleki ve teknik eğitim okullarına da eğitim ve öğretim desteği verilmesinin esasları belirlenmiştir.

23 Eylül 2019 tarihi itibarıyla, resmî ve teşvik kapsamına alınan OSB içinde 42, OSB dışında ise 103 özel mesleki ve teknik eğitim okulu olmak üzere toplamda 145 özel mesleki ve teknik eğitim okulunda öğrenim gören 74.397 öğrencinin eğitim ve öğretim desteği ödemesi Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

Bu çerçevede, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında OSB içi ve dışında açılan özel mesleki ve teknik okullarda öğrenim görülen alanlara göre öğrenci başına ödenecek miktarlar Tablo 21'de belirtilmiştir.

Tablo 21. OSB'lerde Eğitim ve Öğretim Desteği Verilecek Alanlar ve Tutarları (2019-2020)

Sıra No	Alan Adı	Öğrenci Başına Destek Tutarı (TL)	
		OSB İçinde	OSB Dışında
1	9.Sınıf	4.900	4.710
2	Bilişim Teknolojileri	4.900	-
3	Biyomedikal Cihaz Teknolojileri	6.250	6.050
4	Denizcilik Alanı	-	6.460
5	Elektrik-Elektronik Teknolojisi	7.850	7.320
6	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	7.320	6.720
7	Gıda Teknolojisi	6.560	6.350
8	İnşaat Teknolojisi	-	6.050
9	Kimya Teknolojisi	7.320	6.450
10	Makine Teknolojisi	8.050	7.320
11	Matbaa Teknolojisi	7.320	-
12	Metal Teknolojisi	7.350	-
13	Mobilya ve İç Mekân Tasarımı	6.450	-
14	Moda Tasarım Teknolojileri	5.120	-
15	Motorlu Araçlar Teknolojisi	7.950	7.320
16	Plastik Teknolojisi	7.120	-
17	Radyo-Televizyon	-	6.000
18	Tarım Teknolojileri	-	7.020
19	Tasarım Teknolojisi	5.650	5.020
20	Tekstil Teknolojisi	6.550	-
21	Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	6.350	-
22	Uçak Bakım Alanı	-	5.920
23	Yenilenebilir Enerji Teknolojileri	7.690	7.350

3.2.4.4. Örgün Eğitim Yapan Özel Okul Öncesi, Özel İlkokul, Özel Ortaokul ve Özel Liselerde Okuyan Öğrencilerin Desteklenmesi

Eğitim ve öğretim desteği; yörenin kalkınmada öncelik derecesi ve gelişmişlik durumu, öğrencinin ailesinin gelir düzeyi, eğitim bölgesinin öğrenci sayısı, desteklenen öğrenci ve öğrencinin gideceği okulun başarı seviyeleri ile öncelikli öğrenciler gibi ölçütler ayrı ayrı veya birlikte dikkate alınarak belirlenmektedir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında, eğitim ve öğretim desteği kapsamına yeni öğrenci alınmamıştır. Ancak 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018 ve 2018-2019 eğitim ve öğretim yıllarında Tebliğler çerçevesinde eğitim ve öğretim desteği kapsamına alınıp öğretim kademesini tamamlamayan ve 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan; ilkokul 2, 3, 4. sınıf, ortaokul 6, 7, 8. sınıf ve ortaöğretim 10, 11, 12. sınıf ile 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında hazırlık sınıfında destek alan öğrencilerden toplamda 90.365 öğrencinin eğitim ve öğretim desteği ödemesi devam edecektir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında ödeme miktarları Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlığımızın müştereken belirlediği oranda artırılarak, eğitim ve öğretim kademesine göre yıllık 4.220 TL ile 4.900 TL arasında değişen eğitim ve öğretim desteği ödenecektir.

Tablo 22. Eğitim ve Öğretim Desteği (2019-2020)

Kurum Türü	Sınıf	Öğrenci Başına Destek Tutarı (TL)
Özel İlkokul	2, 3 ve 4.Sınıflar	4.220
Özel Ortaokul	6, 7 ve 8.Sınıflar	4.900
Özel Lise	10, 11 12. Sınıflar ile 2018-2019 eğitim öğretim yılında hazırlık sınıfında eğitim desteği alan 2019-2020 yılında 9. sınıfa devam edenler	4.900

3.2.4.5. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrencilerin Desteklenmesi

Her bireyin temel hak ve özgürlüklerine eşit erişim hakkı sağlanması ve bu kapsamda özel eğitim ihtiyacı olan tüm bireylerin eğitim hakkının güvence altına alınması esastır.

Bakanlığımız bu kapsamda görme, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu bulunan; ortopedik, zihinsel, otistik, sosyal, duygusal bozukluğu olan engelli bireylerden, özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından destek eğitimi almaları uygun görülenlerin eğitim giderlerini, sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın 1 Haziran 2006 tarihinden itibaren karşılamaktadır. Bu bağlamda, engellilerin eğitim ve rehabilitasyonuna ilişkin faaliyetlerin devamlılığının sağlanması amacıyla 2020 yılı bütçemizde 3.680.000.000 TL ödenek öngörülmüştür.

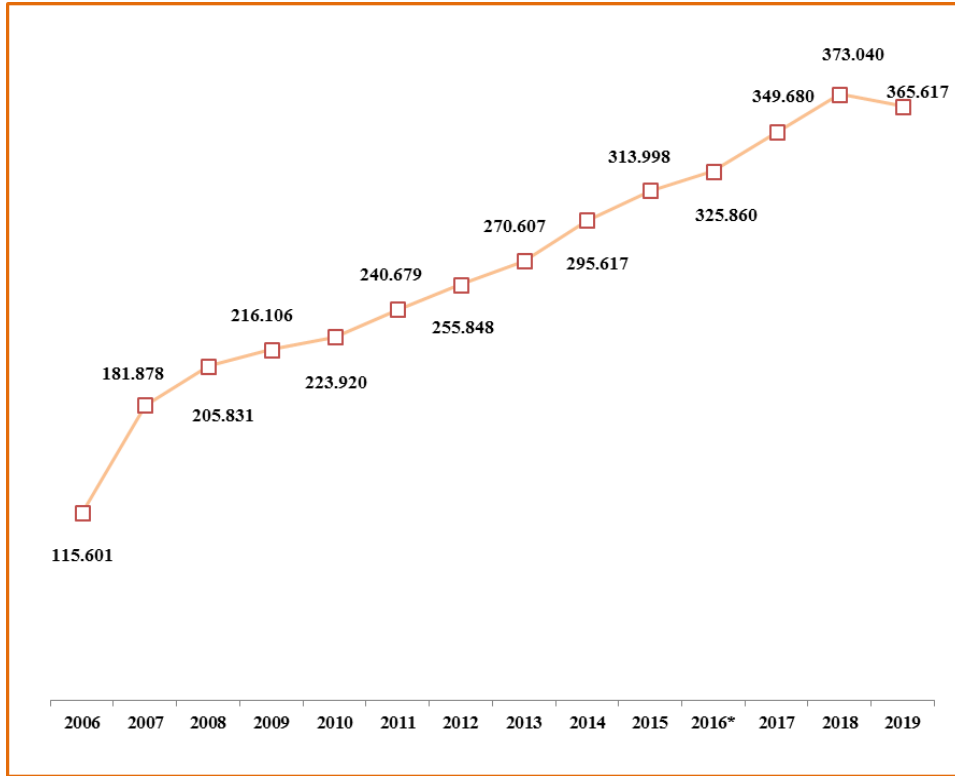
2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren 2.505 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır.

2019 yılında 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde engelli bireylere verilen destek eğitiminin bütçeden karşılanacak kısmı, katma değer vergisi hariç olmak üzere bireysel eğitim için aylık 632 TL, grup eğitimi için aylık 177 TL olarak belirlenmiştir.

Özel eğitim merkezlerinde sunulan eğitimlerin kalitesini artırmak amacıyla destek eğitim programları güncelleme çalışması ve eğitim içeriklerinin elektronik ortamda izlenebilmesi için teknik altyapı çalışmaları sürdürülmektedir. Bu çalışmalar tamamlandığında, engelli bireyin aldığı eğitim neticesinde sağlanan gelişmeler elektronik ortamdan alınan verilerle izlenebilecektir. Ayrıca engelli bireylerimizin ihtiyacı olan eğitime daha yaygın ve nitelikli bir şekilde ulaşabilmeleri amacıyla yerel yönetimlerimizin de özel eğitim merkezleri açmaları teşvik edilecektir.

Özel eğitime ilişkin sunulan tüm hizmetlerin daha etkin bir şekilde planlanması ve yürütülmesi amacıyla Bakanlığımız yönetiminde kurumlar arası bir izleme ve uygulama mekanizması oluşturulacaktır.

Grafik 12. Destek Eğitimi Alan Engelli Öğrenci Sayıları (2006-2019)



*Ağustos 2019 tarihleri için ödeme (tahsis) yapılan öğrenci sayısıdır. Yılsonu resmî verilerine göre farklılık arz edebilir.

3.2.5. Türkiye’de Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Olarak Yürütülen Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri

Bakanlığımız, ilgili bütün paydaşları ile iş birliği içerisinde, Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarının eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yürüttüğü çalışmalar neticesinde Suriyeli çocukların kayıp nesil olmaması ve kendilerine güzel bir gelecek inşa edebilmelerini amaçlamaktadır.

Bakanlığımız Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriyelilere yönelik çalışmalarını iki ana çerçeve üzerinden yürütmektedir.

Bunlardan birincisi Türkiye’nin dört bir yanına dağılmış olarak yaşamlarını sürdüren Suriyelilerin, Türk vatandaşları ile birlikte, mevcut eğitim sistemine dâhil edilerek hizmetlere erişimlerinin sağlanmasıdır. Bu kapsamda, Eylül 2019 verilerine göre 684.253 Suriyeli öğrenci okul öncesinden 12. sınıfa kadar Türk akranları ile birlikte eğitimlerine devam etmektedir.

Resmî ve özel okullara Suriyeli öğrencilerin kayıtları önünde hiçbir engel bulunmamaktadır. Bu öğrencilerin okullara devamı ve Türk akranları ile eşit şartlarda ve kalitede eğitim görmeleri için Bakanlığımızca program ve proje çalışmaları devam etmektedir.

İkinci uygulama ise; Suriyelilerin çok yoğun bir şekilde ve bir arada yaşadığı şehirlerimizde ve onlar için oluşturulmuş geçici barınma merkezlerinde (kamplar) onlara özel olarak hazırlanmış bir program ile kendi dillerinde ve kendi gönüllü eğitim görevlilerinin desteği ile yürütülen faaliyetlerimizdir. Eylül 2019 itibarıyla 11 ilde toplam 119 geçici eğitim merkezi hizmet vermektedir.

Ayrıca, uluslararası fonlardan da yararlanılarak Suriye uyruklu yabancıların yoğun yaşadığı il ve bölgelerde prefabrik, çelik konstrüksiyon ve betonarme okul inşa edilmektedir. Söz konusu projelerin tamamlanmasıyla 220 okul ve 5.320 ek derslik hizmete alınarak, 159.600 öğrencilik ek kapasite oluşturulmuştur.

Eğitim kurumlarımızda ve geçici eğitim merkezlerinde yürütülen eğitim ve öğretim faaliyeti ile ilgili her türlü iş ve işlemleri kayıt altına alacak Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi (YÖBİS) adı altında bir otomasyon sistemi kurulmuştur. Eylül 2019 itibarıyla YÖBİS'e kayıtlı 39.178 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 23. Suriyeli Öğrencilere Ait Veriler (2019)

Eğitim Kademesi	Mevcut Durum (2019 Eylül)			Öğretim Yılı Sonu Hedefi (2020 Haziran) Yaklaşık Sayılar		
	e-Okul Sistemine Kayıtlı	YÖBİS'e Kayıtlı	Toplam	e-Okul Sistemine Kayıtlı	YÖBİS'e Kayıtlı	Toplam
Okul Öncesi	24.504	1.036	25.540	26.954	600	27.554
İlkokul	325.593	10.221	335.814	358.152	1.778	359.930
Ortaokul	217.975	13.462	231.437	228.874	3.496	232.370
Lise	77.003	14.459	91.462	80.853	941	81.794
Toplam	645.075	39.178	684.253	694.833	6.815	701.648

*Eylül 2019 tarihi itibarıyla

Bakanlığımız, örgün eğitim faaliyetinin yanında Suriyelilere yönelik olarak yaygın eğitim faaliyetlerini de sürdürmektedir. Başta yabancılara Türkçe öğretimi olmak üzere, yüzlerce alanda halk eğitim merkezleri üzerinden genç ve yetişkin Suriyelilere yönelik kurslar düzenlenmektedir. Mesleki beceri ve hobi kurslarına katılan Suriyeliler hem günlük ihtiyaçlarını karşılayacak gelir elde edebilecek donanımına sahip olabilmekte hem de yaşadıkları ağır travmadan kurtulabilmek için kendilerine uğraşacak meşguliyetler bulabilmektedir.

Kamplarda ve halk eğitim merkezlerinde bugüne kadar on binlerce Suriyeli kurslarımıza katılmış ve eğitimlerini tamamlamıştır. 2014-2019 yılları arasında genel ve mesleki ve teknik kurslara 600.728, yabancı dil Türkçe kurslarına 329.449 kursiyer katılım sağlamıştır.

Mesleki ve Teknik Eğitim Yoluyla Sosyal ve Ekonomik Bütünleşme Projesi ile Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı 8 pilot ilde 55 mesleki ve teknik Anadolu lisesinin atölye, alt yapı ve tadilat açısından desteklenmesi, 100.000 öğrenciye ulaşım, eğitim materyali, öğle yemeği için destek ve temrinlik sağlanması hedeflenmektedir. Proje kapsamındaki pilot okullara ekipman desteği sağlanması için “Bilişim Teknolojileri”, “Çocuk Gelişimi”, “Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri” alanlarında atölye donatımı için ihale süreci devam etmektedir. Proje kapsamında 55 okul müdürüne yönelik bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir.

Bakanlığımız, Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarının eğitim ihtiyaçlarını desteklemek amacıyla Birleşmiş Milletler Kuruluşları, uluslararası ve ulusal sivil toplum kuruluşları, paydaş kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve ilgili diğer paydaşlar ile iş birliği içerisinde çalışmalarını sürdürerek uluslararası topluma örnek olacak projeler yürütmeye devam edecektir.

3.3. Eğitim ve Öğretimde Kalitenin ve Kapasitenin Artırılması

3.3.1. Öğretmen Yetiştirme

3.3.1.1. Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Mesleki Gelişimleri

Mesleki Gelişim Sisteminin Altyapısı

2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda öğretmen ve okul yöneticilerinin yetiştirilmesine yönelik olarak “yüz yüze/çevrimiçi” bir modelde tasarlanmış mesleki gelişim sistemi altyapı kurulum çalışmaları tamamlanmıştır. Bu kapsamda “Okul Yöneticiliği”, “Öğretmenlerin Rehberlik Becerileri”, “Okul Aile İşbirliği”, “Türkçe'nin Kullanımı”, “Kültür”, “Spor”, “Meslek Etiği”, “Özel Eğitim”, “Bilim ve Teknoloji Öğretim Tasarımı”, “Yabancı Dil”, “Köy Öğretmenliği” ve “Bireysel Gelişim” alanlarında çeşitli sertifika programları geliştirilmiş ve pilotlama çalışmaları yapılmıştır. Söz konusu sertifika programları aşağıda sıralanmıştır.

- Kapsayıcı Eğitim Bağlamında Okul Yöneticilerinin Mesleki Gelişim Sertifika Programı
- Okulöncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Rehberlik Becerilerinin Geliştirilmesi Sertifika Programı
- Okul Aile İşbirliği Sertifika Programı
- Kültür Coğrafyamızda Türk Çocuklarına Yönelik Türkçe Eğitimi Sertifika Programı
- Kapsayıcı Eğitim Bağlamında İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sertifika Programı
- Türkçenin Kullanımı ve Diksiyon Eğitimi Sertifika Programı
- Eğitimde Drama Sertifika Programı
- Müze Eğitimi Sertifika Programı
- Masal Anlatıcılığı Sertifika Programı

- Öğretmenlik Meslek Etiği Sertifika Programı
- Otizm Mesleki Gelişim Sertifika Programı
- Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Çocukların Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Programı
 - Fransızca Öğretmenleri Mesleki Gelişim Programı
 - Almanca Öğretmenleri Mesleki Gelişim Programı
 - İngilizce Öğretmenleri Mesleki Gelişim Programı
 - Arapça Öğretmenleri Mesleki Gelişim Programı
 - Birleştirilmiş Sınıflarda Görev Yapan Köy Öğretmenlerimizin Desteklenmesine Yönelik Sertifika Programı
 - Zekâ Oyunları Sertifika Programı
 - Akıl ve Zekâ Oyunları Sertifika Programı

Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Hizmet içi eğitim faaliyetleri, öğretmenlere uygulanan ihtiyaç analizleriyle belirlenen mesleki-kişisel gelişim ihtiyaçları, eylem planları, ulusal veya uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği protokolleri, meslek kuruluşlarının ihtiyaçları, Bakanlık ve Kurum politikaları doğrultusunda planlanmakta ve yürütülmektedir. Bunlar;

- Göreve İlk Defa Atanan Öğretmenlerin Adaylık Eğitimleri,
- Üst Görevlere Hazırlama Eğitimleri,
- Uzman Eğiticilerin Eğitimleri,
- Kişisel ve Mesleki Gelişim Eğitimleri,
- Alan Değişikliği Yapan Öğretmenlere Yönelik İntibak Eğitimleri,
- Bilgilendirme amaçlı konferans, panel, forum, sempozyum vb. eğitimler ile yükseköğretim kurumlarıyla iş birliği içinde öğretmenlere yönelik düzenlenen eğitimlerdir.

Mevcut öğretmen sayısı dikkate alındığında, yüz yüze eğitim yaklaşımıyla bütün öğretmenlerimize ihtiyaç duyulan zamanda ve alanda hizmet içi eğitim verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle, Bakanlığımızca yüz yüze eğitimin yanında uzaktan eğitim faaliyetleri de yapılmaya başlanmıştır.

Tablo 24. Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri (2000-2019)

Yıl	Merkezi Faaliyetler		Mahalli Faaliyetler		Ara Toplam		Toplam Faaliyet Sayısı	Toplam Katılımcı Sayısı	
	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı	Faaliyet Sayısı	Katılımcı Sayısı			
2000	445	23.583	6.126	288.426			6.571	312.009	
2001	419	20.080	7.526	321.411			7.945	341.491	
2002	313	22.072	11.772	495.643			12.085	517.715	
2003	453	19.727	7.120	253.135			7.573	272.862	
2004	526	34.154	11.422	587.402			11.948	621.556	
2005	543	33.156	9.050	478.168			9.593	511.324	
2006	634	44.006	14.829	472.533			15.463	516.539	
2007	614	44.808	19.855	437.136			20.469	481.944	
2008	751	41.783	24.490	540.565			25.241	582.348	
2009	930	45.448	10.906	452.506			11.836	497.954	
2010	957	48.743	19.246	437.653			20.203	486.396	
2011	1.156	51.860	19.848	459.813			21.004	511.673	
2012	Yüz yüze	291	12.999	18.851	539.337	19.142	552.336	20.280	670.087
	Uzaktan			1.138	117.751	1.138	117.751		
2013	Yüz yüze	293	13.545	15.779	422.898	16.072	436.443	16.155	445.084
	Uzaktan	2	2	81	8.639	83	8.641		
2014	Yüz yüze	307	18.836	15.269	426.405	15.576	445.241	15.596	447.137
	Uzaktan	3	760	17	1.136	20	1.896		
2015	Yüz yüze	298	19.444	21.018	520.901	21.316	540.345	21.341	561.648
	Uzaktan	9	20.632	16	671	25	21.303		
2016	Yüz yüze	375	30.893	37.290	1.410.881	37.665	1.441.774	37.798	1.729.016
	Uzaktan	48	283.150	85	4.092	133	287.242		
2017	Yüz yüze	400	26.850	27.319	955.585	27.719	982.435	27.753	1.047.477
	Uzaktan	33	65.042	0	0	34	65.042		
2018	Yüz yüze	290	15.537	35.084	1.099.059	35.734	1.114.956	35.408	1.181.246
	Uzaktan	34	6.650			34	66.650		
2019*	Yüz yüze	217	15.805	24.910	852.391	25.127	868.196	25.150	888.475
	Uzaktan	-	-	23	20.279	23	20.279		

* 2019 Yılı Ağustos ayı sonu itibarıyla gerçekleşen hizmet içi eğitim faaliyetleri istatistiki bilgileridir.
(Not: Öğretmenlerin birden fazla eğitime katılma durumları olduğundan bu istatistik verileri mükerrer katılımları da içermektedir.)

3.3.1.2. Öğretmen Yeterlikleri

Öğretmen yetiştirme ve öğretmen niteliklerinin geliştirilmesine çok önemli katkı sunacak olan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri Belgesi güncellenmiştir.

“Öğretmen Yeterlikleri” öğretmenlerin özdeğerlendirme yaparken kendi yetkinlik düzeylerini ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirlemelerinde, öğretmen adayı yetiştiren yükseköğretim kurumlarının öğretim programlarının düzenlenmesinde, öğretmenlerin mesleğe kabul ve adaylık süreçlerinde, mesleki gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesinde ve bu ihtiyaçları gidermeye yönelik faaliyetlerin planlanmasında, kariyerlerini geliştirmelerinde ve öğretmenlik mesleğinin statüsünün güçlendirilmesi çalışmalarında dikkate alınacak temel bir referans metin olma özelliği taşımaktadır.

Ayrıca hizmet içi eğitim kapsamında öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik olarak hazırlanan 907 standart eğitim programından 414 program Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Öğretmenlik lisans programları ve öğretmenlerin mesleki çalışma programları ile aday öğretmenlerin performans değerlendirme formlarının hazırlanmasında Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri temel alınmıştır.

3.3.1.3. Aday Öğretmenler

Aday öğretmenlik süreci, kadrolu/sözleşmeli aday öğretmenlerin mesleki yeterlik, bilgi ve beceri düzeylerine katkı sağlamak, mesleğini icra ederken okul ortamına ve kültürüne uyum sürecini kolaylaştırmaktır.

Bakanlığımızın öğretmen niteliklerini artırmaya yönelik olarak son yıllarda yürürlüğe koyduğu en önemli faaliyetlerden biri “Aday Öğretmen Yetiştirme Programı”dır. Bu kapsamda aday öğretmenlerimiz adaylık süresince tecrübeli ve mesleğinde temayüz etmiş öğretmenlerimizin danışmanlığında yoğun bir yetiştirme sürecine tabi tutulmaktadır.

Aday öğretmenler program sürecinde sınıf içi gözlem ve uygulamaları, hazırlık ve değerlendirme uygulamaları ile okul içi ve okul dışı faaliyetler gibi detaylı eğitimlerden geçirilmektedir. Danışman eşliğinde yapılan faaliyetlere ilaveten adaylardan süreç boyunca öğretmenlik ve eğitimle ilgili literatürde önemli yere sahip çeşitli kitaplar okumaları ve eğitim ve öğretmenlikle ilgili farklı ülke örneklerini yansıtan farklı filmler izlemeleri istenmekte, adayların eğitimle ilgili farklı teorik ve pratik sorunların farkına varacakları seminer ve konferanslar düzenlenmekte, böylece aday öğretmenlerin millî eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek doğrultusunda sahip olmaları gereken bilgi, beceri, değer ve tutumlarla donanmaları ve entelektüel birikimlerine katkı yapacak faaliyetlerde bulunmaları sağlanmaktadır. Hem adayların hem danışman öğretmenlerin mesleki gelişimi için oldukça önemli olan bu uygulama geri bildirimler doğrultusunda daha da etkin hâle getirilerek sürdürülecektir.

2018-2019 yılları arasında 20.483 aday öğretmenin adaylık süreci tamamlanmıştır.

17 Eylül 2019 tarihi itibarıyla; 49.300 öğretmenin (sözleşmeli/kadrolu) adaylık iş ve işlemleri devam etmektedir. Bunlardan 22.500 aday öğretmen yapılacak adaylık kaldırma sınavına girmeye hak kazanmıştır.

3.3.1.4. Gerçekleştirilen Projeler

Kapsayıcı Eğitim Bağlamında Okul Yöneticilerinin Mesleki Gelişimi Programı

Okul yöneticilerinin ortak bir vizyon ve misyon oluşturmaları, sürekli kendilerini geliştirmeye ve öğrenmeye istekli olmaları, başarılı bir kapsayıcı okulda liderlik rolünü üstlenebilmelerini amaçlayan program Bakanlığımız ile UNICEF iş birliğinde yürütülmüştür. “Okul Gelişimi ve Yönetimi”, “Toplum Temelli Okul Yönetimi”, “Öğretimsel Liderlik”, “İnsan Kıymetleri Yönetimi”, “Maddi Kaynak Yönetimi” ve “Kapsayıcı Eğitim” başlıklarından oluşan 30 saatlik standart eğitim programı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Rehberlik Becerilerinin Geliştirilmesi Programı

Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin rehberlik becerilerinin artırılmasını amaçlayan program Bakanlığımız ile UNICEF iş birliğinde yürütülmüştür. Eğitim içeriklerinin oluşturulmasının ardından okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin rehberlik becerilerinin güçlendirilmesi için rehber öğretmenlere eğitici eğitimleri gerçekleştirilmiştir. Eğitici eğitimlerini takiben eğiticiler tarafından okul öncesi ve sınıf öğretmenlerine mahalli eğitimler verilmiştir.

3.3.1.5. Öğretmen Maaşları

2002-2019 yılları arasında kadrolu öğretmen maaşlarına yönelik bilgiler Tablo 25’te sunulmuştur.

Tablo 25. Kadrolu Öğretmen Maaşları (2002-2019)

Yıllar	Maaş TL	Ek Ders TL	Maaş+Ek Ders TL
2002	470,20	165,00	635,20
2003	560,09	174,00	734,09
2004	636,82	195,00	831,82
2005	698,73	211,00	909,73
2006	823,73	310,00	1.133,73
2007	928,13	333,00	1.261,13
2008	1.196,43	364,00	1.560,43
2009	1.302,98	396,45	1.699,43
2010	1.387,85	421,14	1.808,99
2011	1.592,89	456,67	2.049,56
2012	1.769,19	507,18	2.276,37
2013	1.894,53	543,39	2.437,92
2014	2.148,45	544,80	2.693,25
2015	2.338,83	587,92	2.926,75
2016	2.628,41	659,83	3.288,24
2017	2.891,92	726,60	3.618,52
2018	3.319,98	834,00	4.153,98
2019	3.910,74	979,77	4.890,51

Not: Temmuz 2019 tarihi itibarıyla. (9. derece 1. kademedeki öğretmen maaşı baz alınmıştır.)

01.07.2019 tarihi itibarıyla; Bakanlığımız bünyesinde göreve yeni başlamış 9. derece 1. kademedeki bir öğretmenimizin maaşı 3.910,74 TL, ek ders saat ücreti de 16,32 TL olmuştur. Bu durumda haftada 15 saatten ayda toplam 60 saat ek ders veren öğretmenimize maaşıyla birlikte toplam 4.890,51 TL ödenmektedir.

Tüm öğretmenlere, her eğitim ve öğretim yılı başında ödenen hazırlık ödeneği 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 1.180 TL'dir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nda yer alan 11 hizmet kolundan biri olan “Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri” kolunda faaliyet gösteren sendikalardan Bakanlığımız personeline yönelik olarak kurulan sendika sayısı 26.09.2019 tarihi itibarıyla 43'tür.

Bakanlığımızda 15 Mayıs 2019 tarihinde yapılan yetkili sendika belirleme çalışmaları sonucunda, merkez ve taşra teşkilatından 712.834 personelin “Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri” kolunda faaliyet gösteren sendikalara üyeliği bulunmaktadır.

3.3.2. Öğretim Programları ve Materyalleri Güncelleme Çalışmaları

Ülkemizde ve dünyada yaşanan bilimsel, teknolojik ve sosyokültürel gelişmeler öğrencilerin gelecekte toplumun üretken bireyleri olabilmeleri için gereken nitelikleri değiştirmiştir. Bulduğumuz çağda öğrencilerin sahip olmaları gereken temel bilgi, beceri ve değerleri edindirme süreci de bu doğrultuda önem kazanmıştır.

Eğitim sistemimizin temel amacı; tüm bireylerin yaşamı boyunca kapsayıcı, nitelikli bir eğitime erişimini sağlamak ve düşünme, algılama, problem çözme yeteneği gelişmiş, özgüven ve sorumluluk duygusuna, girişimcilik ve yenilikçilik özelliklerine sahip, demokratik değerleri ve millî kültürü özümsemiş, paylaşma ve iletişime açık, sanat ve estetik duyguları güçlü, teknoloji kullanımına yatkın, üretken ve mutlu bireyler yetiştirmektir. Bu durum, kendilerinden çok şey beklenen ve büyük umutlar bağlanan genç nesillerin daha donanımlı bir şekilde yetiştirilmesi için öğretim programlarının geliştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

2023 Eğitim Vizyonu ve 11. Kalkınma Planı kapsamında öğretim programlarının esnek, modüler ve uygulamalı yapıya kavuşturulması; temel becerilere ilişkin zorunlu derslerin korunması şartıyla derinleşme, kişiselleştirme ve uygulamaya yeterli zaman sağlamak için zorunlu ders saat ve çeşitlerinin azaltılması; tüm eğitim kademelerinde ders çizelgelerinin yeniden yapılandırılması, özel gereksinimli bireylere yönelik müfredatların geliştirilmesi, hayat boyu öğrenme programlarının çeşitliliği ve niteliğinin artırılarak kazanımlarının belgelendirilmesine ilişkin gerekli çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Yabancı dil eğitiminde 2. sınıflardan başlanarak kademeli şekilde 2-12. sınıflarda uygulanmak üzere yeni bir yaklaşım ortaya konulması ve ülke genelinde seviye ve okul türlerine göre çeşitlendirilmiş dil eğitim programlarının uygulanması planlanmaktadır. Bu çerçevede 2-4. sınıflarda “Oyun Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı” ve 5-8. sınıflarda “Farklılaştırılmış Eğitim Modeli” uygulanacaktır. Bu modelde öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerine göre bireysel öğrenme gereksinimleri ön plana alınacaktır. 9-12. sınıflarda ise lise türüne göre “Özel Amaçlı İngilizce Modeliyle” ilgili İngilizce dil becerisi/becerileri öncelikli olarak geliştirilecektir. Disiplinler arası yaklaşımla matematik, fen, sosyal bilgiler ve görsel sanatlar gibi farklı disiplinlerin İngilizce dil eğitimine entegrasyonu sağlanarak öğrencilerin yabancı dil kullanımlarını farklı alanlara aktarmaları mümkün kılınacaktır.

3.3.2.1. Okul Öncesi Eğitim İlkokul ve Ortaokul Öğretim Programları

Temel eğitimde tüm çocuklarımızın tutum, değerler ve bilimsel düşünmeyi kademelerine uygun olarak içselleştirebilecekleri, bilgiden ziyade görgü temelli bir müfredat anlayışı benimsenmektedir.

Bu doğrultuda 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında seçmeli ders kapsamında Çince, drama, görsel sanatlar, müzik, halk kültürü, iletişim ve sunum becerileri, matematik uygulamaları, medya okuryazarlığı, okuma becerileri, bilişim teknolojileri ve yazılım, spor ve fiziki etkinlikler ile yazarlık ve yazma becerileri derslerine ait öğretim programları güncellenerek yürürlüğe konulmuştur.

Önümüzdeki süreçte ilkokul düzeyinde eğitim ve öğretimin Türkçe, matematik ve kültür-sanat-spor ekseninde şekillenmesi öne çıkarılacaktır. Bu bağlamda Türkçenin korunması ve geliştirilmesi, temel eğitimin omurgası olarak ele alınacak, öğrencilerin Türkçenin inceliklerini tanımalarını sağlayan, Türkçeyi özenli ve bilinçli biçimde kullanmalarını destekleyen bir öğrenme-öğretme süreci inşa edilecektir. Tüm bu beklentiler 21. yüzyıl becerileriyle tutarlı olacak, uluslararası araştırma ve standartlar da göz önünde bulundurulacaktır. İlkokul müfredatlarının çocukların ilgi, yetenek ve mizaçlarına uygun olarak iyileştirilmesi çalışmaları yapılacak, ilkokul ve ortaokullarda çocuğun bütüncül gelişimi esas alınarak, ders sayısı ve ders çizelgeleri yeniden yapılandırılacaktır.

Eğitim ve öğretim programları ile materyallerine yönelik yapılan çalışmalar kapsamında öğretmen, öğrenci ve velilerimizden gelen dönütler doğrultusunda gerekli görülmesi halinde güncellemeler ve yeniden hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Bu bağlamda 2019-2020 eğitim ve öğretim yılından itibaren ilk okuma yazma öğretimi tırnaksız dik temel harflerle yapılmaya başlanmış, bu konuda Türkçe Dersi Öğretim Programında gerekli uyarlamalar yapılmıştır.

Okul öncesi, ilkokul ve ortaokul öğrencilerimizin okullarımızda serbest etkinlikler saati ve ders dışı zamanlarını daha etkili geçirebilmeleri; yaratıcı, eleştirel, çok yönlü düşünebilmelerine katkıda bulunmak amacıyla Satranç Öğretim Programları uygulanmaya başlanmıştır.

Öğrencilerin eğitim gördükleri bölgenin her türlü özelliğini yakından tanınmasına olanak sağlamak amacıyla ortaokullarda uygulanan “Şehrimiz...” dersi öğretim programına uygun olarak 81 il millî eğitim müdürlüğünde oluşturulan ve alandan öğretmenlerimizin görevlendirildiği komisyonlarca her ille özgü olmak üzere “Şehrimiz...” dersi materyallerinin hazırlık çalışmaları da devam etmektedir.

İlkokul öğrencilerinin bilişim teknolojilerinin doğru, etkili ve güvenli kullanımına ilişkin farkındalık kazanmaları, teknolojiyi iletişim ve araştırma amacıyla kullanmaları, bilişim teknolojilerini kullanarak ürün geliştirme, bilgi işlemsel düşünme, mantıksal sorgulama, problem çözme ve algoritma tasarlama gibi beceriler kazanmaları ve bu sayede dijital yetkinliklerinin artırılması kapsamında “Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (1-4. Sınıflar) Öğretim Programı” ile programa yönelik materyal ve tanıtım videoları hazırlanmıştır.

İlkokul ve ortaokullarda uygulanan derslere yönelik simülasyon, animasyon, video, ses, infografik, infovideo, eğitsel oyun, etkileşimli uygulama, 3 boyutlu uygulamalar gibi gerçek yaşamla bağlantılı dijital içerik geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

3.3.2.2. Ortaöğretim Programları

Ortaöğretimin değişen dünyanın gerektirdiği becerileri sağlaması ve değişimin aktörü olacak öğrenciler yetiştirilmesi için yapısal ve bütüncül bir dönüşüme gereksinim duyulmaktadır. Bu değişim ve dönüşüm sürecinde ortaöğretim sistemi; süreç odaklı, akademik becerilerle birlikte diğer gelişim alanlarını da dikkate alan, bireysel farklılıklara duyarlı, teknolojinin doğru ve etkin olarak kullanıldığı, çevresine ve öğrencilerine değer katan bir yapıya kavuşturulacaktır. Bu becerilerin kazandırılması için müfredatlar birçok açıdan değerlendirilecek ve iyileştirilecektir. İyileştirmelerde 21. yüzyılın gereksinimleri doğrultusunda güncellemeler yapılacaktır. Ayrıca sertifika/beceri paketleri sayesinde öğrencilerin mesleklerle ilgili farkındalığını artırmaya yönelik adımlar atılacaktır.

2023 Eğitim Vizyonu kapsamında ortaöğretimde müfredatın esnek ve modüler olarak yapılandırılması, ders çizelgesine bağlı olarak zorunlu ders saatleri ve çeşitliliğinin azaltılması ve derslerin yükseköğretimle uyumlu hâle getirilmesi; öğrencilerin ilgi, yetenek ve mizaçlarına göre seçmeli ders yapısının oluşturulmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir. Alan seçiminin 9. sınıfta başlatılmasına yönelik gerekli çalışmalar tamamlanacak, ortaöğretimdeki alan derslerinin haftalık ders çizelgesindeki yeri ve ağırlıkları yeniden tasarlanacaktır. 12. sınıflar için, pilot bölgelerden başlamak üzere yükseköğretime hazırlık ve oryantasyon programı düzenlenecektir.

Fen ve sosyal bilimler lise türlerinde ders çizelgeleri ve ders dağılımları, bilimsel araştırma ve uygulamalara zaman tanıyacak biçimde iyileştirilecektir. Uygulanan müfredat yapısı, fen ve sosyal bilim alanlarındaki disiplinlere göre öğrencilerin derinlik kazanması doğrultusunda düzenlenecektir. Ortaöğretimde öğrencilerimize sertifikaya dayalı bilişim ve iş dünyasına ilişkin yeterlilikler kazandırılacaktır.

3.3.2.3. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Programları

Mesleki ve teknik eğitimde öğrencileri diplomaya götüren kazanıma dayalı modüler yapıda öğretim programları uygulanmaktadır. Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında uygulanan haftalık ders çizelgeleri ve çerçeve öğretim programları; eğitim politikaları, eğitim kurumları ve uygulayıcılardan alınan geri bildirimler, değişen ve gelişen teknolojiler, iş piyasası ihtiyaçları, ulusal ve uluslararası standartlar ile ulusal yeterlilikler, Avrupa Yeterlilik Çerçevesi, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, protokoller, araştırma-geliştirme raporları, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve diğer kurum/kuruluş verileri referans alınarak Bakanlığımız, ilgili kurum/kuruluşlar, sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversite temsilcilerinin katılımları ile güncellenmekte veya ihtiyaç duyulan yeni öğretim programları geliştirilmektedir. Bu kapsamda mesleki ve teknik Anadolu liselerinde uygulanan 55 alan ve 203 dal ile mesleki eğitim merkezlerinde eğitimi verilen 27 alan ve 142 dala ait çerçeve öğretim programları, haftalık ders çizelgeleri ve ekleri hazırlanmış, sektörden gelen talepler doğrultusunda moda ve tasarım teknolojisi, makine teknolojisi ve bilişim alanları güncellenmiştir.

Mesleki ve teknik eğitimde sektörle iş birliğini artırma kapsamında ASELSAN ve İstanbul Teknik Üniversitesi ile Mesleki ve Teknik Eğitim İş Birliği Protokolleri, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi ile de Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü imzalanmıştır. Yapılan protokoller kapsamında mesleki ve teknik Anadolu liselerinde Anadolu Meslek Programı Geleneksel Türk Sanatları Alanı Çerçeve Öğretim Programı geliştirilerek uygulamaya konulmuştur. Protokol kapsamındaki mesleki ve teknik Anadolu liselerinde uygulanmak üzere geliştirilen Anadolu Meslek Programı Konaklama ve Seyahat Hizmetleri, Yiyecek İçecek Hizmetleri ve Eğlence Hizmetleri Alanları Çerçeve Öğretim Programları uygulamaya konulmuştur. Mesleki ve teknik Anadolu liselerine yönelik olarak "Savunma Elektronik Sistemleri" dal programı geliştirilerek Elektrik-

Elektronik Teknolojisi Alanı Çerçeve Öğretim Programına, "Savunma Mekanik Sistemleri" ve "Mikromekanik" dallarına ait programlar geliştirilerek Makine Teknolojisi Alanı Çerçeve Öğretim Programına eklenmiştir. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde okuyan öğrencilerin yabancı dil becerilerini geliştirmek için hazırlık sınıfı bulunan Anadolu Teknik Programı Haftalık Ders Çizelgeleri hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Mesleki eğitim merkezi öğrencilerinin açık lise vasıtasıyla diploma alma imkânlarının yanında öğrenim gördükleri merkezde diploma almalarına yönelik olarak gerekli düzenlemeler yapılmış ve “mesleki eğitim merkezleri” haftalık ders çizelgeleri güncellenerek uygulamaya konulmuştur.

Mesleki ve teknik eğitime yönelik var olan toplumsal algıyı değiştirmeyi hedefleyen, öğrencilerin mesleki ilgi ve yeteneklerini tespit eden ve çocuklarla ailelerini bu doğrultuda yönlendiren, akademik ders yoğunluğunun azaltıldığı, mesleki ders içeriklerinin güncellendiği, öğretmenlerin iş başında eğitim olanaklarının artırıldığı, 2023 hedefleriyle uyumlu bir sistem oluşturulması planlanmaktadır.

Bakanlığımız ile Kültür ve Turizm Bakanlığı iş birliğiyle Geleneksel Türk Sanatlarının yaşatılması, gelecek nesillere aktarılması ve turizm alanında istihdamın artırılmasını sağlamak amacıyla yapılan protokol kapsamında “Geleneksel Türk Sanatları Alanı Çerçeve Öğretim Programı” geliştirilmiş, Hüsn-i hat, Tezhip, Minyatür, Çini, Ebru, Kalemişi, Kâti’ ve Cilt sanatlarında İstanbul Çağaloğlu Geleneksel Türk Sanatları Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde eğitim ve öğretime başlanmıştır. Ayrıca, turizm programları, yabancı dil ağırlıklı olarak güncellenmiştir.

Ülkemizde kurulması planlanan nükleer güç santralleri ile enerji arz güvenliğinin sağlanması, enerji sektöründe sera gazı salınımının azaltılması, nükleer alanda sanayinin güçlendirilmesi, bilimsel ve teknolojik gelişmenin sağlanmasına yönelik nükleer enerji konusunda bilinç oluşturulması amacıyla öğretim programı geliştirme çalışması tamamlanmıştır.

3.3.3. Ders Kitapları ve Materyalleri İnceleme Süreci

Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği ile birlikte öğretim materyalleri ve ders kitapları inceleme/değerlendirme süreci yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerle birlikte taslak ders kitaplarının inceleme ve değerlendirme işlemlerini alanında uzman öğretmen ve akademisyenler tarafından bilimsellik, objektiflik ve şeffaflık esasına dayalı olarak elektronik ortamda “panel sistemi” ile gerçekleştirilmektedir. Öğretim materyalleri ve ders kitapları inceleme/değerlendirme süreci panel sistemi ile etkili bir şekilde yürütülmeye devam etmektedir.

Panel sisteminde ders kitaplarının; Anayasada ve Millî Eğitim Temel Kanununda açıkça hükme bağlanmış eşitlik ilkesini gözeterek, temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşımla hazırlanması, konuların işlenişinde ya da örneklerde insanların ve olayların sunulmasında toplumsal eşitlik ilkesinin gözetilmesi, içerikte ve görsel öğelerde bireylerin hak ve özgürlüklerini ihlal edecek unsurlar bulunmaması, insan haklarına aykırı, ayrımcılık ve önyargı niteliği taşıyan ifadeler kullanılmaması, taslak ders kitabında kullanılan birey adlarının eşitlik ve genellik ilkesinin gereği olarak, toplumda kullanılan adlardan dengeli biçimde seçilmesi, toplumun yalnızca belirli bir kesimini temsil edecek şekilde kullanılmaması, verilen örneklerde ve kullanılan karakterlerde cinsiyet açısından makul bir denge gözetilmesi, anlatım, görsel öge ve çizimlerde toplumun değer yargıları, giyim ve hayat tarzının doğru olarak yansıtılması, toplumun bir kesimini, herhangi bir siyasi

görüşü ya da düşünce biçimini küçük düşüren veya önyargı oluşturabilecek anlatımlara yer verilmemesi yönleriyle incelenmesi esastır. Bu esaslar çerçevesinde yürütülen ders kitabı inceleme/değerlendirme süreci gerek işleyiş gerekse incelemedeki kriterler bazında standardize edilmiştir. Bu süreç zarfında panel sisteminin geliştirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Başkanlığımızca 894 kitap başvurusu alınmış, ön inceleme ve panel süreci sonunda 248 kitap, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle okutulmak üzere kabul edilmiştir.

3.3.4. Türkçe Söz Varlığı Projesi

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan Türkçe Söz Varlığı Projesi ile ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin söz varlığını tespit etmek ve geliştirmek; öğretim programları, ders kitapları ve eğitim ve öğretime yönelik kültür kitaplarının yazımı ile dijital yapımlarda esas alınabilecek sınıf ve kur seviyelerine göre tasnif edilmiş söz varlığı listeleri ve sözlükleri oluşturmak amaçlanmaktadır.

Türkçe Söz Varlığı Projesi üç aşamadan oluşan bir projedir. Bu kapsamda birinci aşamada “Yazılı Öğrenci Derlemi Projesi”, ikinci aşamada “Çocuk ve İlk Gençlik Yayınları Derlemi Projesi”, üçüncü aşamada ise “Sözlü Öğrenci Derlemi Projesi” gerçekleştirilecektir.

Proje ilkökul, ortaokul ve lise düzeyindeki öğrencilerin yazılı dile dayalı olarak kullandıkları sözcükleri ve bu sözcüklerin sıklık ve yaygınlık oranlarının belirlenmesi, sıklık listelerinin sınıflar düzeyinde nasıl farklılaştığının ortaya koyulması, öğrencilerin sözcük listelerinin sınıflandırılmasına yönelik normlar belirlenmesi, hiyerarşik/tematik ilişki ağlarının oluşturulması ve yayınlarda en sık kullanılan sözcükler ile öğrencilerin kullandıkları sözcüklerin belli ölçütlere göre karşılaştırılmasını hedeflemektedir.

Türkçe Söz Varlığı Projesi kapsamında konuyla ilgili çalışmalar için Eskişehir’de pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Uygulama kapsamında il merkezindeki 5 ilkokul, 5 ortaokul ve 5 lise olmak üzere toplam 15 okuldan veri toplanmıştır. Toplam 2.314 öğrenciden alınan verilerin sayısallaştırılması işlemleri devam etmekte olup pilot uygulama sonuçları doğrultusunda ana çalışma yapılması planlanmaktadır.

3.3.5. Destekleme ve Yetiştirme Kursları

2015-2016 eğitim ve öğretim yılında ortaokul, ortaöğretim ve mezun öğrencilerimize yönelik başlamış olan destekleme ve yetiştirme kursları, her eğitim ve öğretim yılında olduğu gibi 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında da devam etmektedir. Bu kurslar, öğrencilerin derslerde edindikleri kazanımları pekiştirmelerine katkı sağlamak, özel ilgi ve yeteneklerini geliştirmek amacıyla günden güne artan taleple hizmet sunmaya devam etmektedir.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılı “I. Dönem, II. Dönem ve Yaz Dönemi Destekleme ve Yerleştirme Kursları” için toplam 51.231 kurs merkezinde 8.925.966 öğrenci ve kursiyere eğitim ve öğretim hizmeti sunulmuştur. 26.012’si ücretli, 521.148’i kadrolu olmak üzere toplam 547.160 öğretmeni bu kurslarda görev almıştır.

3.3.6. İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP)

İlkokullarda Yetiştirme Programı ilkokulların 3. sınıfına devam eden, eğitim ve öğretim yılı içinde çeşitli nedenlerle “okuma, okuduğunu anlama, yazma becerileri ve doğal sayılar, doğal sayılarda dört işlem” öğrenme alanlarında kazanımlara yeterli düzeyde ulaşamadığı belirlenen öğrencilerin bu alanlardaki eksik öğrenmelerinin giderilmesini amaçlayan bir programdır.

Program, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 81 ilde 3 ve 4. sınıfta uygulanmaya başlanmıştır. İYEP’e dâhil olan öğrencilerde okuma, yazma ve matematik alanında temel becerilerde beklenen düzeyde artış görülmüştür. Bu alanda verilen eğitimin kalitesinin artırılması amacıyla 81 il düzeyinde eğitimler düzenlenmiştir. Program kapsamında Türkçe ve matematik derslerinden eğitim materyalleri ve ölçme araçları geliştirilmiş, e-Okul alt yapısı üzerinde İYEP İşlemleri Modülü kurulmuştur.

3.3.7. Fiziki Altyapı

Doğal nüfus artışının etkisi ve okullaşma oranlarının artırılmasına yönelik çalışmalar sonucunda okula devam eden öğrenci sayısında her yıl önemli artışlar gerçekleşmektedir.

Derslik sayısı ve donanım, öğrencilerimize en uygun eğitim ortamlarının sağlanması hedefini en çok etkileyen hususların başında gelmektedir.

Eğitim Tesisleri ve Altyapı

Millî eğitimin genel ve özel amaçları doğrultusunda, toplumun her ferdine yetenekleri ölçüsünde kaliteli eğitim ortamının sağlanması öncelikli hedeflerimizdendir. Eğitimin öncelikli alan olarak değerlendirilmesiyle birlikte toplumda oluşan farkındalık sonucunda son yıllarda sürekli artan eğitim ihtiyacının karşılanması ve kaliteli eğitimin toplum hizmetine

sunulması, eğitime daha çok kaynak ayrılmasının yanı sıra, eğitime ayrılan sınırlı kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması ile sağlanabilmektedir.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılında örgün ve yaygın resmî okul sayımız 55.467'ye derslik sayımız da 578.338'e ulaşmıştır.

Bu gelişmeler çerçevesinde genel bütçe kaynağı dışında bütçe dışı kaynaklar da harekete geçirilerek hayırsever kişi, kurum ve kuruluşların katkıları ve düzenlenen kampanyalarla 2003 yılından bu yana 51.912 derslik yaptırılmıştır.

Tablo 26. Okul Sayıları ve Derslikler (Resmî) (2018-2019)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Okulöncesi (*)	5.317	19.901
İlkokul	22.931	227.694
Ortaokul	16.874	160.603
Açık Ortaokul	1	-
Ortaöğretim	8.914	163.153
Açıköğretim Lisesi	3	-
Yaygın Eğitim	1.427	6.987
Toplam	55.467	578.338

(*) Okul öncesi eğitimde bünyesinde anasınıfı bulunan 19.919 resmî okul toplam okul sayılarına dâhil edilmemiştir.

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2018-2019.

Ana sınıfı derslik sayısı bulunduğu kurumların derslik sayısında gösterilmiştir.

2003 yılından itibaren hayırseverlerimizin yaptırdığı derslikler dâhil olmak üzere toplam 315.884 derslik tamamlanarak eğitim ve öğretim hizmetine sunulmuştur.

Tablo 27. Yapılan Derslik Sayıları (2003-2019)

Yıl	İlköğretim (Anaokulu/Anasınıfı Dahil)	Ortaöğretim (Mesleki ve Teknik Eğitim Dahil)	Yaygın Eğitim	Hayırsever	Toplam
2003	14.569	553	131	-	15.253
2004	18.355	2.476	104	7.143	28.078
2005	21.207	683	155	6.653	28.698
2006	20.049	1.336	114	6.744	28.243
2007	11.146	928	124	3.530	15.728
2008	14.674	716	42	1.358	16.790
2009	7.452	1.720	48	624	9.844
2010	11.598	2.725	27	2.967	17.317
2011	4.974	1.763	54	3.011	9.802
2012	10.255	4.300	72	4.079	18.706
2013	9.826	3.849	125	3.466	17.266
2014	18.857	6.812	68	3.011	28.748
2015	9.158	4.468	1	1.518	15.145
2016	9.200	7.781	12	2.985	19.978
2017	6.763	5.364	221	2.057	14.405
2018	9.212	6.910	368	1.817	18.307
2019	8.088	4.217	322	949	13.576
TOPLAM	205.383	56.601	1.988	51.912	315.884

Not: Hayırseverler, Dünya Bankası Kredisi, Avrupa Birliği Hıbesi, Millî Piyango İdaresi, İMKB, Türk Telekom A.Ş. ve TOKİ kaynakları ile yaptırılan derslik sayıları dâhil edilmiştir. 15.10.2019 tarihli veriler baz alınmıştır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının eğitim ortamlarının geliştirilmesi amacıyla, 2020 yılında 5 adet eğitim yapısı için (spor lisesi, güzel sanatlar lisesi, küçük tip bilim sanat merkezi, turizm otelcilik programı uygulayan mesleki ve teknik Anadolu lisesi, mesleki eğitim merkezi) proje çalışılması planlanmaktadır. Çalışılması planlanan projeler, ekonomiklik, enerji verimliliği, emniyet, ergonomi, erişilebilirlik ve estetik kriterleri temel alınarak hazırlanacaktır.

Eğitim yapılarında enerji tasarrufu sağlanabilmesi ve eğitim yapılarının kendi enerjisini üretebilmesi amacıyla yapılacak çalışmalar kapsamında, 2020 yılında 32 derslikli bir okulun enerji verimli olarak tasarlanması planlanmaktadır.

Eğitim yapılarına ait kültür mirasımızın bilimsel esaslar doğrultusunda korunmasına öncülük etmesi ve araştırmacılara kaynak oluşturabilmesi amacıyla tarihi eğitim yapılarına ilişkin örnek rölöve çalışmaları yaptırılması planlanmaktadır. Bu kapsamda tarihi okul binalarının bütün boyutlarının üç boyutlu lazer tarama sistemleriyle ölçülmesi; plan, kesit ve görünüşünün modellenerek aslına uygun bir şekilde Bakanlık envanterine alınması hedeflenmektedir. 2020 yılında 6 tarihi eğitim yapısının rölöve çalışmasının yapılması planlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından tasarım - beceri atölyeleri ve ğretmen odalarının i mekân tasarımları tamamlanmıştır. Eğitim yapılarına ait diğer alanların (derslik, yatakhane, kütüphane, yemekhane, beden eğitimi salonu, çok amaçlı salon vb.) i mekân tasarımlarının geliştirilmesi doğal yaşam, renk, akustik, aydınlatma, malzeme, enerji yönetimi ve mekân algısı üzerinden planlanmaktadır.

Bakanlığımız yatırımlarında kullanılması amacıyla ülke genelinde gönüllü mimarlık ve mühendislik ofislerinin katkı sağlayacağı, farklı tür ve derecede eğitim yapılarına ait alternatif proje havuzu oluşturulacaktır. Bu kapsamda web tabanlı bir kampanya başlatılarak, gönüllü mimarlar tarafından Bakanlığımıza sunulmak üzere proje hazırlanmasının sağlanması, sunulan projelerin değerlendirilmesi için niversiteler, özel sektör ve kamu iş birliği ile bir hakem kurulu oluşturulması, hakem kurulu tarafından uygun görülen projelerin Bakanlık envanterine alınmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Tasarım-beceri atölyelerinin uygulamaya yönelik tasarımları ve teknik şartnameleri hazırlanarak valiliklere gönderilmiştir. Bakanlığımızın 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan takvime göre, tasarım-beceri atölyelerinin yaygınlaştırılması amacıyla 2020 yılında orta ölçekli planlama yapılarak tüm ilçelerde en az 1 adet okulda olmak üzere toplamda 10.000 adet tasarım-beceri atölyesi kurulması planlanmaktadır.

Fiziki altyapıyı geliştirme ve Ar-Ge çalışmaları kapsamında anaokullarının iç mekân kalitesini artırma ve öğrencilerin malzeme açısından daha sağlıklı ve sıcak ortamlarda eğitim görmeleri düşüncesiyle %100 ahşap malzemeler kullanılarak anaokulu mimari proje geliştirme çalışmaları yürütülmüştür.

Çocuklarımıza ve gençlerimize günümüzün ve geleceğin ihtiyaçları doğrultusunda, nitelikli ve ileri bir eğitimin verilebilmesi için öğretim programlarını destekleyen eğitim materyalleri, ders ve laboratuvar araç-gereçleri gibi, en son teknolojilere haiz eğitim ortamlarının sağlanması yönünde çalışmalara devam edilmektedir.

Güncellenen ders programları doğrultusunda derslerde kullanılan araç-gereçlerin tanımlanması ve standartlarının belirlenmesine yönelik olarak “Derslik/Pansiyon Donatım ve Ders Araç-Gereçleri Standartları” belirlenen malzemeler için prototip geliştirme çalışmaları yürütülmektedir.

Ayrıca gelişen teknolojilerden gerektiği şekilde ve amaca uygun olarak yararlanabilmek, öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığını geliştirmek ve eğitim ve öğretimde atılan adımları kütüphaneleri etkili kullanarak desteklemek amacıyla okul kütüphanelerine yenilikçi bir bakış açısı getirilmiştir.

Zenginleştirilmiş kütüphaneler; bilgisayar, zekâ oyunları, okuma ve dinleme materyallerinin bir arada bulunduğu, sesli ve elektronik kitaplar gibi alternatif okuma seçeneklerinden öğrencilerin faydalanabildiği, taşınabilir tekerlekli raflarıyla, ahşap ve kumaş malzemelerle kaplanmış duvarlarıyla, estetik ve pedagojik açıdan uygun renkleriyle çocuklarda okuma alışkanlığı ve zevki uyandırarak onları kütüphaneye çekecek mekânlar şeklinde tasarlanmıştır.

İlköğretim ve ortaöğretimde biyoloji, fen bilgisi, fizik, kimya, mesleki uygulama laboratuvarı ve yabancı dil laboratuvarı sayısı 2002-2003 eğitim ve öğretim yılında 21.849 iken 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 53.815'e ulaşmıştır.

Özel Okul ve Derslik Sayıları

Tablo 28. Özel Okul Verileri (2018-2019)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı
Örgün Eğitim	12.809	134.664
Okulöncesi	5.352	27.066
İlkokul	1.808	29.295
Ortaokul	2.060	26.969
Ortaöğretim	3.589	51.334
Yaygın Eğitim	14.252	92.126
Genel Toplam	27.061	226.790

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri 2018-2019.

Not: T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Bağlı özel okul öncesi kurumlar dâhil edilmiştir.

Özel okula dönüşmek isteyen dershanelere yirmi beş yıla kadar arsa tahsisi veya on yıla kadar bina kiralama imkânı tanınmıştır. Ayrıca özel öğretim kurumları mevzuatında değişiklik yapılarak, okula dönüşme taahhüdünde bulunan özel dershanelerin 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı sonuna kadar buldukları binalarda okul olarak faaliyet göstermelerine imkân tanınmıştır. 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı sonu itibarıyla dershanelerin dönüşüm süreci tamamlanmıştır.

3.3.8. Güvenli Okul Projesi

Geleceğimizin teminatı çocuklarımızın güvenli bir eğitim ve öğretim hayatı geçirmelerini, muhtemel şiddet olayları ile madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklardan korunmalarını sağlamak amacıyla Bakanlığımız ile İçişleri Bakanlığı arasında “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır. Protokol kapsamında Emniyet Genel Müdürlüğünce güvenlik, konum ve altyapı uygunluğu dikkate alınarak belirlenen 762 okul ile İller İdaresi Genel Müdürlüğünce belirlenen 1.000 okulda “Güvenli Okul Projesi” uygulamalarına başlanmıştır. Proje kapsamında 2019 yılı itibarıyla 752 okulumuz Emniyet Genel Müdürlüğü Kent Güvenliği Yönetim Sistemine (KGYS) entegre edilmiştir.

3.3.9. İş Sağlığı ve Güvenliği

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) hizmetleri hakkında, tüm hizmet birimlerimizin katılımıyla çalıştay yapılmış, Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri modellenmiştir.

Bakanlığımız İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulunun kararı ile 81 ilimizde “il işyeri sağlık ve güvenlik birimleri” ve ilçelerde “iş sağlığı ve güvenliği büroları” oluşturulmuştur. 2020 yılına kadar okul ve kurumlarımızda İSG servislerinin oluşturulması sağlanacaktır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı birimleri ile okul ve kurumların risk analizi ve değerlendirmesi yapılmıştır. Öğrencilerimizin okul bina ve eklentilerinde, çevresinde ve eğitim ortamlarında karşılaşacakları muhtemel tehlike ve risklere karşı okul ve kurumların alacağı koruyucu ve önleyici tedbirler belirlenmiştir.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı birimlerinde kullanılan iş ekipmanlarının periyodik kontrollerini gerçekleştirmek için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında “İş Ekipmanlarının Periyodik Kontrollerini Yapmaya Yetkili Kişilerin Eğitimlerine İlişkin İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır. Bu kapsamda 67 ilde 170 periyodik kontrol uzmanı görevlendirilmiştir.

3.3.10. Sıfır Atık Projesi

Okul ve kurumlarımızda ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi çerçevesinde “Sıfır Atık Projesi” başlatılmıştır. Böylelikle öğrenci ve personelimize israfın önlenmesi, kaynakların daha verimli kullanılması, oluşan atık miktarının azaltılması ve atıkların geri dönüşümünü kapsayan atık önleme yaklaşımı kazandırılmaktadır.

3.3.11. FATİH Projesi

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm vizyonu; “bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası hâline gelmiş, bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmak” şeklinde belirlenmiştir. Bu doğrultuda Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'yle, her öğrencinin küresel rekabette sahip olması gereken 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılması ve geleceğin insanının bugünden yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Eğitim Bilişim Ağı (EBA), eğitim kalitesinin ve fırsat eşitliğinin artırılmasını ve başarı düzeyinin geliştirilmesini hedefleyen FATİH Projesi'nin önemli bileşenlerinden biridir.

Eğitim ve öğretim sürecinde bilişim teknolojileri vasıtasıyla eğitim içeriklerinin etkin kullanılmasını sağlamak amacıyla kurulan EBA; sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve incelemeden geçmiş doğru içeriklerin bulunduğu sosyal bir eğitim platformudur. Bu platformda öğretim programları, bilgi teknolojileri destekli öğretime uyumlu hâle getirilmiş eğitsel içerikler olarak sunulmaktadır.

Öğretmenlerin EBA'ya katkı sağlayabilmesi ve e-içerikler geliştirebilmesi amacıyla yüz yüze ve uzaktan eğitim yöntemleriyle eğitimler düzenlenmektedir.

Öğretmenlerimizin de katkı ve destekleriyle zenginleştirilen video, simülasyon, ses, görsel, animasyon, e-kitap, etkileşimli sözlük, e-dergi, sunum dosyası, eğitsel oyun türlerinden oluşan zengin içerikleri öğretmen, öğrenci ve velilere tamamen ücretsiz olarak sunan EBA, kısa zamanda K12 düzeyinde dünyanın eğitim portalları arasında yerini almıştır. EBA'ya öğrencilerimiz ve öğretmenlerimiz her zaman, her yerden internet üzerinden ulaşabilmektedir.

Görme engelli bireyler için hazırlanan sesli kitaplar ve işitme engellilere yönelik hazırlanan öğrenme materyalleri, EBA'ya yüklenmiştir. Ayrıca bu ders içerikleri fiziki ortamda da çoğaltılıp (CD, DVD vb.) öğrencilere ulaştırılmaktadır. Tablet bilgisayarlara da yüklenebilen bu içeriklerin çevrimiçi olarak güncellenmesi hizmeti, engelli bireyler için sürdürülen hizmetlerden biridir.

“Eğitimde tek adres” sloganıyla yola çıkan EBA, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları (STK), üniversiteler, belediyeler ve özel sektör tarafından geliştirilen içerikleri de bünyesine almakta ve hedef kitleye ulaştırmaktadır.

Özgür ve sınırsız kullanım olanağı sunması ile de fırsat eşitliğini sağlamada önemli bir bileşen hâline gelen EBA'nın yazılım ve içeriklerinin güncellenmesi, zenginleştirilmesi ve geliştirilmesi için donanım altyapısının daha da güçlendirilmesi zorunluluk hâline gelmiştir.

2023 Eğitim Vizyonunda içerik normları ve kalite standartlarının tüm olası kullanım senaryolarını destekleyeceği Ulusal Dijital İçerik Arşivi oluşturulması hedeflenmiştir. Bu kapsamda mevcut içerikler yeniden ele alınarak tüm kullanım senaryolarının desteklendiği kategorik sınıflandırma yapılmaktadır. Ayrıca pedagojik yaklaşımı kuvvetli, kavramsal derinliği önde tutan, konu bütünlüğü taşıyan, yüksek etkileşimli ve kazanım odaklı materyalleri kapsayan dijital içerikler EBA kapsamında dijital içerik havuzu olarak yaygın kullanıma sunulmuştur.

Önümüzdeki 3 yıllık dönem hedef alınarak EBA kapsamında ilkökul, ortaokul ve lise seviyelerinde dijital eğitim içerikleri, fiziksel ortamda gerçekleştirilmesi zor olan interaktif deneyler, soyut kavramların görselleştirildiği canlandırmalar, simülasyonlar, oyunlar ve etkileşimli kitapların tasarımına ağırlık verilmiş, öğretmenlere bunların etkin kullanımıyla ilgili destek materyaller sunularak, dijital materyallerin ana öğretim materyali olarak kullanılması yaygınlaştırılmaktadır.

EBA üretim süreci 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında içerik ve nitelik yönelimli bir bakış açısıyla yeniden ele alınmıştır. Çocuklarımızın bilişim teknolojilerini çevrimiçi ve çevrimdışı ortamlarda “üretim”, “sorunlara çözüm geliştirme” ve “tasarımları hayata geçirme” aracı olarak kullanmaları hedefi kapsamında içerik çeşitliliğini desteklemek için ülke çapında içerik geliştirme ekosistemi oluşturulmaktadır.

Öğretmenlerimizin dijital eğitim konusunda kendilerini geliştirmelerine yönelik olarak istedikleri zaman faydalanabilecekleri içerikleri geliştirmeleri için çevrimiçi atölyeler düzenlenmektedir. Bu kapsamda EBA'da öğretmenlerimizin kendi ders içeriklerini elektronik özellikle hazırlamaları için içerik geliştirme araçları sunulmuştur.

Yabancı dil eğitiminde 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında EBA üzerindeki içerik havuzu genişletilmiştir. Yeni süreçte 2. sınıflardan başlayarak kademeli olarak 2-12. sınıflarda uygulanmak üzere yeni bir yaklaşım ortaya konularak ülke genelinde, seviye ve okul türlerine göre çeşitlendirilmiş dil eğitim programları, ulusal ve uluslararası yayıncılardan temin edilerek EBA Yabancı Dil Portalı üzerinden kullanıma sunulmaktadır.

FATİH Projesi kapsamında 432.288 adet etkileşimli tahta okullarımıza kurulmuştur. 2019 yılı sonuna kadar yaklaşık 700 okul için 11.000 adet etkileşimli tahtanın kurulumu tamamlanacaktır.

15.103 okulda 1.015.078 adet uç kurulumu yapılmıştır. Altyapısı tamamlanan okullara Sanal Özel Ağ (Virtual Private Network -VPN) internet erişimi verilmektedir. Bakanlığımız ile TÜRKSAT Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. arasında "Okullara Uydu Üzerinden İnternet ve Teknik Destek Hizmeti Sözleşmesi" imzalanmıştır. ADSL veya fiber optik kablo altyapısı bulunmayan bölgelerde yer alan okulların dijital eğitim içeriklerine erişimi için uydu internet erişimi sağlanmaktadır. Uydu internetine alternatif olarak daha yüksek kapasiteli, nitelikli ve ekonomik çözüm yöntemi olarak GSM şebekesi üzerinden 2.800 okula internet erişimi verilmektedir.

Bilimsel veriye dayalı ve kanıt tabanlı politika üretilmesine katkı sağlayabilmek, çalışmaların sahadaki yansımalarını etkin bir şekilde izlemek ve değerlendirmek gerekçesiyle, ulusal ve uluslararası proje geliştirme çalışmalarına ihtiyaç analizi niteliği oluşturacak öncelikli

konularda nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı araştırmalar gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2019 yılında 6 araştırma tamamlanmıştır. İlerleyen süreçlerde de bu amaca katkı sağlayacak araştırma çalışmaları planlanmaktadır. Ayrıca, eğitimde yenilikçi uygulamalar ve teknoloji kullanımına yönelik ulusal-uluslararası kurum ve kuruluşlarla iş birliği ve koordinasyon sağlanacaktır.

Eğitim teknolojileriyle ilgili faaliyet gösteren ve diğer ülkelerin eğitim bakanlıklarının dâhil olduğu kuruluşlar, projeler ve çalışma grupları ile iş birliği ve ortaklık gerçekleştirilmektedir. AB kaynaklı uluslararası kuruluşlar ile ortak projeler gerçekleştirilecektir.

Bakanlığımızın eğitim teknolojileri alanında yaptığı örnek teşkil eden faaliyetleri paylaşmak, FATİH Projesi'ne bilimsel ve akademik katkı sunmak ve eğitim teknolojileri alanında yapılacak olan yeni araştırmalara yön vermek amacıyla FATİH Projesi Eğitim Teknolojileri Zirvesi düzenlenmektedir. Dördüncüsü 2018'de düzenlenen Zirve'de; öğretmen, akademisyen, öğrenci, özel sektör temsilcisi, eğitim teknoloğu, STK temsilcisi ve karar vericiler bir araya gelerek bilgi ve birikimlerini paylaşmaktadır. 5. FATİH Projesi Eğitim Teknolojileri Zirvesi, GESS Türkiye Eğitim Teknolojileri ve Çözümleri Fuarı ile birlikte 2-4 Nisan 2020 tarihinde İstanbul'da yapılacaktır. Birlikte gerçekleşecek olan Zirve ve Fuarda firma stantlarının yanında yerli ve yabancı çağrılı konuşmacılar, 110 bildiri, 22 oturum ve 33 atölye yer alacaktır.

3.3.12. Bakanlık Hizmetlerinde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı

Teknolojik yeniliklerin hızla artması ve ekonomide önemli bir pay hâline gelmesi eğitimde de teknoloji kullanımını zorunlu hâle getirmiştir. Bu doğrultuda Ülkemiz de dünyadaki bu gelişmeleri takip ederek eğitimde teknoloji kullanımı noktasında yoğun bir çaba sarf etmektedir.

Bakanlık olarak enformasyon teknolojilerini eğitim ve öğretimin tüm alanlarında kullanmaktayız.

Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurum Standartları

Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Standartları Sistemi ülke genelinde tüm resmî okul öncesi eğitim kurumları, ilkokullar, ortaokullar, imam hatip ortaokulları ve yatılı bölge ortaokullarında çocuklara yönelik sunulan her türlü eğitim hizmetine ilişkin verilerin toplanması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve sonuçların iyileştirici çalışmalarda kullanılması amacıyla geliştirilmiş bir sistemdir.

Bu sistemden elde edilen veriler okulu izleme, değerlendirme, destekleme, geliştirme ve okula rehberlik etmenin bir aracı olarak kullanılmaktadır. Kurum Standartları Analitikleri; okul, ilçe, il ve merkezi düzey için sistem üzerinden otomatik olarak hazırlanmakta olup her düzeyde tanımlanmış yetkililerin kullanımına açıktır.

Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM)

Millî Eğitim Bakanlığı İletişim Merkezi (MEBİM), kurulduğu 2012 yılından bu yana Bakanlığımızın bütün görev alanlarında öğrenci, veli, öğretmen ve diğer vatandaşlarımızdan, çağrı yoluyla gelen 15 milyon 774 binden fazla bilgi edinme, soru, talep, görüş/öneri, uygulama desteği ve idari konulardaki başvuruyu cevaplamıştır.

Vatandaşlarımızdan gelen çağruların %93'ü İletişim Merkezi tarafından görüşme esnasında cevaplanmış, inceleme ve araştırma gerektiren konular ile görüş/öneri olarak değerlendirilecek başvurular Bakanlığımız merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatlarındaki 2.325 iletişim merkezi destek bürosuna yönlendirilmiştir.

Vatandaşlarımız tarafından yapılan başvuruların %86,6'sı bilgi edinme, %4,4'ü görüş/öneri, %3,5'i talep, %3,9'u uygulama desteği ve %1,6'sı da idari konular ana başlıklarında gerçekleşmiştir.

İdari konular ile görüş öneri kapsamındaki başvurular 72 saat (3 iş günü) içerisinde cevaplanmak üzere ilgisine göre Bakanlığımız birimlerine iletilmekte; başvurulara verilen cevaplar İletişim Merkezimizden dış arama yapılarak vatandaşlarımız ile paylaşılmaktadır. Arzu eden vatandaşlarımız kendilerine verilen cevapları e-devlet üzerinden de görüntüleyebilmektedir.

Öğretmenlerimiz; iletişim merkezimiz aracılığıyla, yer değiştirme işlemleri, maaşlar, ek ders ücretleri, mesleki çalışmalar, eğitim ve öğretim ödeneği, özlük işlemleri, sosyal tesis ve lojman kullanımı, yurt dışı görevlendirmeleri gibi konularda; öğretmen adayları ise ilk atama süreçleri, kadro talepleri gibi Bakanlığın görev alanındaki bütün konularda bilgi sahibi olabilmektedirler.

Örgün eğitim çağı dışına çıkan ve yaygın eğitim kurumlarında eğitimine devam eden Türkiye veya yurt dışı programlarına kayıtlı öğrenciler; yeni kayıt, kayıt yenileme, sınav iş ve işlemleri, ücret iadeleri, mezuniyet iş ve işlemleri ve sistem üzerinden yapılabilecek bilgi güncellemeleri konularında da hizmet alabilirken örgün eğitim kapsamındaki öğrenci ve veliler de okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumları mevzuatı, öğrencilerin kayıt işlemleri, öğrencilerin sınıf geçme ve devam durumları, nakil iş ve işlemleri, özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitim ve rehberlik süreçleri, BİLSEM sınavları, özel okul sınavları, parasız yatılılık

ve bursluluk sınavı, liselere geçiş sınavı, e-okul veli bilgilendirme ve 8383 mobil bilgi servisi kullanımı, ders kitapları içerikleri dağıtımı ve temini, okul aile birlikleri, sosyal etkinlikler, taşınmalı eğitim, okul, derslik ve eğitim ve öğretim materyalleri eksiklikleri, fiziki altyapı talepleri, okul kantinlerindeki ürün satışı ve denetimi, destekleme ve yetiştirme kursları, yurt ve pansiyonlarda barınma iş ve işlemleri, denklik işlemleri, FATİH Projesi, EBA sistemi, öğretmen ihtiyacı, resmî tatiller ve Bakanlığın projeleri konularında da bilgi alabilmektedir.

Vatandaşlar da Bakanlık mevzuatı, Bakanlıkça yapılan motorlu taşıt sürücü kursları, protokol sınavları, yeterlilik sınavları, unvan değişikliği ve görevde yükselme sınavları, yabancı hükûmet burs işlemleri, yaygın eğitim kursları, sertifika programları, özel okul açma/kapatma işlemleri, kurs açma ve kapatma işlemleri, kurum çalışma usul ve esasları gibi konularda danışmanlık hizmeti alabilmektedir.

İletişim Merkezimizde günlük ortalama 9 bin vatandaşımıza hizmet verilmektedir. Vatandaşlarımıza 444 0 632 (444 0 MEB) numaralı telefonda 7 gün 24 saat kesintisiz hizmet verilmekte olup merkezde 180 kişi görev yapmaktadır. Bunlardan 49'u engelli, %47'si kadın ve %21'i dezavantajlıdır.

Doküman Yönetim Sistemi (DYS)

Bakanlığımızda e-Devlet dönüşümünün vazgeçilmez bir parçası olan Doküman Yönetim Sistemi (DYS) 01.10.2012 tarihinde Bakanlığımız merkez teşkilatı birimlerinde faaliyete geçirilmiştir. 2013 yılı Mart ayından itibaren 81 İl Millî Eğitim Müdürlüğünde kullanılmaya başlanmıştır. 2014 yılında yurt çapında ilçe millî eğitim müdürlüklerinin tamamı sisteme dâhil edilmiştir. 2015 yılında İçişleri Bakanlığı ile e-otoban entegrasyonu tamamlanmıştır. Bugüne kadar toplam 41 yurt dışı temsilciliğimiz (Eğitim Müşavirlikleri ve Eğitim Ataşelikleri) DYS kapsamına alınmıştır. 2016 yılında resmî okul ve kurumlara DYS'nin

yaygınlaştırılması çalışmaları başlatılmıştır. 2017 yılında bu süreç tamamlanmış ve tüm Türkiye’de yaklaşık 52 bin okul/kurum ve 110.000 kullanıcı sisteme dâhil edilmiştir. Bu yaygınlaştırma hamleleri ile birlikte toplam kullanıcı sayısı 150.000’e ulaşmıştır. 2016 ve 2017 yıllarında yaklaşık bir yıl süreli EngelsizDYS Projesi adı altında görme engelli bakanlık personelinin DYS kullanabilmesi amacıyla geniş kapsamlı erişilebilirlik çalışmaları yapılmıştır.

Engelsiz DYS Projesi

Engelsiz DYS Projesi TÜSİAD ve Türkiye Bilişim Vakfı tarafından düzenlenen 14.eTr (e-Türkiye) yarışmasında özel ödüle layık görülmüştür. 2017 yılında evrak sorgulama ve dilekçe doğrulama işlemlerinin yapıldığı "evraksorgu.meb.gov.tr" sitesi bütünüyle güncellenmiş, erişilebilir ve mobil cihazlar için uyumlu olarak yeni arayüzü ile hizmet vermeye başlamıştır.

Kayıtlı Elektronik Posta (KEP)

2017 yılında Bakanlığın Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) adresi alması sağlanmış olup KEP-DYS entegrasyon çalışmaları yapılmıştır.

Geçen süre zarfında Hukuk Takip Sistemi, Araştırma Yarışma ve Sosyal Etkinlik Modülü, Resmi Burslu Öğrenci Sistemi ile entegrasyon çalışması yapılmıştır. 2019 yılında İçişleri Bakanlığı e-Otoban Projesi Gelen Evrak sürecine entegrasyon işlemleri tamamlanmış, tüm yurda yaygınlaştırılmıştır. DYSWEB projesi faaliyete geçirilmiştir.

DYS ile posta, kâğıt, toner, zarf ve gerekli donanım giderleri büyük ölçüde ortadan kalkmıştır. Sistemde aylık ortalama 2 milyon evrak, versiyonları ile birlikte aylık 10 milyonun üzerinde evrak üretilmektedir. Sistemde saklanan evrak, ekleri ve versiyonlarının toplam sayısı 425 milyonu geçmiştir. Toplam belge boyutu 45,8 TB’ye ulaşmıştır.

MEB Mobil Bilgi Servisi

Bakanlığımız ve GSM operatörleri arasında imzalanan protokol gereği; öğrenci ve öğrenci velilerine e-Okul sisteminde üretilen öğrenci bilgileri, açık öğretim okulları öğrencilerinin kayıt yenileme tarihleri, sınav tarihleri, sınav sonuç bilgileri, mezun öğrencilerin diploma duyuruları, kredi sorgulama, her türlü merkezi sistem sınavları, sınav tarihleri, sınav giriş yeri bilgileri, sınav sonuç bilgileri, kazandığı okul, kayıt olduğu okul ile kaydının silindiği okul bilgisi gibi Bakanlığın belirlediği bilgileri mobil ortama mesajla aktarma, öğrenci ve velilerin istedikleri bilgilere mobil ortamdan mesaj bedeli ödemek şartıyla sorgulama yaparak ve/veya servise üye olarak erişim imkânı sağlamaya yönelik hizmetleri yerine getirmek için Bakanlığımız adına 8383 Mobil Bilgi Servisi kurulmuştur. İlk kullanımından bugüne kadar servisten 8.930.354 kişi yararlanmıştır.

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi

Bakanlığımıza bağlı resmî, özel ve yurt dışında bulunan tüm örgün ilköğretim, ortaöğretim öğrencileri ve bağımsız anaokullarını kapsamakta olup öğrencilerle ilgili bütün iş ve işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik okul yönetim bilgi sistemidir. Örgün eğitimde bir öğrencinin okula kaydından başlayıp, mezuniyetine kadar olan süreçte, öğrencinin eğitim ve öğretim hayatı içerisindeki tüm bilgilerinin sistematik ve fonksiyonel olarak tutulduğu elektronik bir sistemdir. e-Okul Sistemi; e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ve e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi şeklinde çalışmaktadır.

Öğretmenler, okul idareleri, il-ilçe millî eğitim müdürlükleri, genel müdürlükler ve Bakanlık yöneticileri tarafından yetkilendirme seviyelerine göre kullanılmakta olup yaklaşık 1 milyon aktif kullanıcısı bulunmaktadır.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi

Türkiye’de örgün eğitim kapsamında bulunan tüm çocukların velilerinin kullandığı sistemdir. Sınav ve proje bilgileri, not bilgileri, ders programı, devamsızlık bilgileri, nakil işlemleri, yerleştirme ve sınav bilgileri, okul duyuruları, okuduğu kitaplar gibi bilgileri velilerin anlık olarak takip edebildiği, e-Okul sistemi içerisinde yer alan bir modüldür.

MOBİL Veli Bilgilendirme Sistemi

Türkiye’de örgün eğitim kapsamında bulunan tüm öğrencilerin e-Okul yönetim bilgi sistemi üzerindeki ders notları, devamsızlık bilgisi, ders programı vb. bilgilerinin öğrencilerimiz ve velilerimiz tarafından akıllı cep telefonu, tablet bilgisayar vb. mobil cihazlar üzerinden takip edebilmelerini sağlayan ücretsiz mobil uygulama projesidir.

e-Okul Sosyal Etkinlik Modülü

Öğrencilerin, toplumsal faaliyetlere ve sosyal sorumluluk projelerine katılımının kayıt altına alınması, belgelendirilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi için e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi içerisinde “Sosyal Etkinlik Modülü” oluşturulmuştur. Modülde sosyal etkinlikler; bilimsel, kültürel, sportif, sanatsal etkinlikler ve toplum hizmeti çalışmaları olmak üzere 5 ana tema altında tasarlanmıştır. e-Okul Sosyal Etkinlik Modülü 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı ikinci döneminde ülke genelinde okul öncesi eğitim kurumları hariç tüm okullarda uygulamaya konulmuştur. Modül aracılığıyla sosyal etkinlik veri girişleri yapılmış, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı sonunda öğrencilere karneleri ile birlikte “sosyal etkinlik bilgilendirme formu” verilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi (MEBCBS)

Bakanlığımız, 2023 Vizyonu çerçevesinde eğitimde veriye dayalı yönetim anlayışını benimsemiş, bu anlayıştan hareketle, mekânsal verinin toplanması ve yönetimi noktasında MEBCBS'yi hayata geçirmiştir.

Bakanlığımıza ait bütün taşınmaz bilgileri (konum, imar planı, mülkiyet, tapu, yüz ölçüm, bina temel bilgileri, okul türü, fotoğraflar vb.) Coğrafi Bilgi Sistemi ile elektronik ortama taşınarak Bakanlık bilgi sistemlerinin konumsal altyapısı oluşturulmuştur. Veriye dayalı taşınmaz yönetimi ile eğitim yatırımlarının planlanması, izlenmesi, denetlenmesi çok daha kolay ve sağlıklı hale getirilmiştir.

MEBCBS ile; verimli envanter yönetimi, etkili ve doğru analizler, zaman ve maliyet tasarrufu, azalan bürokrasi ve kamu kaynaklarının etkin kullanımı sağlanacaktır.

e-Sınav Sistemi

e-Sınav Sistemi motorlu taşıt sürücüleri kursu (MTSK) teorik sınavlarında 81 ilde 98 farklı merkezde 126 salonda kullanılmaktadır. Böylece MTSK sınavlarının yazılı olarak yapılması sonlandırılarak sınav maliyeti asgariye indirilirken sınav güvenliği üst düzeye çıkarılmıştır. Aynı zamanda vatandaşlara randevu ile sınava girme imkânı sunulmuştur.

01 Ocak 2019-15 Eylül 2019'a kadar ülke genelinde 46.083 e-sınav oturumu gerçekleştirilmiş ve 1.268.164 aday sınava alınmıştır. Ayrıca söz konusu sınavlarda toplam 181.103 kişi görevlendirilmiştir.

e-Özdeğerlendirme ve Özdenetim Sistemi

Bakanlığımıza bağlı resmî ve özel kurumların denetim işlemlerinin (planlama, gerçekleştirme, izleme, raporlama) gerçekleştirildiği modüldür.

Mobil Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursları Direksiyon Uygulaması

Tablet üzerinden geliştirilen uygulamayla direksiyon uygulama sınavlarının değerlendirilmesi yapılmaktadır. 2019 yılında bu modül aracılığıyla 1.392.212 adayın sınavı gerçekleştirilmiştir.

e-Personel Modülü

e-Personel Modülü ile SGK HİTAP sisteminin entegrasyonu tamamlanmış ve modül aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır. e-Personel Modülünde personelin Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı (ALES) ve Yabancı Dil Sınavı (YDS) sonuçlarının ÖSYM Bilgi Sistemi ile entegrasyonu çalışmaları tamamlanmıştır.

Taşınmalı Öğrenci Modülü

Öğrenci Taşıma Uygulaması kapsamında taşınan ilköğretim, ortaöğretim öğrencileri ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin/kursiyerlerin okula erişiminin sağlanması için planlama, taşıma ve yemek ihale sonuçlarına ilişkin veri girişlerinin yapıldığı modüldür. Modülde öğrenci taşıma planından taşıma ve yemek ihale işlemlerine, okulların puantaj işlemlerinden ödenek gönderme işlemlerine kadar her aşama takip edilmektedir.

e-Yaygın Sistemi

Bakanlığımıza bağlı hayat boyu öğrenme kurumları tarafından sürdürülen kurs, seminer ve faaliyetlere ilişkin tüm iş ve işlemlerin verilerinin tutulduğu ayrıca kursun planlanmasından belge basımına kadar olan tüm sürecin yürütüldüğü sistemdir. Bunun yanı sıra Türkiye'deki hayat boyu öğrenme alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların verilerinin yer alacağı ulusal hayat boyu öğrenme izleme sistemi kapsamında da Millî Eğitim Bakanlığına bağlı hayat boyu öğrenme kurumları, diğer kamu kurum ve kuruluşları (İçişleri Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, üniversiteler, belediyeler), vakıf ve dernekler, firmalar, vb. kurum ve kuruluşların sunmuş olduğu hizmetlere ilişkin veriler, tasarlanacak elektronik sistem üzerinde tutulacaktır. Böylece 2023 Eğitim Vizyonunda özellikle vurgu yapılan büyük veri ve veriye dayalı politika geliştirme süreçleri başarıyla tamamlanacaktır.

Açık Öğretim Öğrencileri İçin Mobil Uygulama

Açık Öğretim Okulları mobil uygulaması ile öğrenciler Açık Öğretim Okulları Bilgi Yönetim Sisteminde yaptıkları tüm işlemleri (okulu tarafından gönderilen mesajları takip etmek, dönem bilgileri ile ders ve kredi bilgilerini öğrenmek, ders seçim işlemlerini yapmak, sınav sonuçları ve sınav yerlerini görüntülemek) mobil uygulama üzerinde de yapabilmektedirler.

e-Özel Otomasyon Sistemi

Özel öğretim kursları, mezunlara yönelik bilim grubu programları uygulayan temel liseler, özel hizmet içi eğitim merkezleri, belediyelerle iş birliği kapsamında açılan destek kursları, sosyal etkinlik merkezleri, uzaktan öğretim kursları ve diğer çeşitli kursların iş ve işlemlerinin yürütüldüğü yazılım sistemidir.

Özel Barınma Hizmetleri Modülü

Özel Öğrenci Barınma Hizmetleri Yönetmeliği doğrultusunda kurum bilgileri, öğrenci, ücret, devamsızlık, kurum taahhütname bilgilerinin yer aldığı barınma hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler, Bakanlık MEBBİS sisteminde yer alan Özel Barınma Hizmetleri Modülü üzerinden yürütülmektedir.

e-Mesem Modülü

Mesleki Eğitim Merkezi Programı uygulayan mesleki ve teknik ortaöğretim okullarına devam eden öğrencilerin iş ve işlemleri bu modül üzerinden yürütülmektedir.

e-Burs Modülü

Öğrencilerimizin burs işlemleri bu modül üzerinden yapılmaktadır.

e-Pansiyon Modülü

Bu modül üzerinde geliştirilen izleme değerlendirme formu ile pansiyonlu okulların izleme değerlendirme verileri elektronik ortamda kayıt altına alınmaktadır. e-Ambar modülü geliştirilerek pansiyonlarda günlük, aylık ve yıllık tüketim maliyetlerinin takibi sağlanmıştır.

Yurtdışı Teşkilatı Modülü

Bakanlığımız yurt dışı teşkilatına bağlı eğitim müşavirlikleri ve ataşeliklerinin görev alanları ile ilgili iş ve işlemlerin daha hızlı ve sistematik bir şekilde elektronik ortamda takip edilebilmesi amacıyla MEBBİS veri tabanında hazırlıkları sürdürülen “Yurtdışı Teşkilatı Modülü” aşamalı olarak kullanıma açılmaktadır. Bu kapsamda Almanya ve Fransa’da bulunan Bakanlığımız yurt dışı temsilciliklerinde modülün

I. pilot uygulaması 2019 yılı Mayıs ayında tamamlanmıştır. Modülün II. pilot uygulaması Bakanlığımız tüm yurt dışı temsilciliklerinde Eylül ayı itibarıyla başlatılmıştır. Dinamik bir yapıya sahip sistemin yazılım geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

Yurtdışı Görev Takip Modülü

Yurtdışı Görev Takip Modülü Bakanlığımız merkez teşkilatı personelinin katıldığı yurt dışı görev onaylarının sisteme aktarılması, görev sonu raporlarının takibi, raporların ilgili birimlerle paylaşılması ve görevlere ilişkin istatistiki verilerin gerçekleşme durumunun izlenmesi amacıyla 2018 yılında kullanıma açılmıştır. Ayrıca 2019 yılında birim amirlerine, personelinin katılmış olduğu görev raporlarına erişim yetkisi tanımlanmıştır.

e-Konferans Sistemi

Eğitim alacak personelin mekândan bağımsız olarak bilgilendirmeye ulaşabilmesi ve zamandan tasarruf sağlaması amacıyla, aciliyeti bulunan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinde e-Konferans sisteminden faydalanılmaktadır.

MebdeOgren Uzaktan Eğitim Platformu

İl MEBBİS yöneticilerince yüklenen eğitim videoları ile kullanıcıların zaman ve mekândan bağımsız olarak, internet üzerinden görsel ve işitsel bilgisayar eğitimi alabildikleri uzaktan eğitim platformudur. Yüksek ses ve görüntü kalitesi ile hazırlanmış; MEBBİS, e-Okul, DYS gibi Bakanlık projelerinin yanı sıra ofis programları, görsel tasarım araçları ve bilgisayar programlama dillerine ait toplam 1.141 adet eğitim videosu bu platform üzerinden sunulmaktadır.

Kurumsal İnternet Sitesi Projesi

Bakanlığımıza bağlı tüm kurumların kurumsal bir web sitesine sahip olması için ortak tasarım çalışması yapılmıştır. Çalışmanın amacı, tüm kurumlarımızın güncel WEB standartlarına uygun geliştirilmiş tasarımları kullanan internet sitesine sahip olmalarını sağlamaktır.

Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi Projesi (TEFBİS)

Projeyle il, ilçe ve okullar düzeyinde, okulların kaynak türlerine göre gelir ve gider envanterleri, öğrenciye yapılan eğitim harcamaları gerçek ve güncel verilerle elektronik ortamda tespit edilerek eğitime sağlanan kaynakların etkin ve verimli kullanılması, ekonomik yatırımlara dönüştürülmesine ilişkin verilerin alınması ve raporlanması sağlanmaktadır.

3.3.13. Eğitim ve Öğretimle İstihdam İlişkisinin Geliştirilmesi

Bütün vatandaşlarımızın geleceğin meslekleri doğrultusunda eğitim düzeyleri ve niteliklerini artırarak, onları ekonomik ve sosyal hayata hazırlamak ve meslek edinmelerine yönelik eğitim ortamlarını oluşturmak, bu yolla ülke ekonomisinde ve üretimde söz sahibi olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitimde sektör iş birliğini güçlendirmek, kaliteyi artırmak, eğitim alt yapısını güçlendirmek, öğrencilerin işletmede beceri eğitimi ve staj imkânlarını artırmak, mezunların istihdamını kolaylaştırmak, öğretmenlerin ve sektörde çalışanların mesleki bilgi ve becerilerini artırmak ve öğrencilere burs sağlamak amacıyla 149 kurum ve kuruluşla 133 iş birliği protokolü yürütülmektedir.

İstanbul Teknik Üniversitesi ile yapılan iş birliği protokolü kapsamında İstanbul Teknik Üniversitesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi açılmıştır.

Savunma sanayinin ihtiyacı olan nitelikli iş gücünün yetiştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla Bakanlığımız ile ASELSAN arasında imzalanan iş birliği protokolüyle kurulan ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında ilk öğrencileriyle eğitim ve öğretime başlamıştır.

Bakanlığımız ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan “Geleneksel Türk Sanatlarını Gelecek Nesillere Aktarma ve Yaşatma İş Birliği Protokolü” kapsamında bu alanda eğitim verecek Geleneksel Türk Sanatları Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi İstanbul’da kurulmuştur.

TOBB ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi ile "81 İlde 81 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi İş Birliği Protokolü" imzalanmıştır. Protokol kapsamında TOBB ve TOBB ETÜ iş birliğinde, 81 ilde belirlenecek 81 mesleki ve teknik eğitim kurumunda atölye/laboratuvarların kurulması ve eğitim içeriklerinin hazırlanması, sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün dil ve meslek alanlarına yönelik yeterliklerinin ve eleştirel/tasarımsal düşünme gibi sosyal becerilerinin artırılması, öğrencilerin staj ve beceri eğitimlerinin gerçek üretim ortamlarında yaptırılması, başarılı öğrencilere burs verilmesi ve öğretmenlere işbaşında eğitim verilmesi hedeflenmektedir.

Bakanlığımız ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan protokol ile turizmde yaşanan nitelikli insan kaynağı sorununa çözümler üretmek amacıyla yeni ve güçlü bir sistem geliştirilerek, yabancı dil konuşabilen, alanında üst düzey bilgi ve becerilere sahip, müşteri memnuniyeti odaklı çalışabilen nitelikli elemanlar ile turizm sektörü ihtiyacının karşılanması planlanmıştır. Protokol kapsamında sayısı halen 11 olan istihdam garantili lise sayısı her yıl artışla 2023'e kadar 200'e ulaşacaktır.

Okullarda yeterli fiziksel ve eğitsel altyapı oluşturularak öğrencilerin spor aktivitelerine erişimlerinin sağlanması, öğrencilerin erken yaşta spora yönlendirilmesi, yetenekli öğrencilerin keşfedilmesi ve beden eğitimi ve spor alanında ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi amacıyla Bakanlığımız ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında protokol imzalanmıştır.

Bakanlığımız, İstanbul Üniversitesi ve İstanbul TEKNOKENT arasında imzalanan Ar-Ge Merkezleri ile Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme İş Birliği Protokolüyle mesleki ve teknik eğitimde Ar-Ge çalışmalarının güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Bakanlığımız ile Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı arasında 2023 yılına kadar 2023 atölye ve laboratuvar öğretmenine, güncel teknolojiye uygun, teorik ve uygulamalı mesleki eğitim verilmesini öngören iş birliği protokolü imzalanmıştır. Protokol kapsamında, büyük veri, yapay zekâ, siber güvenlik, uçak teknolojisi, aviyonik sistemler vb. konularda atölye/laboratuvar öğretmenlerine hizmet içi eğitimler verilmektedir.

Bakanlığımız ile Türkiye Teknoloji Takımı Vakfı arasında imzalanan; "İstanbul Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali Paydaş İş Birliği Protokolü" kapsamında "Yumurta Toplama, Hızlı Çizgi İzleyen, Tasarla Çalıştır" kategorilerinde yarışma düzenlenmiştir.

Mesleki eğitim ile iş dünyası arasındaki bağları kuvvetlendirmek, sektörün mesleki ve teknik eğitime olan katkılarını artırmak, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdam oranlarını yükseltmek ve iş gücünün gerçek iş ortamlarında yetişmesini sağlamak amacıyla Okul Hamiliği uygulamaları başlatılmıştır. Bu kapsamda bugüne kadar 438 okulda 887 protokol imzalanarak hayata geçirilmiştir.

Eğitim-istihdam-üretim ilişkisinin güçlendirilmesi amacıyla mesleki ve teknik eğitimde patent, faydalı model ve tasarım farkındalığı artırılarak tüm mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının bu alanlardaki girişimleri desteklenmektedir. Bu kapsamda 2019-2020 eğitim ve öğretim yılının teması “Patent, Faydalı Model ve Tasarım” olarak belirlenmiştir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerimizin mesleki bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi için sektörle iş birliği halinde gerçek iş ortamında hizmet içi eğitimler düzenlenmektedir.

Bakanlığımıza bağlı örgün mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında 2013-2014 eğitim ve öğretim yılından itibaren Avrupa Yeterlilik Çerçevesi ile uyumlu, öğrenci iş yükünü esas alan Mesleki ve Teknik Eğitimde Kredi Transfer Sistemi uygulaması başlatılmıştır.

Avrupa Yeterlilik Çerçevesi doğrultusunda, AB ülkelerinde kişilerin kendi öğrenme deneyimleri üzerinde daha fazla kontrol sağlamak, farklı ülkelerde farklı öğrenme ortamları arasındaki hareketliliği cazip hâle getirmek için Mesleki ve Teknik Eğitimde Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECVET) uygulaması desteklenmektedir.

2018-2019 yıllarında küresel rekabette sektörlerin gücünü artırmak ve daha nitelikli insan gücü yetiştirmek amacıyla sektörle iş birliği gelişmiş, esnek ve modüler program çeşitliliğine sahip, teknoloji altyapısı güçlü ve daha çok talep edilen mesleki ve teknik eğitim yapısına ulaşmak için;

- Mesleki ve Teknik Eğitimde Yenilenebilir Enerji Kaynakları ve Teknolojileri Eğitimi Projesi,
- Endüstriyel Otomasyon Teknolojilerinin Orta Asya ve Orta Doğu Ülkelerine Yaygınlaştırılması Projesi,
- Mesleki Becerilerin Geliştirilmesi Projesi-2 (MESGEP-2),

- Mobilya Döşemeciliği Mesleki Yeterliliklerine Uygun E-Öğrenme Tabanlı Modüler Eğitim Programı ve Kariyer Rehberliği Projesi,
- Metal Sektöründe Yetkinlik Yönetimi İçin Yapısal Yöntemler (Smart-Comet) Projesi”, “Mesleki Eğitim Hareketlilik Veri Tabanı ve Rehberler (VETExpress) Projesi

kapsamında çalışmalar yürütülmüştür.

3.3.14. Temel Eğitimde Erişim, Kalite ve Kapasite Artırmaya Yönelik Proje ve Çalışmalar

Tüm çocukların eğitim hakkından yararlanmaları amacıyla dezavantajlı öğrenciler başta olmak üzere (engeli olan öğrenciler, mevsimlik tarım işçilerinin çocukları, Roman vatandaşlarımızın çocukları, kız çocukları vb.) temel eğitimin tüm kademelerinde eğitime erişim ve devamların sağlanacağı projelere ağırlık verilmektedir. Bu kapsamda hazırlanan projeler Millî Eğitim Temel Kanunu doğrultusunda; Kalkınma Planları, Orta Vadeli Program, Ulusal Strateji Eylem Planları, 2023 Eğitim Vizyonu vb. üst politika belgelerini temel almaktadır.

Temel Eğitim Kurumlarında Demokrasi Kültürünün Güçlendirilmesi Projesi

Proje ile temel eğitim kurumlarında demokratik yetkinlikleri artırma, demokratik okul kültürünü teşvik etme, toplumda demokratik yetkinlikler ile insan hakları ve demokrasiye ilişkin farkındalıkları artırma amaçlanmıştır. Proje ile temel eğitim kurumlarına devam eden öğrencilerin yanı sıra okullarda görev yapan tüm personel ve ailelerin de sürece dâhil edilmesiyle toplum genelinde demokratik kültür uygulamalarının güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Kaliteli Erken Çocukluk Eğitimi Projesi

Söz konusu projelerle okul yöneticileri ve öğretmenlerin mesleki performanslarını geliştirmeye yönelik geniş bir yelpazeyi kapsayan proje çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Bu amaçla yaygın etkisi geniş ve sürdürülebilir projeler hayata geçirilmektedir.

Ayrıca ulusal düzeyde, öğrencilerimizin fiziksel, psiko-sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamak; sağlıklı beslenme, trafik ve çevre duyarlılığı, enerji tasarrufu, doğal varlıkları koruma gibi konularda erken yaşta farkındalıklarını geliştirmek; teknolojiyi etkin kullanmak ve yapılandırılmış eğitim ortamlarında inovatif faaliyetler gerçekleştirmek gibi pek çok alanda proje ve çalışmalar yürütülmektedir. “Sağlıklı Adımlar Projesi”, “Can Dostları Hareketi Projesi”, “Yemekte Denge Eğitim Projesi”, “Minik Tema, Yavru Tema, Ortaokul Tema Projesi”, “Enerjimiz Geleceğe-Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum Projesi” ve “Su Elçileri Eğitimde Projesi” söz konusu projelere verilebilecek örneklerdendir.

3.3.15. Ortaöğretime Uyum Programı

Ortaöğretime Uyum Programı ile ortaöğretim kurumlarında eğitim ve öğretime başlayan hazırlık ve 9. sınıf öğrencileri ile pansiyonda kalan öğrenciler ve velilerinin eğitim ve öğretim dönemi başlamadan okul hakkında bilgilendirilmesi; öğrencilerin yeni girdikleri okul ortamına kısa sürede uyum sağlamaları, okula aidiyet duygusunun geliştirilmesi akademik başarılarının artırılması; koruyucu ve destekleyici eğitim ortamlarının oluşturulması; devamsızlık, sınıf tekrarı ve örgün eğitim dışına çıkma oranlarının azaltılması amaçlanmaktadır.

3.3.16. Ortaöğretimde Tasarım-Beceri Atölyelerinin Kurulması

Bakanlığımız 2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda Anadolu liseleri, sosyal bilimler liseleri ve fen liselerinde tasarım-beceri atölyeleri kurulması yoluyla öğrencilere üretim kültürünü aşılama; öğrencilerin düşündüğünü hayata geçirebilen, yenilikçilik, yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme ve girişimcilik gibi yeniçağın gerektirdiği becerilere sahip, ekonomik ve sosyal gelişmelere katkı sağlayan bireyler yetiştirmek amacı doğrultusunda çalışmalar sürdürülmektedir. Anadolu liseleri, sosyal bilimler liseleri ve fen liselerinde tasarım-beceri atölyelerinin kurulmasına yönelik küçük ölçekli pilot uygulama kapsamında, 2019 yılı içerisinde 7 bölgeden 17 pilot okulda bilim ile kültür-sanat alanlarında atölyelerin kurulumu tamamlanmıştır. Bunun yanı sıra, hâlihazırda UNICEF finansmanı ile 11 okulda daha tasarım-beceri atölyeleri kurulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Atölye kurulumlarının yanı sıra, proje kapsamında 2019 yılı içerisinde gerçekleştirilen çalışmalar aşağıda belirtilmektedir.

➤ Tasarım-beceri atölyelerinin etkin kullanımının desteklenmesi ve öğrencilerin girişimcilik becerilerinin geliştirilmesi amacıyla, Bakanlığımız ile Genç Başarı Eğitim Vakfı arasında imzalanan “Gençlerin Girişimcilik Becerilerinin Geliştirilmesi Alanında İş Birliği Protokolü” kapsamında tasarım-beceri atölyesi kurulacak pilot okullarda görev yapan öğretmenlere yönelik “GençBizz Liseler Arası Girişimcilik Programı Öğretmen Eğitimi” gerçekleştirilmiştir.

➤ “Tasarım-Beceri Atölyeleri Yönetici ve Öğretmen Eğitimi” düzenlenmiştir.

➤ Pilot uygulama kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören öğrenciler ile bu okullarda görev yapan öğretmenlere yönelik olarak "Tasarım-Beceri Atölyeleri Öğretmen ve Öğrenci Kampı" gerçekleştirilmiştir.

Çalışma kapsamında 300 pilot okulda bilim ile kültür-sanat alanlarında atölyelerin kurulması, atölye kurulan okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler gerçekleştirilmesi, tasarım-beceri atölyelerinin kullanımına yönelik uygulama ve etkinlik kitapçıklarının hazırlanması, öğrencilere yönelik tasarım-beceri kampları gerçekleştirilmesi ve öğrencilerin atölyelerde yaptıkları çalışmalarını sergileyebilecekleri bir fuar düzenlenmesi planlanmaktadır.

3.3.17. Lise Tema Doğa Eğitimi Programı

Bakanlığımız ile TEMA Vakfı arasında imzalanan “Lise Tema Doğa Eğitimi Programı İşbirliği Protokolü” kapsamında, Bakanlığımıza bağlı resmi ve özel ortaöğretim kurumlarında “Lise TEMA Eğitim Programları”nın uygulanması yoluyla başta toprak ve su olmak üzere tüm doğal varlıkların korunmasına, çevre ve tükenebilir varlıkların bilinçli kullanılması konularında edinilen bilgilerin hayata geçirilmesine ve ekolojik okuryazarlık bilincinin artırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

3.3.18. Ölçme ve Değerlendirme

Bakanlığımız Merkezi Sistem Sınav Yönergesi kapsamında çeşitli düzeylerde sınavlar gerçekleştirmektedir. Bu sınavlar 7 ana grupta toplanabilir.

- Açık öğretim kurumları sınavları
- İlköğretim ve ortaöğretim kurumları bursluluk sınavı
- Sınavla öğrenci alacak ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınav
- MEB içi protokol sınavları
- MEB dışı protokol sınavları
- Motorlu taşıtlar sürücü kursiyerleri sınavı
- Sözleşmeli öğretmen sözlü sınavı

Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre; 12-29 Haziran 2019 tarihleri arasında 57.779 aday sözlü sınavlara alınmıştır.

Elektronik Sınav Projesi kapsamında 81 il, 98 sınav merkezi, 126 e-sınav salonunda sınavlar yapılmaktadır. Hali hazırda elektronik sınav salonlarında motorlu taşıt sürücü kursiyerleri sınavı yapılmakta olup ustalık ve kalfalık sınavlarının pilot uygulaması Ankara Çiğdem e-Sınav Merkezinde gerçekleştirilmiştir. Sınav salonu sayısının 2020 yılında 170'e çıkarılması hedeflenmektedir.

Tablo 29. Sınav Verileri (2019)

Yapılan Sınavlar	Basılan Kitapçık Sayısı	Basılan Cevap Kağıdı Sayısı	Alan Ders Grup Sayısı	Sınavda Sorulan Soru Sayısı	Soru Hazırlama Sürecinde Görev Alan Personel Sayısı	Değerlendirme Gün Sayısı
Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav	2.350.000	2.476.000	11	140	161	25
Açık Öğretim Kurumları Sınavı (2 dönem sınavları / 2 ve 3. dönem telafi / 3. dönem ek sınav)	5.485.424	5.972.320	580	11.600	62	20
İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Bursluluk Sınavı (İOKBS)	1.385.000	1.460.191	6	600	42	15
MEB Kurum Sınavları (11 sınav)	61.194	60.294	12	2.440	71	20
MEB Dışı Kurum Sınavları (11 sınav)	139.220	151.140	27	2.290	48	20
ELEKTRONİK SINAV						
Yapılan Sınavlar	Sınav Merkez Sayısı	Görev Alan Personel Sayısı	Oturum Sayısı	Katılan Aday Sayısı		
MTSK	126	185.694	47.305	1.302.472		

*20 Eylül 2019 tarihine kadar olan veriler baz alınmıştır.

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı - PISA

OECD tarafından yürütülen Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı PISA (The Programme for International Student Assessment) OECD üyesi ülkeler ve diğer katılımcı ülkelerdeki zorunlu eğitimi bitiren öğrencilerin modern toplumda yerlerini alabilmeleri için gereken temel bilgi ve becerilere ne derecede sahip olduklarını ölçmeyi hedeflemektedir. PISA araştırmasının hedef kitlesi 7. sınıf ve üzeri sınıf düzeylerinde örgün eğitime kayıtlı olan 15 yaş grubu öğrencilerdir. 2000 yılından itibaren üç yılda bir yapılan PISA araştırmasına Ülkemiz 2003 yılından itibaren katılmaktadır.

PISA'nın en son döngüsü olan PISA 2021 Nihai Uygulamasının hazırlıkları kapsamında 2019 yılı itibarıyla test maddelerinin ve anket sorularının çevrilmesi ve uygulamanın yapılacağı örneklem tabakalarının belirlenmesi süreci tamamlanmıştır. Örnekleme yer alacak okulların belirlenmesinin ardından 2020 yılı Nisan ayı içerisinde PISA 2021 döngüsünün pilot uygulaması yapılacaktır.

Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması - TIMSS

Dünyada çeşitli ülkelerin matematik ve fen alanlarında öğrenci başarılarını ölçmek, öğrenim ve öğretimin okullarda nasıl gerçekleştiğini belirlemek, ülkelerin eğitim sistemleri arasındaki farklılıkları ortaya koymak ve değerlendirmek amacıyla tasarlanan Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Ülkemiz TIMSS sınavlarına 1999 yılından itibaren katılmaya başlamıştır. TIMSS'in en son döngüsü olan TIMSS 2019 uygulaması 27 Mart–11 Nisan 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamanın örneklemini 12 istatistikî bölgeyi temsilen 60 ilden 217 okul ve 434 şubede (5 ve 8. sınıf) yaklaşık 11.400 öğrenci oluşturmuştur.

Uygulama sonrasında öğrenci cevapları, Uluslararası Merkez tarafından yayımlanan puanlama rehberleri eşliğinde alan uzmanları tarafından puanlandırılmış ve analiz çalışmaları yapılması üzere Uluslararası Merkez'e gönderilmiştir. Katılımcı tüm ülkelerde veri toplama işlemi sona erdikten sonra TIMSS 2019 uygulamasına ait uluslararası rapor ve sonuçlar, 2020 yılında kamuoyuyla paylaşılacaktır. Uluslararası raporun yayımlanmasının ardından TIMSS 2019 Türkiye Ulusal Raporu hazırlanacak ve kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Araştırması (ABİDE)

Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (ABİDE) Araştırması farklı soru tipleri ile üst düzey düşünme becerilerini ölçmeyi amaçlayan ulusal izleme çalışmasıdır.

ABİDE Araştırması; Türkçe, matematik, fen bilimleri ile sosyal bilgiler derslerinden farklı soru tipleri (çoktan seçmeli ve açık uçlu) ile üst düzey düşünme becerilerini ölçmektedir. Başarı testlerinde yukarıda sayılan derslerden ayrı ayrı 20'şer adet çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular sorulmaktadır.

ABİDE Araştırması ile Bakanlığımız, sınav sistemlerine bir yenilik getirerek ulusal düzeyde bir izleme-değerlendirme sistemi kurmayı planlamaktadır. Proje kapsamında yapılan uygulamalarda açık uçlu soruların ulusal sınavlarda kullanılabileceği görülmüştür.

2015 ve 2016 yıllarında pilot uygulaması 8.sınıf düzeyinde Ankara'da, 2018 yılında ise esas uygulaması hem 4. hem de 8.sınıf düzeyinde 81 ilde gerçekleştirilen ABİDE uygulamasında açık uçlu ve çoktan seçmeli sorular birlikte kullanılmıştır. 2019 yılında ise 10. sınıf düzeyinde pilot uygulama gerçekleştirilmiştir.

Uygulamadan sonra puanlama çalışmaları illerde ölçme ve değerlendirme merkezlerinde görevli öğretmenler ve illerde görevlendirilen öğretmenlerin katkılarıyla tamamlanmıştır. Buna ek olarak, 2019 yılında elektronik ortamda e-ABİDE uygulaması yapılmıştır. Uygulama, Ankara ilindeki 9 okulda 653 öğrenciyle tablet ortamında gerçekleştirilmiştir. ABİDE uygulamaları sonrasında raporlaştırma çalışmaları devam etmekte, elde edilen bulgular kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Ayrıca ABİDE Araştırması'nın 2020 yılında 81 ilde 4, 8 ve 10. sınıflarda uygulanması planlanmaktadır. Bu kapsamda soru yazma çalışmaları yapılmış, yapılacak ek soru yazma ve redaksiyon çalışmaları ile 2020 uygulamalarına ait hazırlıkların tamamlanması planlanmaktadır.

Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını İzleme Araştırma ve Geliştirme Projesi

Ölçme Değerlendirme Uygulamalarını İzleme Araştırma ve Geliştirme Projesi ile ölçme değerlendirme uygulamalarının standardize edilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 81 ilimizde ölçme değerlendirme merkezi kurulmuştur.

2023 Eğitim Vizyonunun “Eğitim kalitesinin artırılması için ölçme ve değerlendirme yöntemleri etkinleştirilecektir.” hedefi doğrultusunda herhangi bir puanlama yapılmaksızın sistemin/alınan kararların işleyişinin öğrencilerin akademik çıktıları üzerinden görülebilmesi amacıyla “Öğrenci Başarı İzleme Araştırması” çalışmaları 81 ilde ölçme değerlendirme merkezleri aracılığıyla yürütülmektedir. Bu kapsamda 4, 7 ve 10. sınıflarda Türkçe, matematik ve fen bilimleri derslerinde 2.865 okulda yaklaşık 350.000 öğrencinin katılımı ile ilk araştırma gerçekleştirilmiş, araştırma sonuçları ile ilgili raporlar yayımlanmaya başlamıştır.

Engeli Olan Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitimi ve İlkokulda Değerlendirme Çerçevesi Geliştirilmesi Projesi

2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda oluşturulan bu proje ile özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar ve gelişimsel ve/veya akademik alanlarda akranlarından geride kalan öğrencilerin sınıf içi ölçme değerlendirme süreçlerine düzenlemeler getirilmesi amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında eğitimciler ve aileler için kılavuz kitaplar ve öğretmen eğitim programı hazırlanmış, 12 ilde pilot uygulama yapılmıştır. Eğitim ve öğretim sürecinde proje hedef kitlesinde yer alan öğrencilere yönelik yapılan çalışmaların kayıt altına alınarak izleme ve değerlendirilmesinin yapılabileceği “e-İzleme ve Değerlendirme Modülü” yazılım çalışmaları devam etmektedir.

Dört Beceride Türkçe Dil Yeterliklerinin Belirlenmesi ve Ölçülmesi Projesi

Dört Beceride Türkçe Dil Yeterliklerinin Belirlenmesi ve Ölçülmesi Projesi 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan Türkçe'nin korunması ve geliştirilmesine yönelik olarak Türk öğrencilerin dört temel dil becerisine (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) ilişkin yeterliklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir.

Proje kapsamında okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini ölçme amacıyla farklı soru türleri (çoktan seçmeli, açık uçlu, vb.) kullanılarak öğrencilere bilgisayar tabanlı uygulama yapılmaktadır. Projenin pilot uygulaması 15 ilde kurulan dil laboratuvarlarında gerçekleştirilmiştir.

3.3.19. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler

Amacımız; Avrupa Birliği (AB) normları çerçevesinde eğitimin kalitesini artırmak, uluslararası iş birliğinden kaynaklanan fırsatlardan en üst düzeyde yararlanmak, ülkemizin eğitim alanındaki birikim ve tecrübelerini paylaşmak, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın eğitim çağındaki çocuklarının ülkemizle bağlarını korumak, Türkçe ve Türk kültürüne dair eğitim ihtiyaçlarını karşılamaktır.

Yurt dışındaki çocuklarımızın; özgüven sahibi, ülkemizle güçlü bir mensubiyet ve kimlik bağını sürdüren, buldukları ülkelerde hayatın her alanında önemli konumlar edinen ve bu ülkelere bilimsel, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda katkılar yapabilen bir nesil olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda Bakanlığımızın 34 ülkede 56 olan temsilcilik sayısı, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 61 ülkede 58'i eğitim müşavirliği ve 31'i eğitim ataşeliği olmak üzere 89'a yükseltilmiştir.

2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda yurt dışında yaşayan soydaşlarımızın çocuklarının millî ve manevi değerlerini tanıyarak ve koruyarak yetişmeleri amacıyla bütüncül yetenek kümeleriyle ilişkilendirilmiş esnek ve modüler bir yapıda hazırlanmış Türkçe ve Türk kültürü dersine yönelik öğretim programı yurt dışı temsilciliklerimize gönderilmiştir. Öğretmenlerimizin etkinlik geliştirmesine de olanak sağlayacak şekilde tasarlanan programda güçlük indeksi hiyerarşik biçimde artan 8 seviye temel alınmıştır. Program geliştirmede dersin süresi ve niteliği dikkate alınarak derse katılan öğrencilerin Türkçe dil yeterliliklerinin geliştirilmesi, Türk kültürüne aşinalıklarının artırılması ve kendi kültürleri ile içinde yaşadıkları kültür arasındaki bağlarını güçlendirecek kültürlerarası özelliklerin aktarılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin edinmesi gereken bilgi, beceri ve değerler kazanım olarak belirlenmiştir. Çocuklarımızın hem kendi kültürlerini hem de içinde

yaşadıkları toplumun kültürünü öğrenmeleri amacıyla program hazırlanırken çok kültürlülük ve çok dillilik esas alınmıştır.

Öğretim programında yer alan temalar çerçevesinde 2019 yılında hazırlanan Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim materyalleri öğrencilerimizin 4 dil becerisini (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) geliştirmeye yönelik etkinlikler içermektedir. Ayrıca Türkçe bilmeyen öğrencilerimizi desteklemek ve bu dersi almak isteyen diğer ülkelerdeki çocuklara Türkçe öğretmek amacıyla “Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni” esas alınarak A1 ve A2 seviyelerine karşılık gelen materyaller de öğrencilerimize sunulacaktır.

Bununla birlikte farklı alanlardan seçilen Türkçe ve Türk kültürü öğretmenlerinin bu dersi etkili bir şekilde yürütebilmeleri amacıyla öğretmenlere rehberlik edecek “Türkçe ve Türk Kültürü Öğretimi Öğretmen El Kitabı” hazırlanmıştır. Bu kitabın bir diğer işlevi de birleştirilmiş sınıf düzeninde bir araya gelen bütün öğrencilerin birlikte gerçekleştirecekleri uygulama örneklerine yer verilmiş olmasıdır. Farklı yaş grubu ve dil düzeyinde olan bütün öğrenciler, bu tip uygulamalara keyifle katılabilecek ve birbirleriyle etkileşime gireceklerdir. Hâlihazırda materyallerimizin basım işlemleri devam etmektedir ve dijital versiyonlarına EBA üzerinden erişim sağlanmaktadır. Baskı süreci devam eden materyallerin yılsonu itibarıyla yurt dışı temsilciliklerimize dağıtımını tamamlanacaktır.

Türkçe ve Türk kültürü dersine yönelik farkındalığın artırılması, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın çocuklarının bu derse katılımının teşvik edilmesi amacıyla kısa film hazırlıkları başlatılmıştır. Yurt dışında yaşayan Türk çocukları, Türkçenin yanı sıra yaşadıkları ülkenin dili ve eğitim sürecinde kazandıkları en az bir yabancı dille birlikte çoğul dilli hâle gelmektedir. Yurt dışında ana dili ile etkileşme süreçleri farklılaşan Türk çocuklarına, Türkçelerini geliştirme ve Türk kültürünü etkin bir biçimde tanıma imkânı sağlanması bu nedenle

büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda hazırlanacak bu kısa filmle dersin yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

Türk kültürünün yurt dışında tanıtılması, yayılması ve korunması, yurt dışındaki vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın kültürel bağlarının korunması, güçlendirilmesi ve Türk dilinin öğretilmesi amacıyla Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu marifetiyle Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretmeni ile ihtiyaç duyulan diğer alanlarda ilgili ülke makamlarıyla iş birliği çerçevesinde öğretmen görevlendirilmektedir. Bu kapsamda hâlihazırda 28 ülkede 1.703 görevli öğretmen bulunmaktadır.

Tablo 30. Öğretmen Dağılımı (Yurt Dışı) (2019)

Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı	Ülke Adı	Öğretmen Sayısı
Azerbaycan	81	Kazakistan	21	Özbekistan	26
Belarus	2	Kırgızistan	96	Romanya	12
Bulgaristan	3	KKTC	185	S.Arabistan	290
Gürcistan	35	Kuveyt	25	Tacikistan	7
İran	11	Lübnan	16	Tunus	7
Karadağ	2	Moldava	10	Türkmenistan	24
Katar	18	ABD	1	Almanya	508
Arnavutluk	2	Belçika	31	Fransa	188
İngiltere	39	İsviçre	45	İtalya	2
Yunanistan (Batı Trakya)	16				
Toplam Öğretmen Sayısı					1.703

Bakanlığımızın 2023 Eğitim Vizyonu doğrultusunda yurt dışında görevlendirilen/görevlendirilecek öğretmenlerimize görevlendirildikleri bölgelerin yerel şartları da dikkate alınarak meslekî eğitim programları düzenlenmektedir. Söz konusu programlar, yurt dışı göreve intikallerinden önce düzenlenen yurt dışı göreve uyum seminerinin yeniden yapılandırılması ve çeşitlendirilmesi ile yurt dışında görevine devam eden öğretmenlerimizin görev yaptıkları ülkelerde farkındalıklarını ve meslekî gelişimlerini artıracak eğitim programlarını içerecek şekilde, kurum içi ve kurum dışı paydaşlarla iş birliği içerisinde planlanacak ve uygulanacaktır.

Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu marifetiyle Türk dilinin öğretilmesi amacıyla Büyükelçiliklerimiz/Başkonsolosluklarımız nezdinde açılan Türk kültür merkezlerinde veya yurt dışında bulunan üniversitelerin Türkoloji kürsülerinde/yabancı dil bölümlerinde okutman görevlendirilmektedir. Hâlihazırda 36 ülkede 90 okutman bulunmaktadır.

Tablo 31. Okutman (Yurt Dışı) (2019)

Ülke Adı	Okutman Sayısı	Ülke Adı	Okutman Sayısı	Ülke Adı	Okutman Sayısı
Almanya	10	İran	2	Özbekistan	1
Arjantin	1	İrlanda	1	Polonya	2
Azerbaycan	1	İsveç	2	Portekiz	2
Belarus	3	İtalya	3	Romanya	1
Belçika	1	Japonya	1	Rusya Federasyonu	2
Birleşik Krallık	3	Kazakistan	6	Sırbistan	5
Bosna Hersek	6	Kosova	1	Slovakya	2
Estonya	1	Kuveyt	1	Slovenya	1
Finlandiya	1	Litvanya	1	Tunus	2
Fransa	4	Macaristan	1	Ukrayna	8
Gürcistan	4	K. Makedonya	2	Ürdün	2
Hırvatistan	2	Moldova	3	Yunanistan	1
Toplam Okutman Sayısı					90

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın eğitim ve öğretim çağındaki çocuklarının eğitim ihtiyaçları Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri/ Başkonsoloslukları nezdinde Avustralya, Avusturya, Azerbaycan, Belçika, Fransa, Gürcistan, İran, Katar, Kırgızistan, Kuveyt, Moldova, Özbekistan, Romanya, Suudi Arabistan, Türkmenistan'da bulunan 66 okulumuz tarafından karşılanmaktadır. Kırgızistan ve Tacikistan'da faaliyetine devam eden 2 TÖMER ile de Türkçe öğretimine yönelik faaliyetler devam etmektedir.

Tablo 32. Yurt Dışında Bakanlığımıza Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Okullar ve Öğrenci Sayıları (2019)

S.N.	Ülke Adı	Eyalet/Şehir	Türk Öğrenci			Ülke Toplamı	Diğer Öğrenci			Ülke Toplamı
			Erkek	Kız	Toplam		Erkek	Kız	Toplam	
1	Suudi Arabistan	Riyad	416	348	764	2.956	16	19	35	441
		Cidde	480	388	868		51	34	85	
		Medine	263	256	519		42	25	67	
		Tebuk	102	104	206		66	31	97	
		Taif	98	76	174		35	20	55	
		Dammam	81	80	161		10	11	21	
		Abha	55	61	116		6	2	8	
		Mekke	63	85	148		40	33	73	
2	Belçika	Brüksel			0	0	114	114	114	
3	Kuveyt	Kuveyt	139	154	293	293	1	3	4	4
4	İran	Tahran	25	28	53	53	0	3	3	3
5	Azerbaycan	Bakü	759	719	1.478	1.478	381	228	609	609
6	Kırgızistan	Bişkek	267	194	461	461	164	336	500	2.791
		Kırgızistan (TÖMER)	0	0	0		807	1.484	2.291	
7	Fransa	Strazburg	0	0	0	0	51	97	148	148
8	Özbekistan	Taşkent	145	105	250	250	7	5	12	12
9	Türkmenistan	Aşkabat	152	139	291	291	148	129	277	277
10	Romanya	Bükreş	13	3	16	16	128	251	379	379
11	Moldova	Kişinev	0	4	4	4	53	83	136	136
12	Tacikistan (TÖMER)	Duşanbe	0	0	0	0	323	350	673	673
13	Avusturya	Viyana	10	10	20	20	17	19	36	36
14	Katar	Doha	63	69	132	132	0	0	0	0
15	Gürcistan	Batum	118	131	249	249	0	0	0	0
16	Avustralya	Melbourne	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam			3.249	2.954	6.203	6.203	2.346	3.277	5.623	5.623
Genel Toplam										11.826

2015 yılından itibaren 6528 sayılı Kanun kapsamında yurt dışında büyükelçilikler/başkonsolosluklar aracılığıyla Millî Eğitim Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren okulların hizmet binası yapımı, donatımı, kefalet ücreti ve kira giderleri ile uygun görülen diğer ihtiyaçları Bakanlığımız bütçesinden karşılanmaktadır.

Yurt dışında Türkçe'nin ve Türk kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarına Türkçe ve Türk kültürü dersleri verilmektedir. Bu kapsamda, 2019 yılında başta Almanya Federal Cumhuriyeti olmak üzere Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarından 129.994'ünün Türkçe ve Türk kültürü derslerine katılımı sağlanmıştır.

2020 yılında Bakanlığımız yurt dışı teşkilatında görevli eğitim müşaviri ve eğitim ataşelerinin katılacağı "Millî Eğitim Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı Uluslararası Eğitim Yöneticileri Çalıştayı" planlanmıştır. Çalıştay ile eğitim müşaviri ve ataşelerinin görev yerlerinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerinin tartışılması, merkez teşkilatı ile yurt dışı teşkilatı personeli arasında tecrübe ve bilgi aktarımının sağlanması hedeflenmiştir. Ayrıca Balkan ülkeleri, Avrupa ve Türk Cumhuriyetlerinde olmak üzere 3 bölge toplantısının 2020 yılında yapılması planlanmaktadır. Bakanlık temsilcileri ile yurt dışı temsilcilerinin bir araya geleceği bu toplantılarda bölgesel sorunların tartışılması, çözüm önerilerinin üretilmesi ve bölgelere ilişkin ortak politikaların oluşturulması amaçlanmaktadır.

Bakanlığımızca; Birleşmiş Milletler (BM), BM Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO), Avrupa Konseyi (AK), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ), İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Dünya Bankası, Türk Konseyi, Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (İEA) gibi uluslararası kuruluşlar ile Avrupa Birliğinin eğitim ve öğretime ilişkin faaliyetleri yakından takip edilmekte ve çalışmalarla ilgili olarak eğitim camiası bilgilendirilmektedir.

UNESCO'nun görev alanına giren konularla ilgili çalışmalar UNESCO Türkiye Millî Komisyonu ile iş birliği hâlinde sürdürülmektedir. Bu kapsamda, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu bütçesi ile uluslararası kuruluşlara yapılan katkı payı ödemeleri Bakanlığımız bütçesinden karşılanmaktadır. Bakanlığımızca uluslararası kuruluşlara yapılan katkı payları Tablo 33'te belirtilmiştir.

Tablo 33. Bakanlığımızca Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Katkı Payı Ödemeleri (2014-2019)

ULUSLARARASI KURULUŞLAR		2014	2015	2016	2017	2018	2019
UNESCO	PARİS	1.973.898 €	2.147.711 €	1.357.520 €	1.353.568 €	1.357.527 €	1.829.879 €
	NEWYORK	2.102.220 \$	1.864.446 \$	1.643.241 \$	1.756.460 \$	1.761.598 \$	2.483.092 \$
FULBRIGHT 2016		350.000 \$	1.515.000 \$	1.000.000 \$	1.000.000 \$	1.000.000 \$	1.000.000 \$
OECD	CERI	53.304 €	58.610 €	63.077 €	66.407 €	70.224 €	82.111 €
	PISA	82.710 €	86.846 €	91.188 €	95.747 €	100.535 €	103.938 €
	INES WP	15.971 €	16.840 €	17.008 €	17.816 €	17.958 €	18.789 €
	TALIS		35.639 €	64.867 €	142.976 €	169.395 €	61.854 €
	LSO	7.556 €	8.111 €	8.281 €	8.656 €	8.725 €	9.188 €
	NESLI	7.415 €	7.738 €	7.816 €	7.958 €	8.022 €	8.724 €
	ECEC			81.742 €	-	-	108.161 €
	SOSYAL VE DUYUSAL BECERİLER ÇALIŞMASI	-	-	-	-	146.500 €	146.500 €
IEA	TIMMS		75.000 €	37.500 €	67.500 €	67.500 €	56.250 €
	TIMMS		79.700 \$	39.200 \$	69.370 \$	67.500 \$	56.250 \$
	TIMMS						1.900 \$
EİTTE ANKARA		-	-	-	-	177.795 \$	177.975 \$
AB	AVRUPA OKUL AĞI	32.231 €	32.231 €	32.231 €	32.231 €	32.231 €	32.321 €

* OECD (INES WP, LSO, NESLİ ve ECEC) ve IEA (TIMMS) katkı payları yılsonuna kadar ödenecektir.
Not: 20.09.2019 tarihine kadar yapılan ödemeler baz alınmıştır.

UNESCO'nun eğitim alanındaki programları kapsamında okullarımız ASPnet Kardeş Okullar Ağına dâhil olmakta ve okullarımızda UNESCO Kulüpleri kurulmaktadır. Mevcut durumda ASPnet ağına dâhil olan okul sayımız 33, UNESCO Kulübü kurulan okul sayımız ise 99'dur. Okullarımızda ASPnet ve UNESCO kulübü faaliyetlerinin yaygınlaştırılma çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız, OECD Eğitim Direktörlüğü çatısı altında yürütülmekte olan ve yıllık katkı payına tabi olan programlardan Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Araştırması (TALIS), Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), TALIS Güçlü Başlangıç Uluslararası Anketi (ECEC), Uluslararası Eğitim Sistemleri Göstergeleri Programı (INES) ve Eğitimi Araştırma ve Yenilik Merkezi (CERI) çalışmalarına katılım sağlamaktadır.

Ülkemiz, OECD'nin Eğitimi Araştırma ve Yenilik Merkezi Yönetim Kurulu, Eğitim Politikaları Komitesi, UNESCO SDG-4 Eğitim Yönlendirme Komitesi ve Öğretmen Görev Gücü Yönetim Kurulunda Bakanlığımızca temsil edilmektedir.

Türk Konseyi'nin faaliyetleri kapsamında; "Ortak Türk Tarihi", "Ortak Türk Edebiyatı" ve "Ortak Türk Coğrafyası" ders kitaplarının hazırlanması, Öğrenci Değişim Programı ve Öğretmen Değişim Programı gibi çalışmalar yürütülmektedir. Ortaöğretim öğrencilerine yönelik Öğrenci Değişim Programının ilk uygulaması 2016 yılında ülkemiz ev sahipliğinde ikinci uygulaması ise 2018 yılında Azerbaycan'da gerçekleştirilmiştir. Bir sonraki programın Kazakistan'da yapılması planlanmaktadır.

Türk Konseyi faaliyetleri kapsamında her yıl üye ülkelerden birinde "Kıdemli Memurlar Toplantısı" ve akabinde "Türk Konseyi Eğitim Bakanları Toplantısı" yapılmaktadır. 13-14 Mart 2019 tarihlerinde gerçekleştirilen Türk Konseyi 5. Eğitim Bakanları Toplantısında, Türk

Konseyi 6. Eğitim Bakanları Toplantısı'nın 2020 yılında ülkemizde yapılmasına karar verilmiştir.

Avrupa Birliği'nin "Eğitim ve Öğretim 2020" çerçevesinde ortaya koyduğu hedeflerini ülkemiz de paylaşmakta ve Avrupa Birliği'nin eğitimdeki hedeflerine ulaşma yolunda Bakanlığımız çalışmalarını sürdürmektedir. Bu kapsamda Avrupa Komisyonu tarafından oluşturulan 7 adet çalışma grubu için temsilcilerimiz görevlendirilmiştir. Bu çalışma gruplarından "Ortak Değerlerin ve İçermeci Eğitimin Teşviki" çalışma grubunun faaliyetleri kapsamında İstanbul'da 12 Avrupa ülkesinden uzmanlar, Avrupa Komisyonu ve uluslararası kuruluşlardan temsilcilerin katılımıyla "Akran Öğrenme Faaliyeti" düzenlenmiştir. Toplantıda özellikle Suriyeli göçmenlerin eğitime entegrasyonu noktasında ülkemizde yapılan çalışmalar aktarılmış, faaliyet kapsamında iki okul gezisi yapılarak iyi uygulama örnekleri paylaşılmıştır.

38 ülke ile birlikte Türkiye'nin üye olduğu Avrupa Eğitim Bilgi Ağı (EURYDICE) tarafından yürütülen Avrupa Eğitim Ansiklopedisinde Türkiye Eğitim Sistemi'ne ilişkin güncel veriler yer almaktadır. Ayrıca, EURYDICE'de ortak yapılan raporlarda diğer ülkelerin ve ülkemiz eğitim sistemine ilişkin bilgiler karşılaştırmalı olarak bulunmaktadır.

2014-2020 dönemi, Ülkemiz ile Avrupa Birliği Arasındaki Mali İşbirliği IPA-II kapsamında ilgili sektörlere yönelik proje çalışmalarımız devam etmektedir. Ayrıca IPA III Dönemi (2021-2027) planlamasına yönelik olarak; IPA II Dönemi kesintilerinden dolayı sürece dâhil edilmeyen projelerle birlikte Bakanlığımıza ait toplam 25 proje Dışişleri Bakanlığına gönderilmiştir.

2020 yılında Suudi Arabistan Dönem Başkanlığında eğitim başlığı G-20 gündemine alınmıştır. Bu çerçevede gerçekleştirilecek toplantılara katılım sağlanacaktır.

Bugüne kadar 120 ülke ile toplam 418 anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşmaların 132'si eğitim iş birliği anlaşmasıdır ve 67 ülke ile imzalanmıştır. Diğer 286 anlaşma ise çok yönlü iş birliği ve kültür anlaşmalarıdır. Ayrıca 89 ülke ile 71'i eğitim iş birliği anlaşması olmak üzere toplam 117 anlaşmanın müzakere süreci de devam etmektedir.

24-25 Ocak 2019 tarihlerinde Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti arasında eğitim iş birliğini güçlendirmek amacıyla Sırbistan'da "Türkiye-Sırbistan Ortak Çalışma Grubu I. Toplantısı" gerçekleştirilmiş ve "Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı ile Sırbistan Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığı Ortak Çalışma Grubu I. Toplantısı Protokolü" imzalanmıştır.

İkili kültürel anlaşmalar çerçevesinde yabancı hükûmetler tarafından kendi ülkelerinde kullanılmak üzere vatandaşlarımıza verilen burslara yönelik iş ve işlemler Bakanlığımızca yürütülmektedir. 2018-2019 akademik yılında 17 ülke tarafından 317 kişilik, 2019-2020 akademik yılı için ise 13 ülke tarafından 259 kişilik burs tahsis edilmiştir.

Amerika Birleşik Devletlerinin (ABD) Ankara Büyükelçiliği tarafından, Washington'daki İngilizce Programları Bürosu ile iş birliği içerisinde 2010 yılından itibaren ülkemizde "Eğitimde Mükemmeliyet ve Başarı Programı" uygulanmaktadır. Bu kapsamda, programa başvuran adaylar arasından seçimi yapılan belirli sayıda İngilizce öğretmeni, tüm masrafları ABD Dışişleri Bakanlığınca karşılanarak ABD'de 6 haftalık bir eğitime tabi tutulmaktadır. Bahse konu eğitim programına 2019 yılı için 4 İngilizce öğretmeni gönderilmiş, 2020 yılı için gönderilmek üzere 8 asil 4 yedek aday belirlenmiştir.

44 ülkeden 405 okul ile ülkemiz okulları arasında kardeş okul ilişkisi tesis edilmiştir. Ayrıca Eylül ayı itibarıyla yurt dışına toplam 126.715 adet ders ve kültür kitabı ile 71.005 adet eğitim materyali ücretsiz olarak gönderilmiştir.

Tablo 34. Kitap ve Eğitim Materyalleri (Yurt Dışı) (2019)

Sıra No	Ülke	Kitap Adeti	Eğitim Materyali Adeti
1	ABD	140	-
2	Almanya	-	39.850
3	Arnavutluk	-	1.000
4	Avusturya	-	3.000
5	Azerbaycan	23.545	-
6	Belçika	6.580	3.000
7	Bosna Hersek	-	1.000
8	Bulgaristan	-	1.000
9	Danimarka	-	1.000
10	Fransa	-	8.000
11	Gürcistan	3.420	-
12	Hollanda	-	3.000
13	İngiltere	-	3.000
14	İran	546	-
15	İsveç	-	1.000
16	İsviçre	-	3.000
17	Japonya	800	-
18	Karadağ	-	5
19	Katar	1.455	-
20	Kırgızistan	8.639	-
21	Kosova	95	1.000
22	Kuveyt	2.765	-
23	Makedonya	-	1.000
24	Malta	95	150
25	Özbekistan	2.880	-
26	Romanya	-	1.000
27	Suudi Arabistan	31.429	-
28	Türkmenistan	720	-
29	Yunanistan	43.606	-
Toplam		126.715	71.005

Ayrıca 2019 yılı sonuna kadar 29.570 adet poster ve Türk Bayrağı ile 38.100 adet kültür kitabının yurt dışı temsilciliklerimize gönderilmesi planlanmaktadır.

Bakanlık olarak uyguladığımız politikalar neticesinde ülkemizde, eğitimin çıktılarını ve dolayısıyla sistemin performansını değerlendiren uluslararası araştırma sonuçlarına göre gelişmeler kaydedilmiştir.

3.4. Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

Ülkemizde yükseköğretime erişim ve yükseköğretim alanındaki okullaşma oranının artırılması 2000’li yıllar öncesinde çözülmesi gereken en öncelikli konulardan biri iken özellikle son yıllarda yaşanan niceliksel büyüme ile başta yükseköğretime erişim olmak üzere birçok alanda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

Bugün itibarıyla üniversite sayımız 129 devlet, 73 vakıf olmak üzere 202’ye ulaşmıştır. Ayrıca Millî Savunma Üniversitesi ve 5 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumumuz mevcut olup 2018-2019 eğitim ve öğretim döneminde öğrenci sayımız 7.740.502’ye ulaşmıştır. Bu öğrenci sayısı ile Avrupa’da yükseköğretim alanında en büyük öğrenci sayısına sahip ikinci ülke konumuna gelinmiştir. Bu öğrenci sayısının 2.829.430’u ön lisans, 4.420.699’u lisans, 394.174’ü yüksek lisans, 96.199’u doktora öğrencisidir. Öğretim elemanı sayımız ise 166 bin 225 olup bunun 81 bin 368’i öğretim üyesidir.

Küreselleşme ile birlikte üniversite yapısında ve yükseköğretimde olağanüstü değişimler ve dönüşümler yaşanmış, yükseköğretimde uluslararasılaşma, sürdürülebilir kalkınma, bölgesel kalkınma, ihtisaslaşma, akıllı uzmanlaşma, üniversite sıralama sistemleri gibi kavramlar ve başlıklar hayat bulmuş, 21. yüzyılın hâkim gücü Endüstri 4.0 ve dijitalleşme ile birlikte durağan bir sistemden daha dinamik sistemlere geçiş başlamıştır. Tüm bu gelişmeler küresel ölçekte rekabetçi ve dinamik bir yükseköğretim sistemine sahip olunmasını gerekli kılmaktadır.

Bölgesel ve ulusal ekonomiler için üretim faktörü haline gelen üniversiteler bilgi üreten kuruluşlar olarak kalkınma hamlelerinde temel rol oynamaktadırlar. Bu kapsamda, ülkemizin kalkınma süreçlerine ciddi katkılar sunan yapısal değişim niteliğindeki ana projelerinden biri “Çeşitlilik: Misyon Farklılaşması Odaklı İhtisaslaşma”dır. Yükseköğretimde ihtisaslaşma “bölgesel kalkınma odaklı üniversiteler” ve

“araştırma üniversiteleri” olmak üzere iki koldan yürütülmektedir. Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Projesi, bölgelerine katkı sağlayan 10 üniversite ile uygulanmaktadır. Liyakat ve ehliyet kriterlerine göre seçilen ve rekabet içinde gelişimlerini sürdüren 11 asıl, 5 aday üniversite ise araştırma üniversitesi kategorisinde yer almaktadır.

Yükseköğretimde uluslararasılaşma ülkelerin yükseköğretim kurumları arasında tesis edilecek olan akademik ve bilimsel işbirliklerinde, insan kaynaklarını geliştirmede, toplumsal kalkınmanın sağlanmasında ve dolayısıyla ülkelerin görünürliğünde ve etkinliğinde hayati bir öneme sahiptir. Bu nedenle yükseköğretimde yapısal değişiklikteki başlıklardan biri de “hedef odaklı uluslararasılaşma”dır. Bu kapsamda yükseköğretim tarihimizde bir ilk olarak “Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi” hazırlanmış ve kamuoyuna sunulmuştur.

Ülkemizin 2023 yılında dünyanın önde gelen ekonomilerinden biri olma hedefine ulaşabilmesi, ancak üstün nitelikli bilgi üretimi ve nitelikli insan kaynağı ile mümkün olabilecektir. Bu kapsamda ülkemizin geleceğinin değeri olan nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi, doktoralı insan kaynağının artırılması ve aynı zamanda disiplinler arası işbirliklerinin güçlendirilmesi amacıyla, “YÖK 100/2000 Doktora Bursu Projesi” başlatılmıştır. 2016-2017 bahar döneminden bu yana 4.000’nin üzerinde öğrencimiz çeşitli burslardan faydalanmıştır. Ülkemizin ihtiyaç duyduğu alanlarda, her yıl Türkiye’nin bilim hayatının 100 öncelikli alanı belirlenmekte ve her çağrıda bu liste güncellenmektedir. Akademide ve endüstride ülkemizin geleceğine değer katan ve bir Türkiye projesi olarak atfedilen YÖK 100/2000 Doktora Projesi’nde belirlenen alanların ¾’ü disiplinlerarasıdır.

Endüstri 4.0 ve dijital dönüşümün etkileri birçok yeni meslek alanlarının oluşmasına veya mevcut iş alanlarının dönüşüme uğramasına neden olmaktadır. “Dijital Ekonomi” ile birlikte son iki yılda geleceğin mesleklerine yönelik uzman yetiştirmek üzere yükseköğretim sistemimizde bazı programlar hayata geçirilmiştir. Bu programlardan biri olan Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi, dijitalleşmeyi sağlayarak Türk yükseköğretimini küresel çapta rekabet edebilir bir yapıya kavuşturmayı amaçlamaktadır. Doğu ve Güney Doğu Anadolu’da bulunan 16 üniversitenin dâhil edildiği, dijital dünyanın algoritmasına aşına bir işgücü yetiştirmeyi hedefleyen bu proje ile bu üniversitelerimizde 36 bin 2 öğrenci ve 3 bin 112 öğretim elemanına merkezi bir planlama ile dijital okur-yazarlık eğitimi verilmiştir.

Yükseköğretim kurumlarının sayılarında ve çeşitliliğindeki artışlar, öğrenme yöntemlerinde kullanılan yeni teknolojiler ve buna bağlı olarak çeşitlenen öğrenme yöntemleri, ulusal ve uluslararası işbirlikleri, öğrenci hareketliliği, mezunların istihdam edilebilirliği ve üniversitelerin sıralanması gibi konular, yükseköğretim kurumlarının daha şeffaf, hesap verebilir olmaları ve her düzeyde daha fazla sorumluluk almalarını gerektirmektedir.

Üniversitelerimizin, eğitim ve öğretim dâhil bütün çalışmalarını şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda yürütme ve kaynaklarını etkin ve verimli bir biçimde kullanma durumunu izleyebilmek amacıyla yükseköğretim sistemimizde ilk kez “Üniversite Yıllık İzleme ve Değerlendirme Raporu” açıklanmıştır. “Eğitim ve Öğretim”, “Araştırma-Geliştirme, Proje ve Yayın”, “Uluslararasılaşma”, “Bütçe ve Finansman”, “Topluma Hizmet ve Sosyal Sorumluluk Alanları” olmak üzere 2018 yılına ait 5 alanda 45 göstergeye ait verileri içeren bu rapor, belirlenen kriterlere göre üniversitelerimizin gelişmeye açık yanlarını ortaya koymakta ve üniversitelerimizin kendi gelişme şartları içerisinde değerlendirilerek daha iyiye doğru gidişlerini desteklemektedir.

Bilimsel yayınlara ve araştırma verilerine çevrimiçi erişim günümüzde bilim yapmanın, teknolojik yenilik oluşturmanın, ekonomik ve insani gelişmenin en önemli koşulu haline gelmiştir. Bu nedenle açık erişim ve açık bilim konusunda da çalışmalar başlatılmıştır.

Yükseköğretim sisteminin hızla gelişen ve dinamik iklimine uyum gösteren yenilikçi yaklaşımlarla, ülkemizin rekabet gücünün artmasına ve kalkınmasına katkı sağlayacak sonuç üreten projelerimiz ve girişimlerimizle ilerlemeye devam ediyoruz.

3.5. Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK)

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği kapsamında oluşturulmuş daha sonra Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa eklenen Ek Madde 35 hükümlerine göre yeniden düzenlenmiştir.

Yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idari hizmetlerinin kalite düzeylerine ilişkin ulusal ve uluslararası kalite standartlarına göre değerlendirmeler yapan, iç ve dış kalite güvencesi, akreditasyon süreçleri ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini yürüten Yükseköğretim Kalite Kurulu idari ve mali özerkliğe sahip, kamu tüzel kişiliğine haiz bir kuruluştur.

YÖKAK, Türk yükseköğretim sistemindeki iç ve dış kalite güvencesi mekanizmalarının oluşturulması ve etkin işleyişlerinin sağlanması amacıyla; yükseköğretim kurumlarının iç kalite güvence sistemlerinde referans alacakları ilkeleri, kalite göstergelerini ve bunlara ilişkin süreçlerden oluşan “Ulusal Kalite Güvence Sistemi”ni geliştirmektedir. Bunun yanı sıra yükseköğretim kurumları tarafından yıllık olarak hazırlanan kurum iç değerlendirme raporları ile kurumların sahip olduğu iç kalite güvence sistemlerinin değerlendirilmesini sağlamaktadır.

İlgili mevzuat gereği beş yılda en az bir defa dış değerlendirme sürecine dâhil olması gereken yükseköğretim kurumlarının bu kapsamda eğitim-öğretim, araştırma, toplumsal katkı faaliyetleri ve idari hizmetlerinin kalite düzeylerinin ulusal ve uluslararası kalite standartlarına göre değerlendirmelerinin yapılması da YÖKAK’ın faaliyetlerindedir. YÖKAK, bu amaçla “Kurumsal Dış Değerlendirme Programı”nı yürütmektedir. Dış değerlendirme sürecini takiben kurumsal geri bildirim raporları değerlendirilmekte, kalite iyileştirmelerine yönelik tavsiyeleri

içerecek şekilde “Yükseköğretim Kalite Güvencesi Durum Raporu” yıllık olarak hazırlanmakta ve başta YÖK olmak üzere ilgili paydaşlara sunulmaktadır. Bununla birlikte yükseköğretimde kalite güvencesi konusunda uluslararası kuruluşlar nezdinde Türkiye’nin temsil edilmesi ile yükseköğretim kalite güvence sistemine ilişkin konularda YÖK, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Kurulu, uluslararası kalite güvencesi ajansları, yükseköğretim kurumları gibi kurum, kurul ve kuruluşlarla işbirliği içinde çalışmalar da yürütülmektedir.

YÖKAK, kuruluşundan itibaren yükseköğretim kurumlarının, kalite komisyonlarının ve diğer paydaşların talepleri doğrultusunda kalite ekipleri, yöneticiler ve diğer çalışanlar için eğitimler düzenlemekte; bilgi paylaşım toplantıları ve kurumsal ziyaretler gerçekleştirmektedir. Ayrıca “Bilgi Portalı” ve “Bilgi Yönetim Sistemi”, “Akreditasyon Kuruluşları Sistemi” ve “Program Değerlendirme Yazılımı” gibi uygulamalar üzerinden bilgiye erişim, değerlendirme ve izleme süreçlerini desteklemektedir.

3.6. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)

ÖSYM ülkemizin önemli hizmet kurumlarından biridir. Faaliyetlerini hizmet gelirlerinden karşılayan özel bütçeli bir kurumdur. Bütün hizmetlerini e-Devlet standartları çerçevesinde yürütmekte, hızla gelişen bilimsel ve teknolojik yeniliklerden yararlanarak sürekli kendisini yenilemektedir.

ÖSYM bünyesinde 2019 yılı içinde 189 sınav koordinatörlüğü aracılığıyla yaklaşık 8 milyon 10 bin adayın katıldığı 12'si elektronik sınav olmak üzere 47 sınav gerçekleştirilmiş olup, yılsonuna kadar 53 sınav için 8 milyon 150 bin adayın sınavlara katılımı beklenmektedir. 2019 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yönetici Seçme Sınavı ilk kez yapılmış olup söz konusu sınava 56.000 aday katılmıştır. 2019 yılı ikinci yarısından itibaren Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavları (YÖKDİL) da ÖSYM tarafından gerçekleştirilmiştir.

İki yılda bir yapılan, ortaöğretim okullarından (lise, meslek lisesi) mezun olanlar ile sınavın geçerlilik süresi içerisinde (iki yıl) mezun olabilecek durumda bulunanlar, ön lisans düzeyinde bulunan adaylar ile engelli adayların gireceği, Kamu Personeli Seçme Sınavları 2020 yılında gerçekleştirilecektir. Böylelikle ÖSYM'nin 2020 yılında yaklaşık 11 milyon aday için sınav gerçekleştireceği öngörülmektedir.

ÖSYM yılbaşında açıklanan sınav takvimi çerçevesinde hizmetlerini yerine getirirken bazı önemli yenilikleri de gerçekleştirmiştir. Elektronik sınav uygulamasının yaygınlaştırılması bunlardan biridir. Ankara'da hizmete giren Esenboğa e-Sınav Merkezi, aynı anda 5.000 adayın elektronik sınava girebileceği kapasitesiyle dünyanın en büyük elektronik sınav merkezidir. İngilizce yabancı dil sınavında uygulanan elektronik sınavlara Almanca, Fransızca, Arapça, Rusça, Farsça, Yunanca, Bulgarca, İspanyolca ve İtalyanca sınavları da eklenmiştir. Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde hizmet veren e-sınav merkezleri, ulaşılabilirliği kolaylaştırmak

amacıyla ülkemizin diğler bölgelerine de yayma planı çerçevesinde 2020 yılı içerisinde Adana ilinde elektronik sınav yapılabilmesi için alt yapı çalışmaları başlatılmıştır.

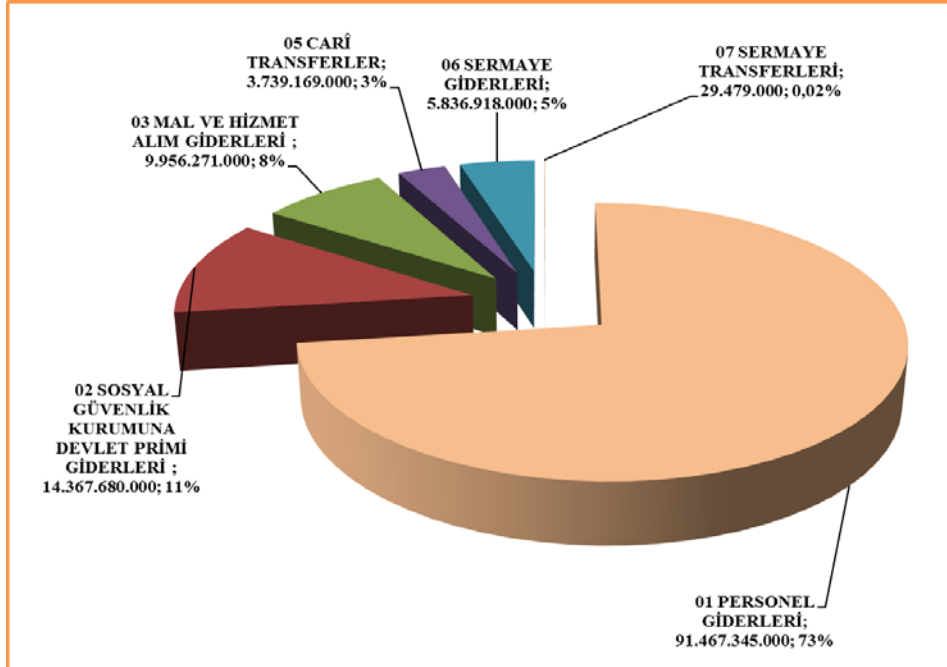
4. BÜTÇE

2020 yılı Bakanlığımız bütçesi;

- 91 milyar 467 milyon 345 bin TL'si personel giderleri için,
- 14 milyar 367 milyon 680 bin TL'si Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet primi giderleri için,
- 9 milyar 956 milyon 271 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılmak üzere cari harcamalar için,
- 3 milyar 739 milyon 169 bin TL'si devlet parasız yatılı öğrencileri, burslar ile diğer cari transferler için,
- 5 milyar 836 milyon 918 bin TL'si sermaye giderleri için,
- 29 milyon 479 bin TL'si sermaye transferleri için

olmak üzere toplam 125 milyar 369 milyon 862 bin TL'dir.

Grafik 13. 2020 Yılı Bütçe Teklifinin Ödenek Dağılımı (TL)



Ayrıca Bakanlığımız bütçesi dışında ilave olarak; ilköğretim öğrencilerine ücretsiz dağıtılacak ders kitapları için 823 milyon TL ve taşınmalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin öğle yemeği için 1 milyar 15 milyon TL ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin okullara ve kurumlara erişiminin sağlanması için 785 milyon TL olmak üzere, toplam 2 milyar 623 milyon TL kaynağın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan karşılanması öngörülmüştür.

Yüksek Öğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve üniversitelere 36 milyar 145 milyon 740 bin TL, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına 717 milyon 792 bin TL ve Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna 15 milyar 345 milyon 110 bin TL olmak üzere toplam eğitim bütçemiz; 177 milyar 605 milyon 504 bin TL olmuştur.

Tablo 35. Eğitim Bütçesi (2002-2020) (TL)

Yıllar	MEB	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	ÖSYM	Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK)	Toplam Eğitim Bütçesi
2002	7.460.991.000	2.495.967.700	92.234	395.000.000	10.352.050.934
2003	10.179.997.000	3.408.608.000	146.569	515.000.000	14.103.751.569
2004	12.854.642.000	3.894.070.670	215.797	833.790.000	17.582.718.467
2005	14.882.259.500	5.218.467.000	228.002	1.176.000.000	21.276.954.502
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	171.921.000	1.499.708.000	24.086.597.261
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	191.717.000	1.672.438.000	29.806.481.000
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	152.077.000	1.923.350.000	32.309.276.650
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	150.170.000	2.282.107.425	38.651.774.745
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	150.865.000	2.746.973.000	40.490.707.600
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	160.192.000	3.368.437.000	49.144.719.500
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	232.559.000	4.449.878.000	56.595.419.190
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	291.996.000	5.328.558.000	68.344.693.150
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	359.980.000	5.862.584.000	78.866.391.610
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	364.239.000	7.052.675.000	87.910.414.000
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	445.303.000	9.377.831.000	109.768.136.000
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	408.536.000	11.336.431.000	122.414.001.000
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	537.550.000	13.899.262.000	134.726.827.000
2019	113.813.013.000	33.023.355.000	549.555.000	14.225.998.000	161.611.921.000
2020	125.396.862.000	36.145.740.000	717.792.000	15.345.110.000	177.605.504.000

Tablo 36. Eğitim Bütçesinin GSYH ve Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı (2002-2020)

Yıllar	GSYH	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi ***	Eğitim Bütçesi (MEB+YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler+ ÖSYM, KYK)	Eğitim Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	10.352.050.934	2,95	10,55
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	14.103.751.569	3,10	9,58
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	17.582.718.467	3,15	11,67
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	21.276.954.502	3,28	13,63
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	24.086.597.261	3,18	13,77
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	29.806.481.000	3,54	14,54
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	32.309.276.650	3,40	14,52
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	38.651.774.745	4,06	14,74
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	40.490.707.600	3,68	14,11
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	49.144.719.500	3,79	15,72
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	56.595.419.190	3,99	16,13
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	68.344.693.150	4,36	16,92
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	78.866.391.610	4,51	18,13
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	87.910.414.000	3,76	18,59
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	109.768.136.000	4,21	19,24
2017	3.035.450.000.000	645.124.000.000	122.414.001.000	4,03	18,98
2018	3.445.782.000.000	762.753.000.000	134.726.827.000	3,91	17,66
2019	4.450.000.000.000	960.976.000.000	161.611.921.000	3,63	16,82
2020	4.872.000.000.000 *	1.095.461.000.000	177.605.504.000	3,65	16,21

(*) Gerçekleşme tahminidir. 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifinden alınmıştır.

2020 YILI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇE TEKLİFİ

2020 yılı Millî Eğitim Bakanlığı Bütçe Teklifi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince kalkınma planları ve programlarında yer alan politika ve hedefler doğrultusunda, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını; hesap verebilirliğin ve mali saydamlığın sağlanmasını, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını; tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolün düzenlenmesini amaçlamaktadır.

Merkezi yönetim bütçe uygulamasına geçilmesiyle beraber bütçe sistemi uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanmıştır. Çok yıllık bütçeleme sisteminin entegre edilmesiyle birlikte daha saydam ve öngörülebilir bir bütçe politikası uygulamaya konulmuştur.

Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi hazırlık çalışmalarını yönlendirmek üzere; Yeni Ekonomik Program, Orta Vadeli Mali Plan, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi doğrultusunda Bakanlığımızın 21 biriminin bütçesinin teklifleri, 2020-2022 dönemi çok yıllık bütçeleme sistemine göre hazırlanmıştır.

Eğitimin başlıca finansman kaynakları;

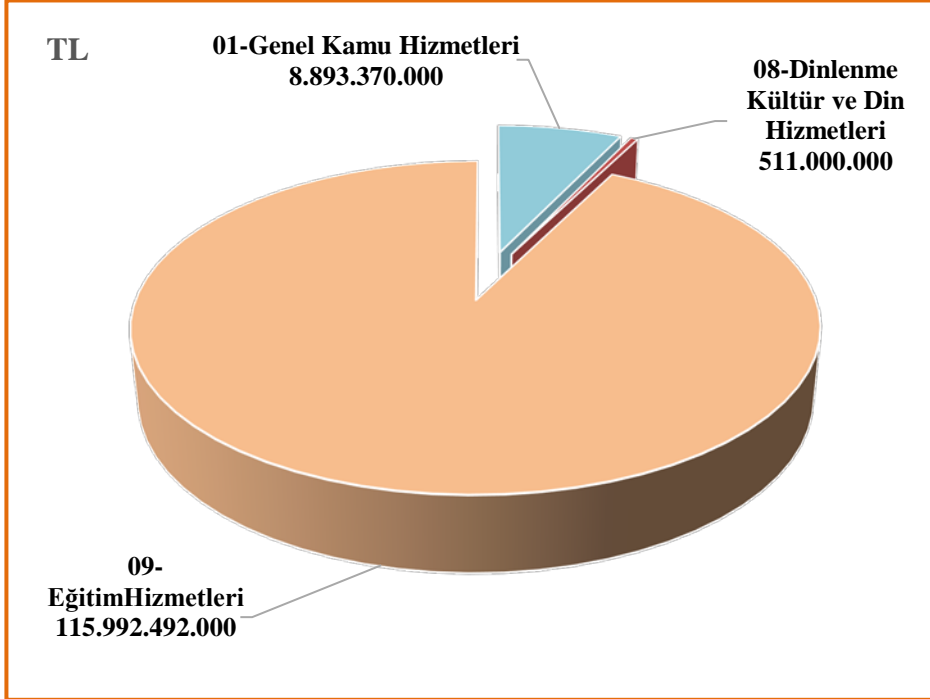
- Merkezi yönetim bütçesinden ayrılan pay,
- İl özel idareleri bütçesinden ayrılan kaynaklar,
- Dış ülke ve kuruluşlardan sağlanan dış kredi, burs ve bağışlar,
- Halk ve kuruluşların eğitime bağışları ile
- Okul-aile birliği gelirlerinden

oluşmaktadır.

Tablo 37. 2020 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Fonksiyonel Sınıflandırma)

Fonks. Kod	Açıklama	2019 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	2020 Yılı Bütçe Teklifi Ödeneği (TL)	Değişim Oranları (%)	2020 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Genel Kamu Hizmetleri	7.755.682.000	8.893.370.000	14,67	7,09
03	Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri				
08	Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	477.500.000	511.000.000	7,02	0,41
09	Eğitim Hizmetleri	105.579.831.000	115.992.492.000	9,86	92,50
Toplam		113.813.013.000	125.396.862.000	10,18	100,00

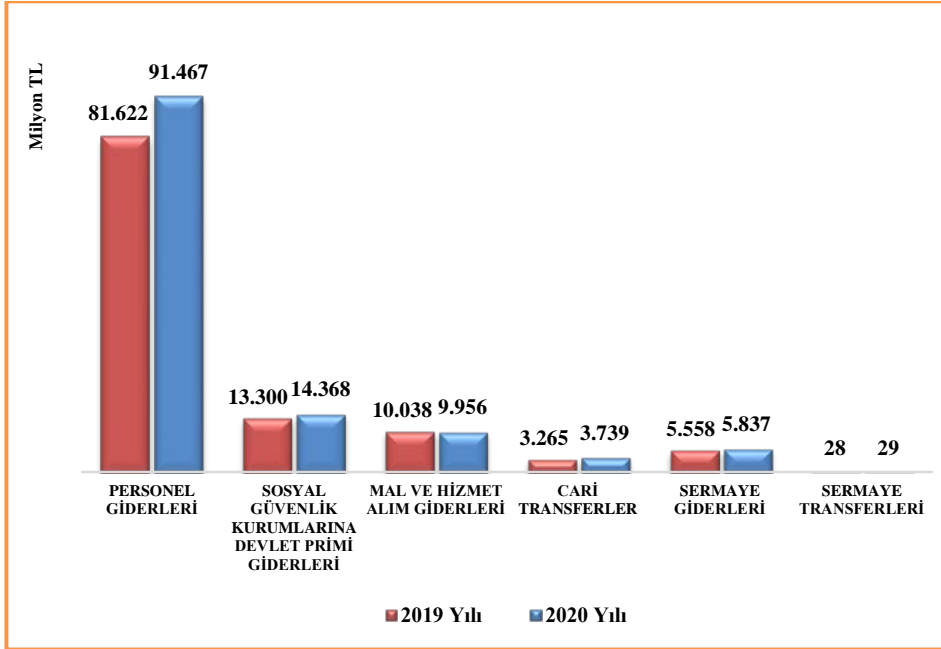
Grafik 14. 2020 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Fonksiyonel Sınıflandırma)



Tablo 38. 2020 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Ekonomik Sınıflandırma)

Eko. Kod	Ödenek Türü	2019 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	2020 Yılı Bütçe Teklifi Ödeneği (TL)	Değişim Oranları (%)	2020 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	81.622.485.000	91.467.345.000	12,06	72,94
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	13.299.983.000	14.367.680.000	8,03	11,46
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	10.038.497.000	9.956.271.000	-0,82	7,94
05	Cari Transferler	3.265.157.000	3.739.169.000	14,52	2,98
06	Sermaye Giderleri	5.558.886.000	5.836.918.000	5,00	4,65
07	Sermaye Transferleri	28.005.000	29.479.000	5,26	0,02
Toplam		113.813.013.000	125.396.862.000	10,18	100,00

Grafik 15. 2020 Yılı MEB Bütçesinin 2019 Yılı Ödenekleri ile Karşılaştırılması



Tablo 39. 2020-2022 Dönemi MEB Bütçesi (Ekonomik Sınıflandırma-İkinci Düzey Dağılımı) (TL)

Eko. Kod	Açıklama	Bütçe Kanunu/Teklifi Ödeneği		2020 Yılı Bütçe Teklifi Ödeneğinin 2019 Yılı Ödeneğine Göre Değişim Oranı (%)	Bütçe Tahmini	
		2019	2020		2021	2022
01	Personel Giderleri	81.622.485.000	91.467.345.000	12,06	99.205.528.000	106.581.666.000
1	Memurlar	71.703.766.000	77.322.923.000	7,84	84.005.954.000	90.398.731.000
2	Sözleşmeli Personel	5.563.890.000	8.938.506.000	60,65	9.605.304.000	10.226.732.000
3	İşçiler	2.573.760.000	2.788.632.000	8,35	2.996.660.000	3.190.536.000
4	Geçici Süreli Çalışanlar	1.781.069.000	2.417.084.000	35,71	2.597.395.000	2.765.438.000
5	Diğer Personel		200.000	-	215.000	229.000
02	Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Primi Giderleri	13.299.983.000	14.367.680.000	8,03	15.639.481.000	16.901.295.000
1	Memurlar	11.639.066.000	11.824.835.000	1,60	12.906.944.000	13.991.972.000
2	Sözleşmeli Personel	675.546.000	1.476.580.000	118,58	1.586.730.000	1.689.386.000
3	İşçiler	544.489.000	540.031.000	-0,82	580.317.000	617.862.000
4	Geçici Süreli Çalışanlar	440.882.000	526.234.000	19,36	565.490.000	602.075.000
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	10.038.497.000	9.956.271.000	-0,82	11.057.792.000	12.132.790.000
2	Tüketime Yönelik Mal ve Mal. Alm.	2.260.922.000	2.441.287.000	7,98	2.619.619.000	2.758.647.000
3	Yolluklar	69.758.000	77.357.000	10,89	81.874.000	86.082.000
4	Görev Giderleri	1.850.000	8.785.000	374,86	9.027.000	9.428.000
5	Hizmet Alımları	7.631.067.000	7.347.225.000	-3,72	8.260.289.000	9.187.172.000
6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	514.000	559.000	8,75	597.000	628.000
7	Menkul Mal Alım, Bakım ve On.Gid.	12.147.000	13.205.000	8,71	13.897.000	14.508.000
8	Gayrimenkul Mal Bakım ve On.Gid.	60.304.000	65.542.000	8,69	69.993.000	73.667.000
9	Tedavi ve Cenaze Giderleri	1.935.000	2.311.000	19,43	2.496.000	2.658.000
05	Cari Transferler	3.265.157.000	3.739.169.000	14,52	4.104.615.000	4.466.413.000
2	Hazine Yardımları	10.000.000	10.869.000	8,69	11.650.000	12.281.000
3	Kar Amacı Güt. Kur.Yapılan Trans.	297.400.000	465.064.000	56,38	498.500.000	525.506.000
4	Hane Halkına Yapılan Transferler	2.804.583.000	3.097.000.000	10,43	3.417.011.000	3.741.710.000
6	Yurtdışına Yapılan Transferler	153.174.000	166.236.000	8,53	177.454.000	186.916.000
06	Sermaye Giderleri	5.558.886.000	5.836.918.000	5,00	5.833.173.000	6.058.876.000
1	Mamul Mal Alımları	753.500.000	782.500.000	3,85	790.007.000	794.146.000
2	Menkul Sermaye Üretim Giderleri	236.000.000	279.332.000	18,36	267.375.000	267.332.000
3	Gayri Maddi Hak Alımları	5.000.000	5.000.000	0,00	5.000.000	5.000.000
4	Gayrimenkul Alm. ve Kamulaştırması	102.180.000	88.851.000	-13,04	133.768.000	148.070.000
5	Gayrimenkul Ser. Üretim Giderleri	3.970.706.000	3.952.735.000	-0,45	3.918.857.000	4.122.004.000
6	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	-	5.000.000	-	5.000.000	5.000.000
7	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	491.500.000	723.500.000	47,20	713.166.000	717.324.000
07	Sermaye Transferleri	28.005.000	29.479.000	5,26	31.468.000	33.146.000
2	Yurtdışı Sermaye Transferleri	28.005.000	29.479.000	5,26	31.468.000	33.146.000
Toplam		113.813.013.000	125.396.862.000	10,18	135.872.057.000	146.174.186.000

Tablo 40. 2020 Yılı MEB Bütçe Teklifi (Fonksiyonel ve Ekonomik Sınıflandırma) (TL)

Fonk. Kodu	Açıklama	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam
01	Genel Kamu Hizmetleri	7.304.894.000	1.387.047.000	112.429.000	15.500.000	73.500.000	-	8.893.370.000
08	Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	-	-	511.000.000	-	-	-	511.000.000
09	Eğitim Hizmetleri	84.162.451.000	12.980.633.000	9.332.842.000	3.723.669.000	5.763.418.000	29.479.000	115.992.492.000
Toplam		91.467.345.000	14.367.680.000	9.956.271.000	3.739.169.000	5.836.918.000	29.479.000	125.396.862.000

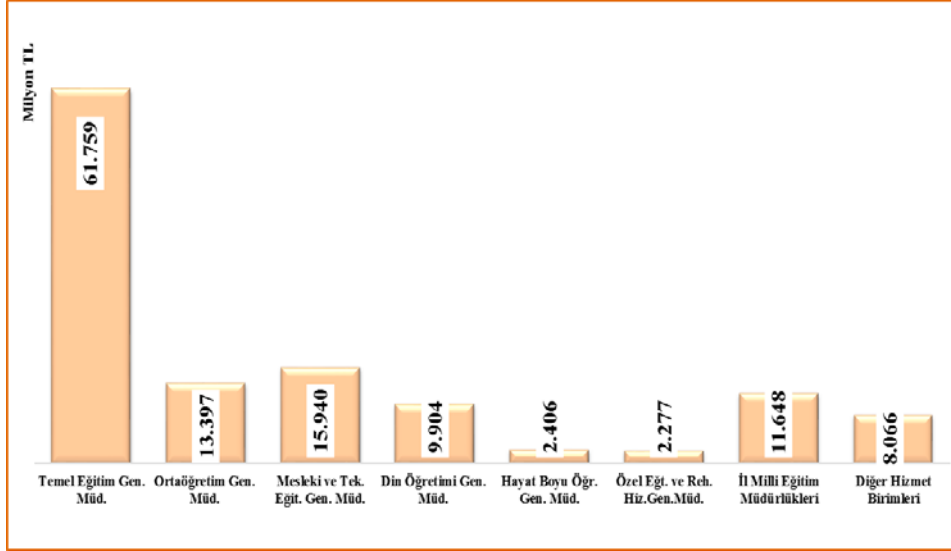
**Tablo 41. 2020 Yılı Bütçe Teklifi (Fonksiyonel Sınıflandırma)
(Birimlere Dağılımı) (TL)**

Birim Adı	01 Genel Kamu Hizmetleri	08 Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	09 Eğitim Hizmetleri	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü			20.329.000	20.329.000
Tefiş Kurulu Başkanlığı			87.225.000	87.225.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı			12.534.000	12.534.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	182.856.000	511.000.000	33.002.000	726.858.000
Personel Genel Müdürlüğü	59.451.000		2.000	59.453.000
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	15.320.000		5.002.000	20.322.000
İnşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı	14.216.000		902.853.000	917.069.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	34.156.000		2.000	34.158.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	10.431.000		2.000	10.433.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	2.258.000		2.000	2.260.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	8.574.043.000		3.073.838.000	11.647.881.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü			429.679.000	429.679.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları			61.329.673.000	61.329.673.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü			482.054.000	482.054.000
Genel Ortaöğretim Okulları			12.915.001.000	12.915.001.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü			30.568.000	30.568.000
Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları			15.909.063.000	15.909.063.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü			54.790.000	54.790.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü			114.800.000	114.800.000
Din Öğretimi Okulları			9.789.599.000	9.789.599.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü			32.268.000	32.268.000
Hayat Boyu Öğrenme ve Halk Eğitim Merkezleri			2.373.485.000	2.373.485.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü			64.108.000	64.108.000
Yurtdışı Eğitim Müşavirleri ve Ataşeleri	639.000		53.339.000	53.978.000
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü			4.498.469.000	4.498.469.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü			10.887.000	10.887.000
Özel Eğitim Okulları ve Kurumları			2.266.386.000	2.266.386.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü			235.626.000	235.626.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü			30.587.000	30.587.000
Yüksek Öğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü			1.215.929.000	1.215.929.000
Yurt Dışı Okullar			21.390.000	21.390.000
Toplam	8.893.370.000	511.000.000	115.992.492.000	125.396.862.000

**Tablo 42. 2020 Yılı Bütçe Teklifi (Ekonomik Sınıflandırma)
(Birimlere Dağılımı) (TL)**

Birim Adı	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	07 Sermaye Transferleri	Toplam (TL)
Özel Kalem Müdürlüğü	17.087.000	2.257.000	985.000				20.329.000
Teftiş Kurulu Başkanlığı	69.432.000	10.556.000	7.237.000				87.225.000
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı	10.015.000	1.671.000	848.000				12.534.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	74.982.000	5.977.000	566.712.000	3.187.000	76.000.000		726.858.000
Personel Genel Müdürlüğü	49.682.000	8.514.000	1.257.000				59.453.000
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	7.672.000	1.066.000	6.584.000		5.000.000		20.322.000
İnşaat ve Emlak Dairesi Başkanlığı	11.515.000	1.917.000	786.000		902.851.000		917.069.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	7.930.000	1.317.000	1.411.000		23.500.000		34.158.000
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	8.313.000	1.371.000	749.000				10.433.000
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	1.283.000	206.000	771.000				2.260.000
İl Millî Eğitim Müdürlükleri	7.143.517.000	1.366.679.000	3.118.372.000	12.313.000	7.000.000		11.647.881.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	9.231.000	1.609.000	299.000	418.540.000			429.679.000
Okulöncesi ve İlköğretim Okulları	50.620.019.000	7.620.183.000	744.734.000	187.620.000	2.157.117.000		61.329.673.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	8.922.000	1.621.000	511.000	471.000.000			482.054.000
Genel Ortaöğretim Okulları	9.634.310.000	1.585.308.000	275.811.000	535.572.000	884.000.000		12.915.001.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	9.394.000	1.615.000	279.000	19.280.000			30.568.000
Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları	12.260.200.000	2.020.367.000	349.940.000	369.056.000	909.500.000		15.909.063.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü	17.287.000	3.061.000	15.442.000		19.000.000		54.790.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	6.035.000	983.000	2.062.000	105.720.000			114.800.000
Din Öğretimi Okulları	7.616.903.000	1.135.875.000	177.133.000	380.688.000	479.000.000		9.789.599.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	27.245.000	4.562.000	461.000				32.268.000
Hayat Boyu Öğrenme ve Halk Eğitim Merkezleri	1.972.975.000	303.889.000	39.621.000	0	57.000.000		2.373.485.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	7.452.000	1.364.000	6.158.000	46.684.000	2.450.000		64.108.000
Yurtdışı Eğitim Müşavirleri ve Ataşeleri	44.073.000	3.862.000	6.043.000				53.978.000
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	8.545.000	1.439.000	4.484.585.000	3.900.000			4.498.469.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	5.629.000	936.000	2.762.000	1.560.000			10.887.000
Özel Eğitim Okul ve Kurumları	1.792.878.000	275.506.000	92.418.000	7.084.000	98.500.000		2.266.386.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	7.257.000	1.130.000	27.189.000	50.000	200.000.000		235.626.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü	11.240.000	1.800.000	1.547.000		16.000.000		30.587.000
Yüksek Öğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü	6.322.000	1.039.000	2.174.000	1.176.915.000	0	29.479.000	1.215.929.000
Yurt Dışı Okullar			21.390.000				21.390.000
Toplam	91.467.345.000	14.367.680.000	9.956.271.000	3.739.169.000	5.836.918.000	29.479.000	125.396.862.000

Grafik 16. MEB Harcama Birimlerinin Bütçe Ödenekleri (2020)

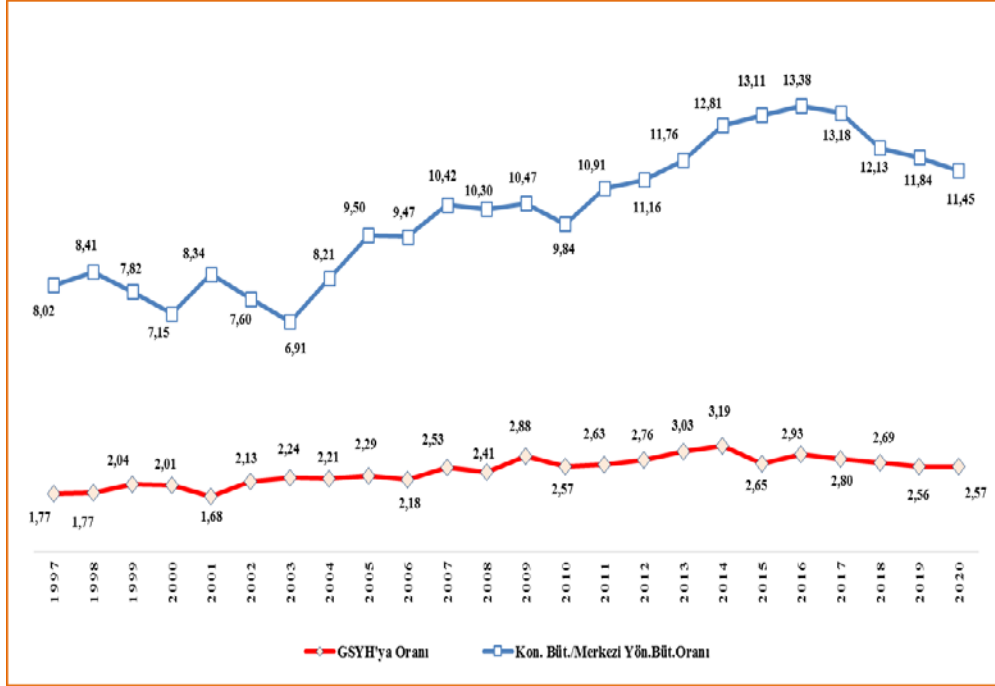


Tablo 43. MEB Bütçe Teklifinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (1997-2020) (TL)

Yıllar	GSYH	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi	MEB Bütçesi	Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesinin	
				GSYH'ya Oranı (%)	Kon. Büt./Merkezi Yön.Büt.Oranı (%)
1997	28.835.883.135	6.361.685.500	510.063.600	1,77	8,02
1998	70.203.147.160	14.789.475.000	1.243.108.000	1,77	8,41
1999	104.595.915.540	27.266.600.000	2.131.808.500	2,04	7,82
2000	166.658.021.460	46.827.436.000	3.350.330.000	2,01	7,15
2001	240.224.083.050	48.519.490.000	4.046.305.625	1,68	8,34
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	7.460.991.000	2,13	7,60
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	10.179.997.000	2,24	6,91
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	12.366.236.276	2,21	8,21
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	14.835.422.184	2,29	9,50
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	16.568.145.500	2,18	9,47
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	21.355.634.000	2,53	10,42
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	22.915.565.000	2,41	10,30
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	27.446.778.095	2,88	10,47
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	28.237.412.000	2,57	9,84
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	34.112.163.000	2,63	10,91
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	39.169.379.190	2,76	11,16
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	47.496.378.650	3,03	11,76
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	55.704.817.610	3,19	12,81
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	62.000.248.000	2,65	13,11
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	76.354.306.000	2,93	13,38
2017	3.035.450.000.000	645.124.000.000	85.048.584.000	2,80	13,18
2018	3.445.782.000.000	762.753.000.000	92.528.652.000	2,69	12,13
2019	4.450.000.000.000	960.976.000.000	113.813.013.000	2,56	11,84
2020	4.872.000.000.000 *	1.095.461.000.000	125.396.862.000	2,57	11,45

*Gerçekleşme tahminidir. 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Teklifinden alınmıştır.

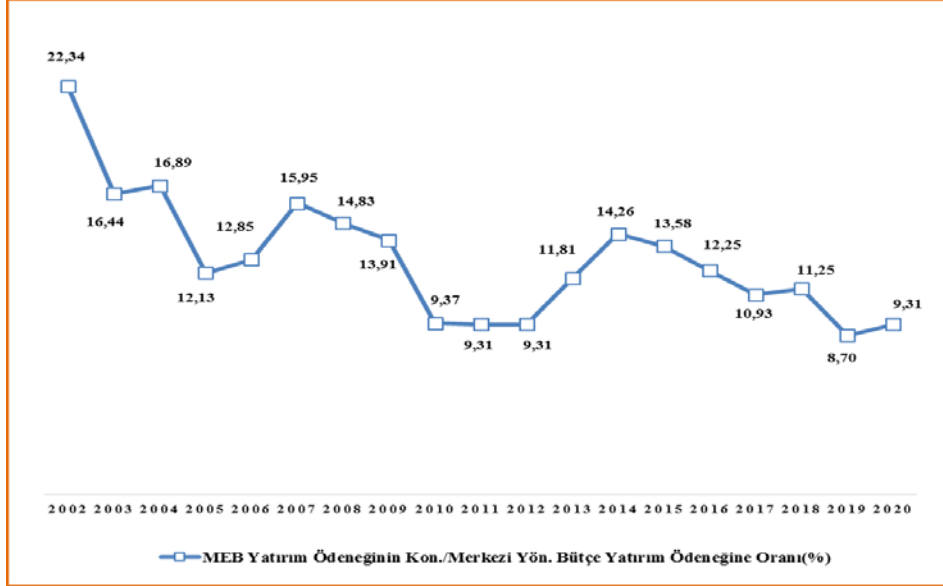
Grafik 17. MEB Bütçe Teklifinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (%) (1997-2020)



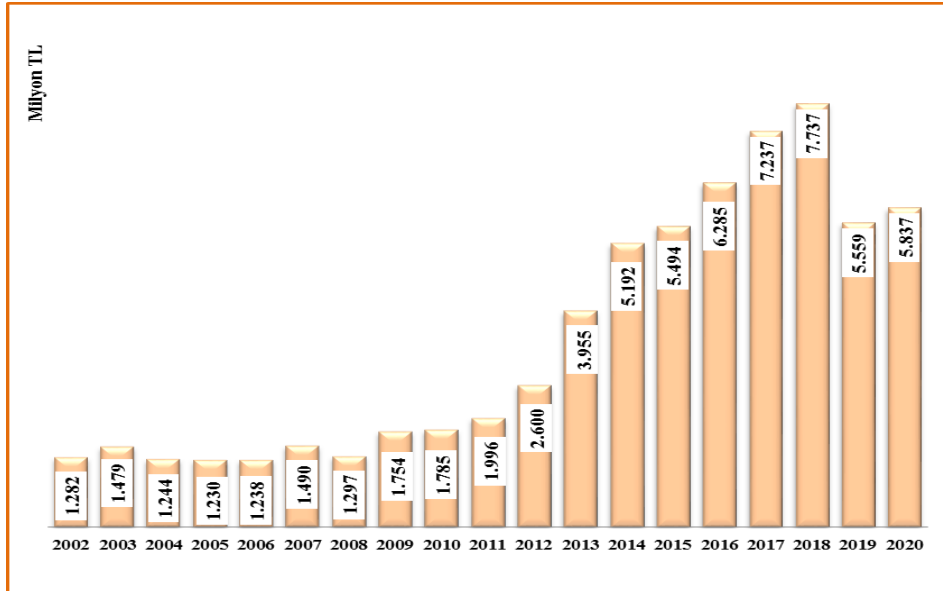
Tablo 44. Merkezi Bütçe Yatırım Ödeneğinden MEB Yatırımlarına Ayrılan Pay (2002-2020)

	Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneği (TL)	MEB Yatırım Ödeneği (TL)	MEB Yatırım Ödeneğinin Kon./Merkezi Yön. Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı(%)
2002	5.736.000	1.281.690	22,34
2003	8.998.500.000	1.479.050.000	16,44
2004	7.368.361.000	1.244.150.000	16,89
2005	10.143.886.000	1.230.306.000	12,13
2006	9.639.582.000	1.238.498.000	12,85
2007	9.341.637.000	1.490.000.000	15,95
2008	8.743.466.000	1.296.704.000	14,83
2009	12.609.700.000	1.754.417.000	13,91
2010	19.046.000.000	1.785.327.000	9,37
2011	21.426.591.000	1.995.625.000	9,31
2012	27.913.538.000	2.600.000.000	9,31
2013	33.488.724.000	3.955.000.000	11,81
2014	36.400.961.000	5.192.300.000	14,26
2015	40.454.052.000	5.494.000.000	13,58
2016	51.310.852.000	6.284.628.000	12,25
2017	66.243.000.000	7.237.121.000	10,93
2018	68.794.000.000	7.737.121.000	11,25
2019	63.895.648.000	5.558.886.000	8,70
2020	62.716.077.000	5.836.918.000	9,31

Grafik 18. MEB Yatırım Ödeneğinin Konsolide/Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneğine Oranı (%) (2002-2020)



Grafik 19. MEB Yatırım Ödenekleri (2002-2020)



Tablo 45. Yatırım Ödenekleri (2020)

İlgili Birimler	Etüt Proje	Makine-Teçhizat	Gayri Maddi Hak Alımları	Büyük Onarım	Yapı Tesis	Kamulaştırma	Menkul Malların Onarımı	3308 sayılı Kanun Gelirleri	Dış Krediler	Genel Toplam (TL)
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü				20.000.000	60.000.000					80.000.000
Konut Sektörü				20.000.000	60.000.000					80.000.000
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü	9.382.000	235.000.000			1.912.735.000					2.157.117.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü	5.000.000	191.000.000			643.000.000					839.000.000
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	2.000.000	7.000.000			470.000.000					479.000.000
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü	21.500.000	7.000.000			70.000.000					98.500.000
Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	5.000.000									5.000.000
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	95.000.000	100.000.000	5.000.000							200.000.000
İlk ve Genel Ortaöğretim Sektörü	137.882.000	540.000.000	5.000.000		3.095.735.000					3.778.617.000
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü	20.000.000	6.000.000		15.000.000	35.000.000					76.000.000
Millî Eğitim İl Müdürlükleri		3.500.000		3.500.000						7.000.000
İnşaat Emlak Dairesi Başkanlığı	49.000.000			410.000.000		88.851.000		275.000.000		822.851.000
Strateji Geliştirme Başkanlığı	3.500.000				20.000.000					23.500.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	26.500.000	144.752.000			652.000.000		5.000.000	81.248.000		909.500.000
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü	19.000.000									19.000.000
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü	5.000.000	7.000.000			45.000.000					57.000.000
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	2.450.000									2.450.000
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü	16.000.000									16.000.000
Mesleki ve Teknik Eğitim Sektörü	141.450.000	161.252.000		428.500.000	752.000.000	88.851.000	5.000.000	81.248.000	275.000.000	1.933.301.000
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü					45.000.000					45.000.000
Beden Eğitimi ve Spor Sektörü					45.000.000					45.000.000
Genel Toplam	279.332.000	701.252.000	5.000.000	448.500.000	3.952.735.000	88.851.000	5.000.000	81.248.000	275.000.000	5.836.918.000

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (YÖK, YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU ve ÜNİVERSİTELER) BÜTÇESİ

2019 yılı itibarıyla 129 devlet, 73 vakıf yükseköğretim kurumu, Millî Savunma Üniversitesi ve 5 vakıf meslek yüksekokulu ile birlikte toplam 208 yükseköğretim kurumumuz eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

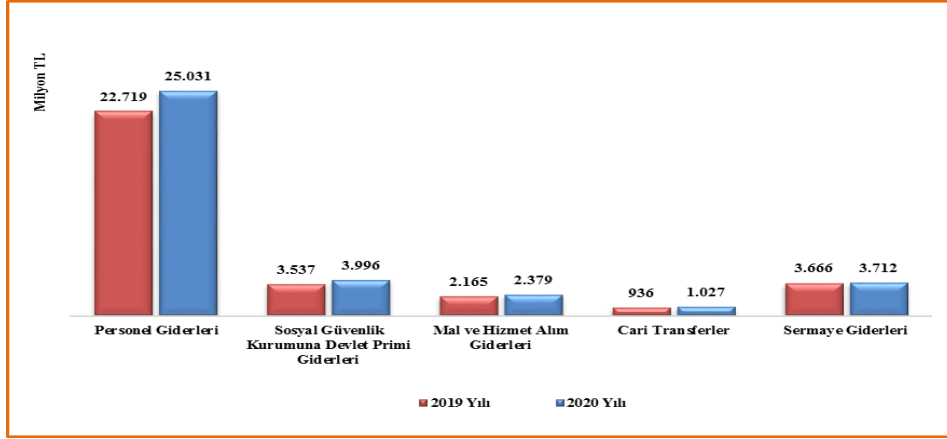
Üniversitelerimiz ve diğer eğitim kurumlarında 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında 26.453 profesör, 15.451 doçent, 39.464 doktor öğretim görevlisi olmak üzere toplam 81.368 öğretim üyesi görev yapmıştır.

Bunlara 48.396 araştırma görevlisi, 36.461 öğretim görevlisi de eklendiğinde üniversitelerimiz ve diğer eğitim kurumlarında görev yapan toplam personel sayısı 166.225'e ulaşmıştır.

Tablo 46. 2020 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçe Teklifinin 2019 Yılı ile Karşılaştırılması

Eko. Kod	Ödenek Türü	2019 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneği (TL)	2020 Yılı Bütçe Teklifi Ödeneği (TL)	Değişim Oranları (%)	2020 Yılı Bütçe Payları (%)
01	Personel Giderleri	22.719.121.000	25.031.119.000	10,18	69,25
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	3.536.535.000	3.996.037.000	12,99	11,06
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.165.469.000	2.379.335.000	9,88	6,58
05	Cari Transferler	936.352.000	1.026.914.000	9,67	2,84
06	Sermaye Giderleri	3.665.878.000	3.712.335.000	1,27	10,27
Toplam		33.023.355.000	36.145.740.000	9,46	100,00

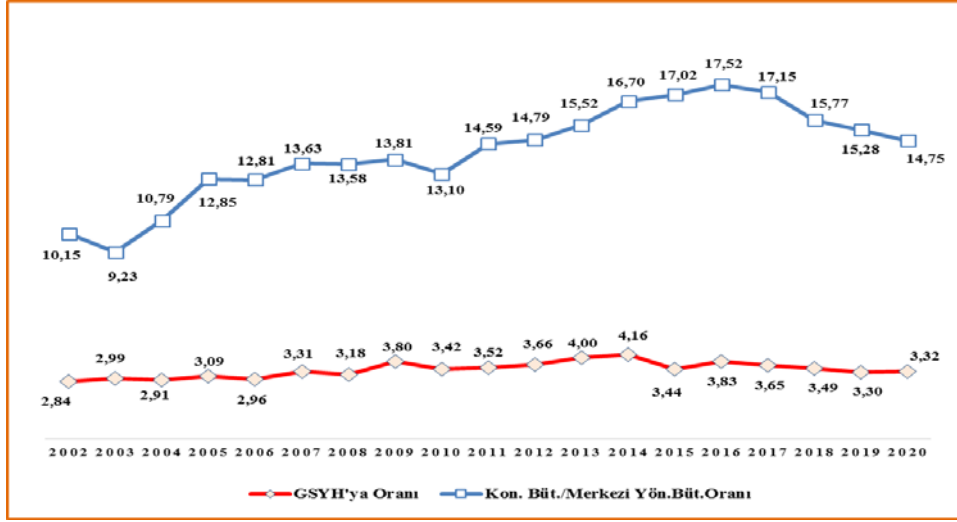
Grafik 20. 2020 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler Bütçe Teklifinin 2019 Yılı ile Karşılaştırılması



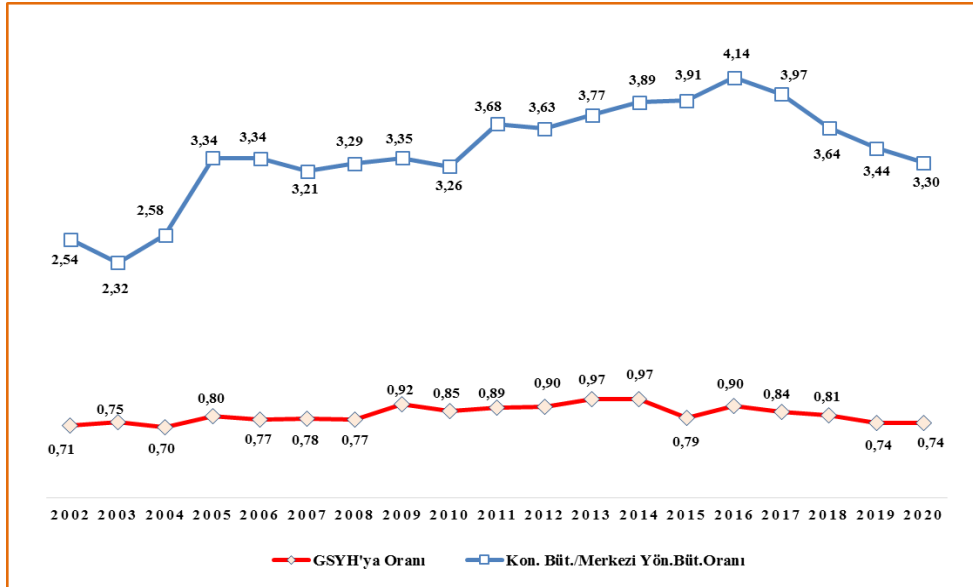
Tablo 47. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödenekleri (2002-2020)

Yıl	Bütçe Ödenekleri (TL)			MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin	
	MEB	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	Toplam (TL)	GSYH'ye Oranı (%)	Merkezi Yönetim Bütçe Payı (%)
2002	7.460.991.000	2.495.967.700	9.956.958.700	2,84	10,15
2003	10.179.997.000	3.408.608.000	13.588.605.000	2,99	9,23
2004	12.366.236.276	3.894.070.670	16.260.306.946	2,91	10,79
2005	14.835.422.184	5.218.467.000	20.053.889.184	3,09	12,85
2006	16.568.145.500	5.846.822.761	22.414.968.261	2,96	12,81
2007	21.355.634.000	6.586.692.000	27.942.326.000	3,31	13,63
2008	22.915.565.000	7.318.284.650	30.233.849.650	3,18	13,58
2009	27.446.778.095	8.772.719.225	36.219.497.320	3,80	13,81
2010	28.237.412.000	9.355.457.600	37.592.869.600	3,42	13,10
2011	34.112.163.000	11.503.927.500	45.616.090.500	3,52	14,59
2012	39.169.379.190	12.743.603.000	51.912.982.190	3,66	14,79
2013	47.496.378.650	15.227.760.500	62.724.139.150	4,00	15,52
2014	55.704.817.610	16.939.010.000	72.643.827.610	4,16	16,70
2015	62.000.248.000	18.493.252.000	80.493.500.000	3,44	17,02
2016	76.354.306.000	23.590.696.000	99.945.002.000	3,83	17,52
2017	85.048.584.000	25.620.450.000	110.669.034.000	3,65	17,15
2018	92.528.652.000	27.761.363.000	120.290.015.000	3,49	15,77
2019	113.813.013.000	33.023.355.000	146.836.368.000	3,30	15,28
2020	125.396.862.000	36.145.740.000	161.542.602.000	3,32	14,75

Grafik 21. MEB, YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2020) (%)



Grafik 22. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversitelere Ayrılan Bütçe Ödeneklerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2020) (%)



Tablo 48. YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçelerinin GSYH ile Merkezi Yönetim Bütçesine Oranları (2002-2020)

Yıllar	GSYH * (TL)	Konsolide Bütçe /Merkezi Yönetim Bütçesi (TL)	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçeleri (TL)	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçeleri	
				GSYH'ya Oranı (%)	Konsolide Bütçeye Oranı (%)
2002	350.476.089.498	98.131.000.000	2.495.967.700	0,71	2,54
2003	454.780.659.396	147.230.170.000	3.408.608.000	0,75	2,32
2004	559.033.025.861	150.658.129.000	3.894.070.670	0,70	2,58
2005	648.931.711.812	156.088.874.910	5.218.467.000	0,80	3,34
2006	758.390.785.210	174.958.100.699	5.846.822.761	0,77	3,34
2007	843.178.421.420	204.988.545.572	6.586.692.000	0,78	3,21
2008	950.534.250.715	222.553.216.800	7.318.284.650	0,77	3,29
2009	952.558.578.826	262.217.866.000	8.772.719.225	0,92	3,35
2010	1.098.799.348.446	286.981.303.810	9.355.457.600	0,85	3,26
2011	1.297.713.210.117	312.572.607.330	11.503.927.500	0,89	3,68
2012	1.416.798.489.819	350.898.317.817	12.743.603.000	0,90	3,63
2013	1.567.289.237.901	404.045.669.000	15.227.760.500	0,97	3,77
2014	1.748.167.816.609	434.995.765.000	16.939.010.000	0,97	3,89
2015	2.338.647.000.000	472.943.000.000	18.493.252.000	0,79	3,91
2016	2.608.526.000.000	570.507.000.000	23.590.696.000	0,90	4,14
2017	3.035.450.000.000	645.124.000.000	25.620.450.000	0,84	3,97
2018	3.445.782.000.000	762.753.000.000	27.761.363.000	0,81	3,64
2019	4.450.000.000.000	960.976.000.000	33.023.355.000	0,74	3,44
2020	4.872.000.000.000	1.095.461.000.000	36.145.740.000	0,74	3,30

(*) Gerçekleşme tahminidir. 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifinden alınmıştır.

Tablo 49. 2020 Yılı YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversite Bütçe Ödenek Teklifi (Ekonomik Sınıflandırma) (TL)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
1	Yükseköğretim Kurulu	54.563.000	8.615.000	3.279.000	27.373.000	1.800.000	95.630.000
2	Ankara Üniversitesi	787.961.000	134.944.000	55.044.000	36.122.000	133.449.000	1.147.520.000
3	Orta Doğu Teknik Ün.	384.884.000	64.087.000	65.700.000	12.842.000	48.464.000	575.977.000
4	Hacettepe Üniversitesi	766.226.000	135.040.000	74.394.000	36.734.000	136.332.000	1.148.726.000
5	Gazi Üniversitesi	602.047.000	103.697.000	47.430.000	29.335.000	105.564.000	888.073.000
6	İstanbul Üniversitesi	661.232.000	119.511.000	90.549.000	32.751.000	142.504.000	1.046.547.000
7	İstanbul Teknik Ün.	414.101.000	67.527.000	47.364.000	13.769.000	48.997.000	591.758.000
8	Boğaziçi Üniversitesi	199.555.000	34.077.000	34.965.000	6.591.000	53.905.000	329.093.000
9	Marmara Üniversitesi	511.802.000	82.667.000	44.604.000	17.712.000	46.935.000	703.720.000
10	Yıldız Teknik Ün.	276.644.000	44.143.000	30.134.000	9.275.000	25.580.000	385.776.000
11	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ün.	111.232.000	18.408.000	8.348.000	4.383.000	15.502.000	157.873.000
12	Ege Üniversitesi	661.796.000	119.564.000	49.964.000	30.985.000	99.252.000	961.561.000
13	Dokuz Eylül Üniversitesi	580.754.000	100.812.000	39.079.000	26.790.000	76.564.000	823.999.000
14	Trakya Üniversitesi	289.024.000	48.291.000	29.227.000	15.189.000	37.044.000	418.775.000
15	Bursa Uludağ Üniversitesi	453.501.000	77.393.000	57.655.000	21.634.000	52.631.000	662.814.000
16	Anadolu Üniversitesi	357.368.000	62.689.000	37.757.000	12.014.000	41.430.000	511.258.000
17	Selçuk Üniversitesi	454.890.000	73.235.000	48.259.000	17.198.000	36.252.000	629.834.000
18	Akdeniz Üniversitesi	455.333.000	75.683.000	32.373.000	21.323.000	62.550.000	647.262.000
19	Erciyes Üniversitesi	406.575.000	66.555.000	37.686.000	19.460.000	61.107.000	591.383.000
20	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	348.562.000	53.496.000	31.746.000	14.981.000	63.373.000	512.158.000
21	Çukurova Üniversitesi	441.500.000	74.587.000	43.899.000	21.977.000	66.793.000	648.756.000
22	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	427.218.000	71.790.000	31.690.000	20.560.000	31.989.000	583.247.000
23	Karadeniz Teknik Üniversitesi	358.642.000	61.019.000	33.311.000	16.459.000	50.267.000	519.698.000
24	Atatürk Üniversitesi	534.215.000	80.641.000	71.822.000	21.966.000	50.406.000	759.050.000
25	İnönü Üniversitesi	353.152.000	56.044.000	27.370.000	15.947.000	47.130.000	499.643.000
26	Fırat Üniversitesi	381.720.000	58.054.000	28.379.000	14.706.000	29.601.000	512.460.000
27	Dicle Üniversitesi	340.766.000	54.184.000	33.700.000	15.977.000	26.040.000	470.667.000
28	Van Yüzüncüyıl Üniversitesi	336.958.000	51.669.000	30.827.000	12.605.000	33.429.000	465.488.000
29	Gaziantep Üniversitesi	309.654.000	50.075.000	28.342.000	14.217.000	35.401.000	437.689.000
30	İzmir Yüksek Tek. Ens.	91.685.000	14.052.000	10.609.000	3.143.000	13.497.000	132.986.000
31	Gebze Teknik Üniversitesi	96.634.000	14.292.000	9.104.000	3.086.000	21.500.000	144.616.000
32	Harran Üniversitesi	224.484.000	34.787.000	16.724.000	9.002.000	20.600.000	305.597.000
33	Stüleyman Demirel Üni.	323.141.000	53.645.000	24.479.000	14.930.000	41.453.000	457.648.000
34	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	315.406.000	51.972.000	21.204.000	14.516.000	42.912.000	446.010.000
35	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	218.014.000	35.522.000	20.280.000	10.156.000	27.050.000	311.022.000
36	Mersin Üniversitesi	306.245.000	50.328.000	20.091.000	14.401.000	21.057.000	412.122.000
37	Pamukkale Üniversitesi	350.774.000	58.423.000	23.638.000	16.259.000	40.914.000	490.008.000
38	Balıkesir Üniversitesi	177.810.000	28.493.000	21.025.000	7.765.000	22.126.000	257.219.000
39	Kocaeli Üniversitesi	345.977.000	59.052.000	40.652.000	16.998.000	36.415.000	499.094.000
40	Sakarya Üniversitesi	284.432.000	44.213.000	29.110.000	8.221.000	13.566.000	379.542.000

Tablo 49. (devamı)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
41	Manisa Celal Bayar Üni.	279.596.000	46.618.000	21.419.000	13.170.000	31.139.000	391.942.000
42	Bolu Abant İzzet Baysal Ün.	212.291.000	34.000.000	18.014.000	7.517.000	19.770.000	291.592.000
43	Hatay Mustafa Kemal Ün.	192.237.000	31.785.000	17.003.000	9.789.000	22.850.000	273.664.000
44	Afyon Kocatepe Ün.	179.968.000	27.099.000	18.469.000	5.842.000	12.704.000	244.082.000
45	Kafkas Üniversitesi	156.007.000	21.998.000	21.097.000	5.293.000	24.160.000	228.555.000
46	Çanakkale Onsekiz Mart Ün.	292.302.000	45.801.000	23.794.000	11.310.000	34.597.000	407.804.000
47	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	146.034.000	22.981.000	14.602.000	4.892.000	14.010.000	202.519.000
48	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	181.179.000	28.080.000	20.003.000	5.725.000	20.576.000	255.563.000
49	Tokat Gaziosmanpaşa Ün.	226.093.000	35.499.000	20.818.000	9.840.000	24.649.000	316.899.000
50	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	257.528.000	40.911.000	24.893.000	8.722.000	20.402.000	352.456.000
51	K.Maraş Sütçü İmam Üniversitesi	232.342.000	35.662.000	16.058.000	9.081.000	28.269.000	321.412.000
52	Kırıkkale Üniversitesi	212.664.000	33.859.000	17.745.000	10.059.000	28.896.000	303.223.000
53	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	318.495.000	54.002.000	27.635.000	15.105.000	50.884.000	466.121.000
54	Galatasaray Üniversitesi	63.476.000	9.625.000	10.514.000	2.917.000	13.500.000	100.032.000
55	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	126.265.000	18.971.000	12.256.000	3.939.000	26.504.000	187.935.000
56	Kastamonu Üniversitesi	135.783.000	18.620.000	10.019.000	3.758.000	25.800.000	193.980.000
57	Düzce Üniversitesi	192.951.000	29.029.000	12.228.000	8.324.000	39.839.000	282.371.000
58	Burdur Mehmet Akif Ersoy Ün.	153.633.000	21.977.000	13.858.000	4.121.000	22.450.000	216.039.000
59	Uşak Üniversitesi	121.182.000	17.165.000	12.526.000	3.790.000	24.436.000	179.099.000
60	Recep Tayyip Erdoğan Ün.	163.953.000	24.069.000	11.871.000	4.990.000	38.374.000	243.257.000
61	Tekirdağ Namık Kemal Ün.	175.904.000	27.194.000	15.325.000	7.536.000	20.100.000	246.059.000
62	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	148.697.000	19.347.000	12.604.000	4.279.000	18.200.000	203.127.000
63	Aksaray Üniversitesi	126.157.000	17.726.000	9.329.000	3.817.000	18.100.000	175.129.000
64	Giresun Üniversitesi	147.059.000	21.815.000	15.599.000	4.478.000	9.200.000	198.151.000
65	Hitit Üniversitesi	123.646.000	18.558.000	9.584.000	3.621.000	27.710.000	183.119.000
66	Yozgat Bozok Üniversitesi	141.961.000	21.220.000	10.002.000	5.120.000	17.510.000	195.813.000
67	Adıyaman Üniversitesi	148.182.000	21.222.000	10.942.000	4.629.000	13.447.000	198.422.000
68	Ordu Üniversitesi	117.523.000	17.696.000	8.431.000	3.806.000	11.687.000	159.143.000
69	Amasya Üniversitesi	97.316.000	14.414.000	7.623.000	2.791.000	15.500.000	137.644.000
70	Karamanoğlu Mehmet Bey Ün.	93.461.000	12.542.000	7.750.000	2.475.000	11.450.000	127.678.000
71	Ağrı İbrahim Çeçen Ün.	84.061.000	10.710.000	10.990.000	1.761.000	11.100.000	118.622.000
72	Sinop Üniversitesi	86.269.000	13.077.000	6.344.000	2.345.000	26.500.000	134.535.000
73	Siirt Üniversitesi	102.781.000	12.214.000	9.020.000	2.300.000	15.500.000	141.815.000
74	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ün.	102.025.000	14.861.000	8.222.000	2.943.000	15.000.000	143.051.000
75	Karabük Üniversitesi	173.468.000	24.147.000	16.750.000	4.652.000	19.002.000	238.019.000
76	Kilis 7 Aralık Ün.	60.262.000	8.686.000	7.660.000	1.564.000	10.250.000	88.422.000
77	Çankırı Karatekin Ün.	104.868.000	15.480.000	10.692.000	2.910.000	13.112.000	147.062.000
78	Artvin Çoruh Üniversitesi	75.371.000	10.237.000	6.806.000	2.113.000	14.352.000	108.879.000
79	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	90.846.000	12.831.000	8.675.000	2.569.000	16.410.000	131.331.000
80	Bitlis Eren Üniversitesi	74.935.000	9.552.000	8.760.000	1.921.000	15.090.000	110.258.000

Tablo 49. (devamı)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
81	Kırklareli Üniversitesi	99.847.000	13.876.000	12.585.000	3.002.000	9.002.000	138.312.000
82	Osmaniye Korkut Ata Ün.	79.953.000	11.435.000	6.797.000	2.217.000	11.005.000	111.407.000
83	Bingöl Üniversitesi	115.916.000	14.086.000	7.079.000	2.700.000	23.402.000	163.183.000
84	Muş Alparslan Üniversitesi	92.461.000	11.354.000	9.674.000	2.272.000	25.505.000	141.266.000
85	Mardin Artuklu Üniversitesi	98.933.000	13.207.000	6.616.000	2.168.000	17.010.000	137.934.000
86	Batman Üniversitesi	81.671.000	10.558.000	8.329.000	1.996.000	16.106.000	118.660.000
87	Ardahan Üniversitesi	58.330.000	7.418.000	6.854.000	1.267.000	18.010.000	91.879.000
88	Bartın Üniversitesi	89.723.000	11.940.000	6.728.000	2.418.000	22.400.000	133.209.000
89	Bayburt Üniversitesi	73.285.000	9.260.000	6.919.000	1.780.000	13.000.000	104.244.000
90	Gümüşhane Üniversitesi	105.265.000	13.430.000	10.733.000	2.765.000	7.995.000	140.188.000
91	Hakkari Üniversitesi	48.971.000	6.726.000	5.456.000	1.204.000	7.770.000	70.127.000
92	Iğdır Üniversitesi	72.852.000	9.043.000	7.039.000	1.610.000	10.450.000	100.994.000
93	Şırnak Üniversitesi	49.526.000	6.189.000	5.153.000	1.271.000	11.010.000	73.149.000
94	Munzur Üniversitesi	73.320.000	9.220.000	5.655.000	1.886.000	19.500.000	109.581.000
95	Yalova Üniversitesi	80.728.000	10.850.000	4.981.000	2.066.000	15.000.000	113.625.000
96	Türk Alman Üniversitesi	30.517.000	4.505.000	5.313.000	812.000	32.010.000	73.157.000
97	Ankara Yıldırım Beyazıt Ün.	173.878.000	26.069.000	5.683.000	4.942.000	23.500.000	234.072.000
98	Bursa Teknik Üniversitesi	53.042.000	7.353.000	4.401.000	1.369.000	17.902.000	84.067.000
99	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	93.612.000	13.744.000	4.245.000	2.947.000	27.617.000	142.165.000
100	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	128.304.000	19.115.000	8.143.000	4.359.000	19.507.000	179.428.000
101	Necmettin Erbakan Üniversitesi	314.234.000	50.309.000	10.145.000	14.448.000	59.436.000	448.572.000
102	Abdullah Gül Üniversitesi	37.222.000	5.499.000	5.354.000	931.000	21.462.000	70.468.000
103	Erzurum Teknik Üniversitesi	38.230.000	5.087.000	5.605.000	999.000	13.362.000	63.283.000
104	Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	52.061.000	7.841.000	4.560.000	1.485.000	23.000.000	88.947.000
105	Ankara Sosyal Bilimler Ün.	44.322.000	7.071.000	4.737.000	1.006.000	36.002.000	93.138.000
106	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	337.509.000	51.803.000	5.380.000	8.408.000	44.002.000	447.102.000
107	Bandırma Onyediy Eylül Ün.	47.010.000	6.774.000	9.195.000	1.277.000	29.002.000	93.258.000
108	İskenderun Teknik Üniversitesi	57.824.000	8.789.000	10.094.000	1.851.000	24.750.000	103.308.000
109	Alanya Alaaddin Keykubat Ün.	51.693.000	7.908.000	7.713.000	1.402.000	13.104.000	81.820.000
110	İzmir Bakırçay Üniversitesi	15.557.000	2.349.000	5.296.000	330.000	12.000.000	35.532.000
111	İzmir Demokrasi Üniversitesi	20.769.000	3.382.000	6.340.000	427.000	9.500.000	40.418.000
112	Yükseköğretim Kalite Kurulu	1.479.000	315.000	4.022.000	208.000	200.000	6.224.000
113	Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	9.173.000	1.642.000	7.663.000	201.000	8.500.000	27.179.000
114	Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	1.528.000	122.000	6.500.000	264.000	11.000.000	19.414.000
115	Konya Teknik Üniversitesi	62.239.000	8.779.000	7.419.000	2.109.000	11.000.000	91.546.000
116	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi	36.657.000	6.268.000	5.028.000	1.164.000	11.500.000	60.617.000
117	Malatya Turgut Özal Üniversitesi	29.214.000	4.029.000	6.984.000	936.000	16.002.000	57.165.000
118	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa	404.412.000	73.699.000	60.342.000	24.767.000	69.770.000	632.990.000
119	Ankara Hacı Bayram Veli Üni.	160.072.000	22.474.000	23.751.000	4.864.000	15.600.000	226.761.000
120	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üni.	74.114.000	10.689.000	9.293.000	2.321.000	11.002.000	107.419.000
121	Samsun Üniversitesi	18.117.000	2.909.000	4.402.000	280.000	11.002.000	36.710.000

Tablo 49. (devamı)

Sıra No	YÖK, Yükseköğretim Kalite Kurulu ve Üniversiteler	01 Personel Giderleri	02 Sos. Güv. Kur. Devlet Primi Gid.	03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	05 Cari Transferler	06 Sermaye Giderleri	Toplam (TL)
122	Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	3.883.000	221.000	5.000.000	243.000	11.000.000	20.347.000
123	Tarsus Üniversitesi	14.976.000	2.154.000	3.858.000	468.000	15.912.000	37.368.000
122	Trabzon Üniversitesi	63.732.000	9.820.000	8.750.000	2.262.000	11.002.000	95.566.000
123	Kayseri Üniversitesi	27.046.000	4.148.000	6.032.000	776.000	11.000.000	49.002.000
124	K.Maraş İstiklal Üniversitesi	9.061.000	1.376.000	3.858.000	318.000	11.002.000	25.615.000
125	Eskişehir Teknik Üniversitesi	122.398.000	20.418.000	11.432.000	3.720.000	12.552.000	170.520.000
126	Isparta Uygulamalı Bilimler Üni.	98.478.000	14.966.000	7.880.000	3.861.000	11.000.000	136.185.000
127	Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üni.	62.727.000	11.262.000	6.576.000	5.371.000	25.560.000	111.496.000
Toplam		25.031.119.000	3.996.037.000	2.379.335.000	1.026.914.000	3.712.335.000	36.145.740.000